

ఆంధ్ర ప్రభ

311726

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 15 చెన్న పట్టణము 1927-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 11-వ తేది సోమవారము } No. 9
సంపుటము ౧౫ } శ్రీ ప్రభవనామసంవత్సర చైత్రమాస శుద్ధ దశమి. } సంచిక ౯

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు
యాగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది

తలనోవ్వులమాన్యును, వాయు పోట్ల
బాపును, పార్శ్వపునోవ్వుల బారదోలును,
పొట్లబోగొట్టును, బెణుకుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నోవ్వులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నోవ్వులకు సంజీవివంటిది.
సంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బా 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
లేక

249, ఫ్రేరిరోడ్డు, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

ఆయుర్వేద వాషధ రత్నా కరము రు. 3-0-0
చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

అంధజైవజ్యోతస్సవళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1
(2046) దావ్తరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ.

ప్రశ్న 2598
భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు
రు. 1-0-0. ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 వి. పి. ఖర్చులు 0-4 0
అవును. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను.
వానుమూర్తి శోభినిపాలయము, తిరుత్తణి.

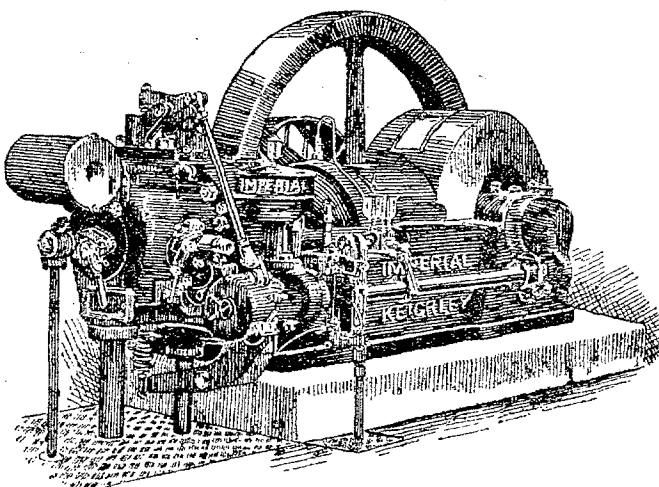
WANTED 3168
Candidates for Telegraph and Station
Master's Classes. Full Particulars and Railway
Fare Certificate on 2 annas stamp.
Apply to:—IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE.
DELHI.

యింపిరియల్ కోల్డ్ స్టార్లింగు క్రాడు

ఆయిలు

ఇతర ఆయిలు
యింజనుల కంటె
బలమైనవి. చాలత
క్కువ ఆయిలు
ఖర్చుగును.

యిండియాలో
అన్ని స్థలములలో
పనిచేయుచున్నవి.

యింజ
ను

12 మొదలు 75
గుట్టముల వరకు
స్టోకులో వున్నవి.
ధరలు చాల
సరసము.

మావద్ద వైటు హేరు బెల్లింగు, బాలు బేరింగులు మిల్లులకు కావలసిన అన్ని సామానులు
చాలసరసమైన ధరలకు దొరుకును.

వలయువారు మాకు వ్రాసి అన్ని విషయములు తెలుసుకొనవచ్చును.

సోల్ యేజంట్లు

301

ఆంధ్రా యింజనీరింగు కంపెనీ, బెజవాడ

ప్రాప్తయిటరు, చుండూరు వెంకటరెడ్డి బి. ఏ.

పుట్టు చెముడును కుదిర్చేదము.

వివరములకు 1 అణాబిళ్ళపంపవలెను.
యాయవరం అగడ్తేశ్వరరావు, హెచ్. సి. అంజు
పీస్ డిస్పెన్సరీ, బాపట్ల (గుంటూరుజిల్లా.)

గంధర్వపత్రిక

3395

నాటకము, మేళములు, హాస్యము, కథలు, చతు
ష్టమికళలు, మున్నగు నాగరసమస్యలకు సచ్చిత్రమా
సపత్రిక - సంవత్సరచందా, ఒకరూపాయిమాత్రమే!
వాయివారు:—గంధర్వమహల్-విజయనగరం.

హిందూస్థాన్ కో ఆపరేటివ్

ఇన్సూరెన్సు సొసైటీ (లిమిటెడ్)

స్థాపితము 1907: హెడ్ ఆఫీసు:—కలకత్తా
కేవలము హైందవులచేతనే నడుపబడు జీవితముల భీమా ఆఫీసు.
భీమా చేయబడిన మొత్తము రు 2,00,00,000
రాబడి రు 75,00,000
భీమా నిధి రు 60,00,000

రాజధానియందంతయు ప్రచారకులు కావలె
ను. విశదములకు క్రిందివారికి వ్రాయుడు.

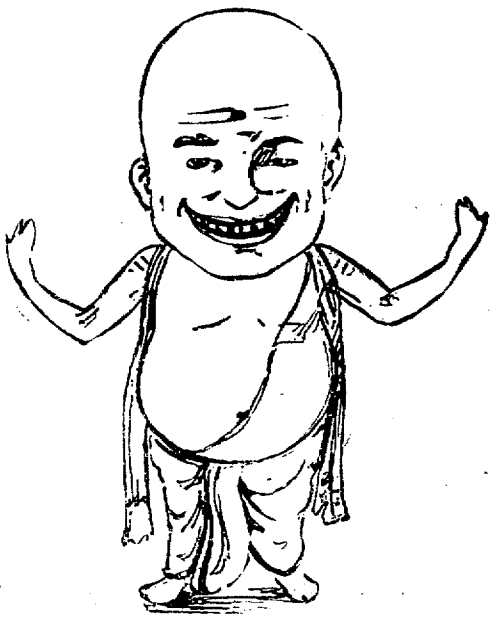
3543

పి. రంగస్వామయ్యంగారు

పులవర్తి సూర్యనారాయణరావు

బ్రాంచి మానేజరు పోస్టుబాక్సు 228 మద్రాసు.

గోదావరి, కృష్ణాజిల్లాల ప్రతినిధి, కాకినాడ.

తామూషాలు

(ఆంధ్రపత్రికకు ప్రత్యేకం)

నోప్పి

రోగి—అయ్యో, కాలునోప్పి పుట్టింది. ఏంచెయ్యమన్నార?

వైద్యుడు—కొంచెం ఆమువంకేసి రుద్దండి.
రోగి—ఘోరం చెయ్యకమందా, చేసితరువాతనా?

కాఫీ

యల్లయ్య—కొంచెం కాఫీ పుచ్చుకు సాండి.
పుల్లయ—వద్దండి.
యల్లయ్య—అరకప్పు పుచ్చుకోండి.
పుల్లయ్య—అక్కరలేదండి.
యల్లయ్య—పోనీ, కప్పు పుచ్చుకుంటారా?
పుల్లయ్య—అయితే ఇవ్వండి.

ఆకాశరామన్న

సిచ్చయ్య—నామీద కత్తెరుగారి కెవరో ఆకాశరామన్న ఉత్తరం వ్రాసారట.
వెట్టయ్య—ఏమని వ్రాసారేమిటి?
సిచ్చయ్య—నేను లంచాలు పుచ్చుకుంటానని, తాగుతానని, సోమరిపోతునని, వ్రాసారట. ఎవరు వ్రాసివుంటారో గన?

వెట్టయ్య—నిన్ను ఎరిగినవాళ్లే.

చెట్టు

ఒకరు—ఏమండి, ఈ చెట్టు ఘోటా తీసుకుంటారా ఏమిటి?
ఘోటాగ్రాఫర్—తీసుకోవాలనే చెన్న పట్టునుంది, వచ్చాను. పత్రికలకు పంపించాలి.
ఒకడు—అయితే, దబ్బునకానియ్యండి.
ఘోటాగ్రాఫర్—ఇంత తొందర ఎందుకయ్యా?
ఒకడు—నేను చెట్టుకొట్టడానికి వచ్చాను. ఆలస్యమయితే ఎంకబడుతుంది.

కొలత

యజమాని—ఈగోడ ఎంతపోడుగో యీబద్దతో కొలు, చూతాం.
కొత్తకొబ్బరి—కొలిచానండి.
యజమాని—ఎంతయింది?
కొత్తకొబ్బరి—ఈబద్ద, రెండుమాళ్లు, నాలుగు బానలు కలిపితే ఎంతో, అంత.

రోజులు

ఉపాధ్యాయుడు—సంవత్సరంగా ఎన్నిరోజులున్నాయి?
బాలుడు—ఏడు.
ఉపాధ్యాయుడు—నేను అడిగింది, వారానికి ఎన్ని అని గాను. సంవత్సరానికి ఎన్నని?
బాలుడు—వాడు తెలిసినంతవరకు, సోమ, మంగళ, బుధ, గురు, శుక్ర, శని, ఆదివారాలు మూర్రేమే ఉన్నవండి. ఇంకా ఏమియు వున్నట్టుయితే, వాటికేర్లు నేవనలేదండి.

వ్యాసం

ఫుట్ బాల్ ఆటను గురించి వ్యాసం వ్రాయమని టీచరు చెప్పెను. అందరూ తలవంచుకొని వ్రాస్తుండిరి. ఒకవిద్యార్థి మాత్రం ఊరికే చూస్తుండెను.

టీచరు—అందరూ వ్రాస్తుంటే నీవు గుడ్లు బెట్టుకుని చూస్తున్నావే? టయిం అయిపోతున్నది, త్వరగా మొదలు పెట్టు.

అంతట విద్యార్థి ఇట్లా వ్రాసిముగించెను.
“వర్షం కురవడంచేత ఆట జరగలేదు.”

నార

బస్టివాడు—ఈనారతో ఏంజేస్తారు?
పల్లెటూరివాడు—చాంతాడు నేస్తామండి,
బస్టివాడు—కొంతతాడు నీమెడకుగూడ నేసుకొని ఉంచుకో.
పల్లెటూరివాడు—నాకేగావండి తమకుసరిపొయ్యేది గూడా ఉంచానండి.

దూరం

బాటసారి—తెనాలికిపోవడానికి ఎంతసేపు పడుతుందండి?
దారిలోనున్న రయితు మాట్లాడుక పోయెను.
బాటసారి తనదారిని తాను పోతుండగా రయితు బిగ్గరగా కేకవేసెను.

బాటసారి—ఎందుకయ్యా పిలిచావు?
రయితు—అరగంటలో పోగలవు.
బాటసారి—ఇండాక అడిగినప్పుడు ఎందుకు చెప్పలేదు?
రయితు—నీవు ఎంతతొందరగా నడుస్తావో నేను ఎట్లా చెప్పగలను? ఇప్పుడు నీనడకను పట్టి ఊహించి చెప్పాను.

తండ్రి

తను తండ్రులనుగురించి వ్యాసం వ్రాయమని ఉపాధ్యాయుడు పిల్లలను అడిగెను. ఇద్దరు విద్యార్థులు ఒక్కమోస్తరుగా నేవ్రాసిరి.
ఉపాధ్యాయుడు—పక్కవాడు వ్రాసిన దానిని చూసి కాపీ చేసేవా, ఏమిటి? వర్ణన అంతా ఒక్కటిగానే వుంది!
విద్యార్థి—కాపీ చెయ్యలేదండి. మాయద్దరినాన్నా ఒక్కడేనండి.

పెల్లి

న్నేహితుడు—నీవు పెల్లిచేసుకుంటే, పెల్లాన్ని ఎట్లా పోషిస్తావు?
రామయ్య—మామేనమామ చావుకు సిద్ధంగా వున్నాడు. ఆయన ఆస్తి నాకు వస్తుంది.

కానీ

రయిలు స్త్రీమనులో పెద్దదనిపి కీబులోనుండి రెండు కానులు కిందపడెను. దగ్గరవున్న బిచ్చగాడు, ఒకకానీ దొరికిందని తీసియిచ్చెను.
పెద్దమనిషి—రయిలు ఎక్కబోతున్నాను. రెండో కాని దొరికితే నేను గర్భం చేసాననుకో.

జలం

ఒకడు—ఈమధ్య ఎక్కడకు వెళ్లావు?
ఇంకొకడు—కుర్తాలం వెళ్లాను.
ఒకడు—అక్కడ పైనుంచి జలం పడుతుంది, చూశావా?
ఇంకొకడు—చూశాను. అనీళ్లనీ కిందపడకుండా ఆసేవాడు ఒక్కడయినా కనపడలేదు.

గుర్తు

ఒకడు—దొంగను ఎట్లా గుర్తుపట్టావు?
ఇంకొకడు—నాపెట్టునుబట్టి.
వర్షం
రామారావు—ఇక్కడ వర్షంవస్తే మీరు ఏం చేస్తారు?
గారగుడు—కురవనిస్తాం.

పోట్లాట

పిల్లవాడు—ఆ ఇంట్లో పిల్లవాడితో నేను పోట్లాడాను.
తండ్రి—వాళ్ల నాన్న నాతో చెప్పాడులే.
పిల్లవాడు—అయితే మీయిద్దరుమూడా మావలెనే కొట్టుకున్నారా?

మందు

పాపయ్య—ఈమందువల్ల వెంట్రుకలు పెరుగుతవా అండి?
అంగడివాడు—లేవవుండా పెరుగుతవి. ఈమధ్య ఒక పెద్దమనిషి బుడిబూద మూతతీసి వాసనమానేటప్పటికి, వెంటనే మీసాలు మొలిచినయి.

కుక్కలు

సోమయ్య—ఈఇంటికి చుట్టుపక్కల ఎక్కడా మొరిగే కుక్కలు లేవుగదా! ఆసంగతి చెప్పితేగాని అద్దెకు తీసుకోను.
ఇంటియజమాని—లేవండి. ఎందుకట్లా అడుగుతారు?
సోమయ్య—నాదగ్గర మూడు కుక్కలున్నాయి. తెల్లవార్లు, మొరుగుతూనేవుంటివి. ఇవి చాలక, ఇంకామూడా వుంటే, ఆసలే నిద్రపట్టదని నాకు భయం.

వ్యాపారం

ఎల్లమ్మ—మీ ఆయనచేసే వ్యాపారం బాగానే వున్నదా?
పుల్లమ్మ—సాగుతునే ఉంది, ఈమధ్య సర్కారువారు రిసీవరును గూడా వేశారు, నీకు తెలియదా?

సోమరి పోతులు

సోమరిపోతుల సంఘమొకటి ఏర్పడెను. ఏపని ఆయినా తొందరగాజేయ గూడదని, నిబంధన కావించిరి. ఒకరోజు, సభ్యుడొకడు తొందరగా మోటారు బండిని నడుపుతుండెను. అందుకుగానూ, అతడిని సంఘములో నుంచి తీసివేయాలని తీర్మానంవచ్చెను.
కార్యదర్శి—నీవేమయినా సమధానం చెప్పుకుంటావా?
సభ్యుడు—నేను మోటారుబండిని ఒక్కచారె తిప్పవదిలిపెట్టాను. బండి క్లబ్బువద్దకు వచ్చినప్పుడైనా, ఆపడానికి ఓపిక లేకపోయింది. యంత్రాన్ని వెనకకుతిప్పలేదు. ఇందులోనేవుంది నా సోమరితనం.

కార్యదర్శి—అయితే, నీమీద కేసుకొట్టేశాను.

మేడ

పిల్లవాడు మేడమీదనుంచి పడి మెల్లమీదనుంచి దొర్లుతుండెను.
తల్లి—నాయనా, మెట్టుతప్పిపోయిందా ఏమిటి?
పిల్లవాడు—లేవలేదు. అన్ని మెల్లమీదనుంచి దొర్లుతూనే ఉన్నాను.

మాట్లాడటం

అత్త—నీవు నిద్రలో అట్లామాట్లాడుతావే?
కోడలు—నిద్రలో మాట్లాడినా, మీకు కోపమేనా?

విసనకర

ఒకడు—మాతాత ఒకవిసనకరనే ముప్పయిఏళ్లు వాడాడు.
ఇంకొకడు—ఎట్లా?
ఒకడు—విసనకరను తిప్పుకుండా, తలను ఒంటిని తిప్పుకుండేవాడు.

కారణం

ఒకడు—పుల్లయ్య డబ్బుగలవాడేనా?
ఇంకొకడు—చాలా డబ్బున్నది.
ఒకడు—నీకు ఎట్లా తెలుసు?
ఇంకొకడు—పుల్లయ్యమృతనివాడు. అంద వికారంగా వుంటాడు పెల్లాంచినది. చక్కరిది. అందుచేత డబ్బుగలవాడనుకున్నాను.

రాజు

వదురుబోతు—నేనుమరదేకాలన్ని తిరిగివచ్చాను. ఒక రాజుతో చీట్లాడాను.
రామయ్య—ఇంతేనా, నేను నలుగురురాజులతో ఆడాను.
వదురుబోతు—నిజంగా!
రామయ్య—నిజమే. నలుగురురాజులు, ఒకఆను.

రిజర్వడు

ఒకడు—నేను నిన్న నాటకానికివెళ్లాను. నామందు కూర్చున్న, పాపయ్యఒకసారి అయినా పలకరింప లేదయ్యా. వారి కెంతగర్వమా చూశావా?
ఇంకొకరు—పాపయ్య రిజర్వడు కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. కనిపెట్టలేదా?

ముఖస్తుతి

ఒకడు—భీమయ్య, వూరికే ముఖస్తుతులు చేస్తాడు నుకూ!
ఇంకొకడు—నిన్ను తెలివిగలవాడన్నాడామీ?
ఒకడ—నన్ను అనలేదు. నువ్వు తెలివిగలవాడన్నాడు.

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

బెజవాడ, ఏప్రిల్ 8:— శ్రీ శే. వి. కృష్ణమూర్తిగారి ఆత్మహత్యకు కారణము—నిన్న బెజవాడ స్టేషనులో తమరిజర్జుబం డిలో కూర్చుని ఆత్మహత్యచేసికొనిన రైల్వే అసిస్టాంటు ఇంజనీరు కృష్ణమూర్తిగారు వ్రాసినబాబులో ఆత్మహత్యకు గల కారణములను వివరముగ వ్రాసియుండిరి. ఆబాబులోని యంతముల నీదిగువ బొందుపరచుచున్నాను.

“దయ, దాక్షిణ్యము, దర్జా లేనటువంటి పరిపాలన ఉండవలసివచ్చెడిది చాలాకష్టము. గడచిన నాలుగురోజులలో నేను కొరమాలినవాడనని నేను బోధించబడితిని. కొరమాలినవాడ నంటే నేను నాకరివదలి వెళ్లిపోవలెనని అర్థము. వెళ్లిపోవడమంటే అవమానముగదా. అవమానము చావుతో సమానము. నాకు ఎవరిమీద విరోధభావము లేదు. కాని నాతల్లిదండ్రులకు కుమారుని లేకుండచేసినందులకును, నాసోదరిసోదరులకు సోదరుని లేకుండచేసినందులకును కొందరు జవాబుదారులయ్యెదరు. అన్నింటికిని సాక్షిభూతుడుగనున్న భగవానుడు వైనుండి అన్నిటిని చూచుచున్నాడగుదా!”

ఇందునుగూర్చి ఎవ్వరును ఇచారించవలసిలేదు నాకు ప్రాణము విసిగిపోవుచున్నాను. నేను ఈ రైల్వే ఉద్యోగము నందు ప్రవేశించి ఎనిమిదిమాసములైనది. ఉద్యోగములో చేరిన నాటినుండి నాశక్తికొలది నావిధులను నిర్వహించుచున్నాను. రెండురోజులుమాత్రము నేనుజబ్బుపడి పనిలేదు. ఆ రెండురోజులకు నాకు జీతము నీయలేదు. నాకు జబ్బుపచ్చిన కారణమేమనగా శరీరములో ఖులాసాగా లేకపోయినను ఫ్లో ఇంజనీరుగారి తనిఖీచేయవలసివచ్చి నేనుకూడ హాజరులోనుండుట విధియనుకొని వెళ్లియుంటిని అందుమీద జబ్బుపడితిని. కాని ఇంత తొచిన్నతినపు ఆలోచనము. హిందూదేశములో మన అభివృద్ధి చాల తక్కువ. ఏలాగైతేనేమి నాకున్న పాదమగుణము నకును, ఆత్మగౌరవమునకు ఇంతవరకు నన్ను ఎవరున్న మెచ్చుకొనలేదు.

సంస్కృత సాహిత్యమహాసభ

ఈనెల 15, 16, 17 తేదీలను బెజవాడయందు ప్రాథమిక జరుగునటుల ప్రకటింపబడియుండెను. కాని, కార్యనిర్వాహక సంఘము గాని అధ్యక్షసంఘము గాని సరియైనవిధమున ఏర్పడని కారణమున ఈసభ ఆ తేదీలను బెజవాడలో జరుగదు. మరల ఎప్పుడు జరుగునో మున్నందు నిర్ణయించబడును.

ఇంపీరియల్ బ్యాంకి

ఈయూరిలో బ్యాంకి ఏజంటుగ నుండి రావకరువు వలన పరలోకమున కేగిన శ్రీ శ్రీ పతి లక్ష్మీనారాయణ రావు పంతులుగారి ఛాయాపటమును బ్యాంకి బిల్డింగ్లో 16వ తేదీని బ్యాంకి, సెక్రటరైజరును అను మ్యాకెయిన్ దొరగారు బహిర్గతము ందురు. ఆనాడే ఈయూరి వైశ్యకే ఘ్టులు మ్యాజియ ంలో దొరగారికి అల్పహారవిందు చేయుదురు.

భద్రాచలయాత్ర

ఈ సంవత్సరము భద్రాచల యాత్రకు జనులు అసంఖ్యాకులుగ వెళ్లుచున్నారు. భద్రాచలమునకు ఇరువది మైళ్లవరకు రైలువేయుటచేతను ఈ సంవత్సరము ప్రభవసంవత్సర పట్టాభిషేక మహోత్సవ మగుటచేతను యాత్రీకులు హెచ్చుగ వెళ్లుటకు గల కారణమైయున్నది. రైలువారికి ఇంతసామ్యు విచ్చుచున్నను ప్రయాణీకులకుమాత్రము ఏమాత్రము సౌకర్యము చేయరుటలేదు. రైలుపెట్టెలలో ఒకరిపై నొకరు ఊపిరాడకుండ క్రిక్కిరిసి కూర్చుండుటలన కలుగుచున్న బాధను వర్ణించ తరచుగాకున్నది.

మరియొక సంగతి:— ఇంగ్లీషు రానివారలే లక్షల కొలది యాత్రీకులు వెళ్లుచుండగా రైలువారు పోస్టు ఇంగ్లీషులో వేయుట విపరీతముగనున్నది.

రైలువారు రస్తాలను మూసివేయుట

బెజవాడలో ప్రజలకు ఇబ్బందికలిగించుటలో రైలువారు వెనుదీయుటలేదు. ప్రజలుఅన్ని కష్టములను ఓపికతోనహించుకొనుచున్నారు. అన్నిరస్తాలను మూసివేయుచున్నారు. మిగిలివస్తానామకాడ రోజు కేకకాస్తాల్ల విగించుచున్నారు. గనర్జురుపేటనుండి రైలువెళ్లేరోడ్డును మరమ్మత్తుపేరు చెప్పి ఈరోజున మూసివారు. రేపు దానినిపగలగొట్టి అనట బంగాళానువేయుదురని చెప్పుకొనుచున్నారు. స్టేషనువద్దకువెళ్లు గుర్రపుబండ్లకు నెలకు అర్ధరూపాయిచొప్పున వసూలుచేయుటవలన బండ్లవాండ్లకు చాల కష్టముగనున్నది.

చిత్తూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

మున్సిసిపలు ఎన్నికలు

ఏప్రిల్ 7:— శ్రీయుతులు సి. డి. తులసి రామ ముదల్యారుగారిచే కాశీచేయబడిన పురపాలకసంఘ సభ్యత్వ పదవికి శ్రీయుతులు రావుసాహెబు పి. గోవిందపిల్లే, వెంకట రమణయ్యగారు, నలగాంపల్లె వెంకటసామి నాయుడుగార్లు పోటీచేసిరి. వెంకటసామి నాయుడుగారికిగా గోవిందపిల్లేగారు తమ యభ్యర్థిత్యము నుపసంహరించుకొనిరి. మొత్తము 188 ఓట్లు రికార్డుచేయబడినవి. చెడిపోయినఓట్లు 17, పోగా నాయుడుగారికి 68 వోట్లును, అయ్యంగారికి 53 ఓట్లును వచ్చినందున నాయుడుగారు గెలుపొందినటుల రిటర్నింగు-అఫీసరుగారు ప్రకటించిరి.

బోర్డుహైస్కూల్

ఈపురమందలి బోర్డు వున్నతపాఠశాల రాబోవు మే నెల 8 తేదీమొదలు జూన్ నెల 15 తేదీవరకు మూయబడునని తెలియుచున్నది. ఈమండలముందలి యుష్టప్రదేశములలో చిత్తూరుమొట్టమొదటిది. వేసవియందు ప్రత్యక్ష మగ్నిలో కూర్చున్నట్లుండలుడుకు ఇతరస్థలములన్నింటియందునుగూడ జూలై 2,8 తేదీలయందే పాఠశాలలు తెరువబడును. వేసవియందు బాలురు పాఠశాలకువచ్చుటకు కష్టపడుచున్నారు. కాన తత్సంస్థాధిపతులు బాలరకష్టములను గనించి జూలై 2,8 తేదీలవరకు పాఠశాలలు మూయించవలసినదిగ గోరబడుచున్నారు.

తిరుత్తణి స్వబ్రహ్మణ్యస్వామి దేవాలయము

శివాలయములలో నగ్రగణ్యమైనదియు, నరుజాచలమని పురాణప్రసిద్ధిగన్నదియు నను నీతేత్రమునకు ప్రతికృత్తికకును వేసవేలు యాత్రీకు లరుచెందురు. ప్రదక్షిణము సల్పుచోట్లను, మూలవిగ్రహమువద్దకు పోవుచోటనుగూడ సంధికార మలమి కొనియుండినది. నూతనముగ వైయాలయమునకువచ్చువారు గోడ దెబ్బలు తినవలసినదే. ఇదిగాక చోరత్వమునకుగూడ చోటీయవచ్చును. గతకృత్తికనాడు మూలస్థానమందు ప్రజలెల్ల కష్టపడినదియు నేను ప్రత్యక్ష మగగనుగొంటిని. ఒకటేమారు విశేష ప్రజలు లోపలికివిడుమటవలనను, స్థలము కొద్దిగానున్నందునను గాలివచ్చుటకు తెరవులేనందునను, పూపీఠియగకయు, త్రొక్కుల్లచెడియు యాత్రీకులు కష్టమధిక ముగననుభవించిరి. దేవాలయమందు దీపము లధికముగవెలిగించుటకును యాత్రీకులను కొద్ది కొద్దిగ విడుమటకును తగినశ్రద్ధ పుచ్చుకొనుటకు దేవాలయాధిపతులను ప్రార్థించుచున్నాను.

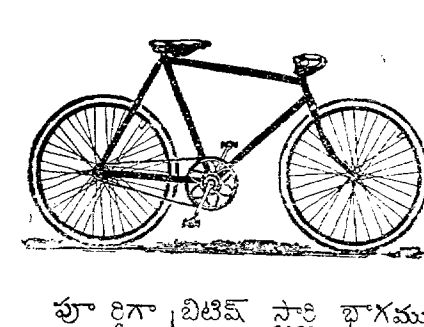
ప్రాథమిక పాఠశాలలోపాఠ్యాయుధ దుస్థితి

నేటి ప్రాథమిక పాఠశాలలోపాఠ్యాయుధస్థితి నర్థమచేసికొనినవార లహృదయము చలించకమానదు. పీఠల దుస్థితికిగల కారణము లనగనయెడల ప్రస్తుత విద్యావిధానమున కొన్నిమార్పు లవసరమని తెలియకపోదు. పీఠల కివ్వబడకువేతనములు బహుస్వల్పమనియు, భార్యాభర్తల యిరువురకైనను, నుదరపోషణగావింపుకొనుట, దుర్గరమనియు పాఠకవహాళాయులకు తెలిసినవిషయమే. ఈమధ్య, బ్రయినింగుకాని యుపాధ్యాయులను వెంటనే, తీసివేయవలసినదని ప్రభుత్వమువారినుండి యుత్తర్యులువచ్చినట్లు ను, వెంటనే స్థానికసంఘములు 15, 21 సం॥నుండి, పనిచేయుచు యీన్నత్తినెన్నుకొని జీవించుచున్న సుపాధ్యాయులను పనినుండితొలగించెననియు, తెలియుచున్నది. పాపము! యిట్టిసితినిజాచి చిరకాలమునుండి తమపనులయంద ప్రమత్తుకై కష్టించి పనిచేయుచున్న సుపాధ్యాయులను తమచేతులార తీసివేయలేక కొందలు స్థానికసంఘాధ్యక్షులు యోచించుచున్నారు. తీసివేయబడిన సుపాధ్యాయులను నో పీఠలకు

బోర్డువారు స్వేచ్ఛెందుమీద బ్రయినింగు పాఠశాలలకు పంపుట లేదు. గనర్జుమెంటువా రా యెక్కువనుండికి స్వేచ్ఛెందు నివ్వరు. ఇక పీఠలగతి నేమికావలెనో తెలియదు!

ఇక బ్రయినింగు అయినవారల సితి యలోచించెదమన్నను ప్రతిసంవత్సరము వందలకొలదిగ శిక్షనుసాందివచ్చుచున్న పీఠలకు బోర్డులయందు పనిదొరకునా? యనునదియే ప్రశ్న? ప్రతిసంవత్సరము క్రొత్తపాఠశాలలను స్థాపించినను యీనిరుద్యోగసమస్య పరిపూర్తికాగలదా? బ్రయినింగు పాఠశాలలయందు శిక్షనుసాందుచు వారలెచ్చు నెలభత్యములతో యేదోవిధముగ పోట్లబోసికొనుచు మూలముండి విడుదలైనవెంటనే తిరిగి నపుకరీలుదొరకక ఉదరపోషణచేసికొనుటకు వేరొకవృత్తి తెలియనివారై శక్తిచాలక కష్టించుచున్న సోదరులెందరో గలరు. పోనీ! పీఠలు క్రొత్తగాపాఠశాలలు స్థాపించుకొందమన్నను ఆపాఠశాల త్వరలో రికగ్నయిజు కానేరదు. రికగ్నైజు కాబడినను యిచ్చు గ్రాంటులు చాలతక్కువ. అందులకే యేకొద్ది జీతమైనను బోర్డులక్రిందనున్న పాఠశాలలో పనిచేయుటకే ఉపాధ్యాయులందరు ఉజ్జూతలూనుచుందురు. కాన ఉపాధ్యాయులు గ్రాంటు ఆధమును నెల 1-కి రు 15, 20 లు వుండవలెనను హెచ్చించినయెడల బ్రయినింగు పాఠశాలలయందు శిక్షనుసాందిన ప్రతి ఉపాధ్యాయుడును కొంతమంది బాలురను చేర్చి క్రొత్తపాఠశాలలను స్థాపించుకొని విద్యను బోధనయుచుండురనియు, యీవిధముగ యొనరించినయెడల నిర్దంధోచితమైన ప్రాథమికవిద్యాభ్యంతము నీరీతిగ నెరవేరగలవనియు, నీరీతిగ విద్యావ్యాప్తి బాగుగకాగలదనియు, తలందుచు ప్రాథమిక పాఠశాలలోపాఠ్యాయులయెడ సానుభూతిని చూపుడని విద్యాధికారులను నాంధ్రమహాజనులను ప్రార్థించుచున్నాడను.

తల్లాప్రగడ వెంకటేశ్వరరావు.

సారి నైకిళ్లు

పూర్తిగా బ్రిటిష్ స్టాల్లి భాగములతోను, బి. ఎస్. ఏ. ఫ్రీ గోలును, కో వెన్ ట్రీ గోలును, మిచిలిన్ కేబిల్ కార్డు టైరులు, మొదలగువాటితో.
రు 65 2545
ఒకసారివచ్చి, చూడుడు. మీకు నమ్మకము గలుగును.
Sole Distributors
R. PATEL & Co, Madras.

రోమహరి
డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0; వి. పి. సహా 0-13-0
ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన, రోమములు తెండు నిమిషములలో మొదలుట రాలిపోవును. దీనివలన నగ్నము నలుపెక్కిదు, వంటయొండదు. రోమములు రాలిపోవును. అమ్మ తొణగినది, మదగాను లేక బాగళాయి

Iron Safes
ఇనుపపెట్టెలు
SAMUEL & Co. Engineers.
San Thome, Madras.
ఆయిల్ ఇంజనులు, పంపులు, రైసుమాలర్లు, పెల్లర్లు, ఆయిల్ మిల్లులు, చేతికొమ్మిల్లులు, అచ్చుమిషనులు, ఇనుముపోతలు మొదలగునవి నరసముగా అందముగా చేయబడును. ధరల వివరములకును, కేటలాగునకును వ్రాయుడు.
సామ్యుయల్ అండు కంపెని, ఇంజనీర్లు
3487
శాశోము, మద్రాసు.

లాపాయింట్లు

సాక్ష్యమువిషయము

1. ప్రామిసెరినోటును, స్టాంపు అంటించలేదనే కారణముచేత ప్రామిసెరినోటును, సాక్ష్యముగా అంగీకరించకూడని పరిస్థితులలో, వాగ్రూపమైన సాక్ష్యము పనికిరాదని పంజాబు హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.
2. మక్దూర రాబట్టుటకు తెచ్చిన దావాలో మక్తాపేకము లేని అని తీర్మానించబడినపుడు కవులును దాఖల్ చేసిన రుజువుచేసుకోవలసినదని, కవులును దాఖల్ చేయకుండా వాగ్రూపమైన సాక్ష్యము పనికి రాదనిని బొంబాయి హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.
3. వ్రాతమూలకమైన ఖరారునామానుబట్టి వాదించేసిన పనికి రావలసిన పేకమును రాబట్టుకొనుటకు, తేబడినదావాలో, సవరు ఖరారునామాను తప్పక దాఖల్ చేయవలసినదని నిజామీ ఖరారునామా తేబడ వాగ్రూపకమైన సాక్ష్యము పనికి రాదనిని హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.
4. ముగ్గురు సాక్షులను 1857 సంవత్సరములో, యిండ్లను పంపిణీని ఫారీఖత్తు వ్రాసుకొన్నారని, దానినిరిజిస్టరుచేసుకోలేదు. తర్వాతగూర్చి, కొన్ని సంవత్సరములకిందు ఈ యిండ్లు తప్ప తక్కిన ఆస్తులను పంపిణీచేయబట్టి, ఈయిండ్లను మాత్రము పంపిణీలేదనిని ప్రస్తుతం యిండ్లను యిప్పుడు పంపిణీ చేసుకొన్నట్లును సవరు ఫారీఖత్తులో వ్రాసుకొన్నారు. కొంతకాలమునకు తర్వాత, ఆ ముగ్గురిలో నొకడు చనిపోయినాడు. చనిపోయినవాని భార్య తన పేనిమిటివాళ్ళకు చెప్పిన ఇల్లు స్వాధీనము కాగలదులకు, దావాచేసినది. ఇండ్లు పంపిణీకొనుండు లోగడ కాబడిన ఆ స్థిరపంపుననుసరించి రుజువు కాగలదులకు ఈ పంపిణీనామాచేతు బదులు సెకండరీ సాక్ష్యము పనికివచ్చుననిని, అయితే ఈ యిండ్లపంపుననుసరించినంతవఱకు సెకండరీసాక్ష్యము పనికిరాదనిని, బొంబాయి హైకోర్టువారు 1877 సంవత్సరములో తీర్పుచేసినారు.
5. రిజిస్టరు కాలేదనే కారణముచేత, ఫారీఖత్తు దస్తవేజును, సాక్ష్యముగా అంగీకరించకపోయినను, పంపిణీసంగతిని మాత్రము, వాగ్రూపమైన సాక్ష్యముచేత, రుజువుచేసుకోవచ్చునని ఆ బొంబాయి హైకోర్టువారు 1917 సంవత్సరంలో తీర్పుచేసినారు.
6. కొందరు, బాయింట్లుగాచేరి, భాగములు నిర్ణయము చేసుకొని, వ్యాపారముచేసినారు. ఈ భాగస్థులలో, ఒకడుమాత్రము మరియొక కంపెనీవారికి కొన్ని సరకులు, సప్లయ చేసే లాగు ఖరారునామా వ్రాసియిచ్చినాడు. ఆ ఖరారునామాను ఆధారపరచుకొని, ఆ కంపెనీవారు వ్రాసియిచ్చిన నొకనిమిద మాత్రము, దావా చేయ క, తక్కిన భాగస్థుల ను కూడా ప్రతివాదులుగాచేర్చి దావా చేసినారు. ఈదావాలో ఖరారునామా వ్రాసియిచ్చిన భాగి, తనకోసరమున్న, తక్కిన భాగస్థుల తరపున యేజెంటుగానున్న సవరు ఖరారునామాను వ్రాసియిచ్చినాడనిని, అందుచేత, తక్కిన భాగస్థులనుకూడా జవాబు వారులు అనిని వాగ్రూపమైన సాక్ష్యము అంగీకరించవచ్చునని మదరాస్ హైకోర్టువారు 1908 సంవత్సరంలో తీర్పుచేసినారు. ఆ తీర్పును, బొంబాయి హైకోర్టువారు 1921 సంవత్సరములో వొక కేసులో ప్రస్తావించి ఆమోదించినారు.
7. భూమిభూమందుకు, రైతువ్రాసియిచ్చిన కబోలియతు, రిజిస్టర్ కాని హేతువుచేత, చెల్లుదు... మక్తాను, భూమిందు తెచ్చినదావాలో, రైతుగా వుండే ప్రతివాది, భూమిని భుక్తపరచుకొన్నట్లున్న, నిర్ణయమైన మక్తాచెల్లించుకూ వచ్చినట్లున్న సాక్ష్యము పనికిరాదు. ఈసాక్ష్యమునుబట్టి, వాది, భూమిందుఅనిని, ప్రతివాది రైతుఅనిని, మక్తాయంతఅనిని తీర్పు చెప్పవలసినను, పరియైన కారణము వున్నదని కలకత్తా హైకోర్టువారు 1918 సంవత్సరంలో తీర్పుచేసినారు.
8. సాక్షులవ్యాపారములో, పాలిభాగి దస్తవేజును, వ్రాసుకొన్నారు. దానిని దావాలో హాజర్ చేయలేదు అయినప్పటికిని, పాలివ్యాపారము సంగతిని, వాగ్రూపమైన సాక్ష్యముతో రుజువుచేయవచ్చునని, లండన్ హైకోర్టు తీర్పుచేసినారు.
9. రిజిస్టర్ కాలేదనే హేతువుచేత, పంపిణీదస్తవేజును, సాక్ష్యముగా అంగీకరించుటకు వీలుకాకపోయినను, పంపిణీఅయినసంగతిని, వాగ్రూపమైన సాక్ష్యమువల్ల రుజువుచేయవచ్చునని, బొంబాయి హైకోర్టువారు 1917 సంవత్సరములో తీర్పుచేసినారు.
10. కమిషన్ కోర్టుదారునికి, రైతు సరకులుతెచ్చి, కమిషన్ విక్రయించుననిచెప్పి, కమిషన్, యంతయిస్తానని, చెప్పి, కాకితము వ్రాసియిచ్చినాడు. కాకితమును హాజర్ పెట్టకపోయినను, ఆసంగతిని వాగ్రూపమైన సాక్ష్యముతో రుజువుచేయవచ్చునని లండన్ హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.

11. విక్రయదస్తవేజులో, ప్రతిఫలము, ఫలానిది, అని వ్రాయబడియుండగా, ప్రతిఫలము అనికాదు, మరియొకటి అని సాక్ష్యము పలికించకూడదని మదరాస్ హైకోర్టువారు 1915 సంవత్సరములో తీర్పుచేసినారు. ఖరారునామాలో, వ్రాయబడిన, ప్రతిఫలము కాదని, మరియొకటి, ప్రతిఫలముని సాక్ష్యము పలికించవచ్చునని కలకత్తా హైకోర్టువారు 1906 సంవత్సరములో చేసినతీర్పును మదరాస్ హైకోర్టువారు 1915 సంవత్సరపు తీర్పులో ఖండించినారు.
12. దస్తావేజును, ముద్దులు, నోకిగా, తీసుకొనిపోయినాడు. ఆదస్తావేజును, హాజర్ పెట్టవలసినదిగా ముద్దులకి సమన్ చేయించినారు. అతను హాజర్ పెట్టలేదు. ఆదస్తావేజుయొక్క వివరము ఫలానిదిఅని ఫిర్యాది వాగ్రూపమైన సాక్ష్యముతో రుజువుచేయవచ్చునని, లండన్ హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.
13. ఫోజోరీ సేరముచేసిన ముద్దాయుమిద ఫిర్యాది వాదించేటట్లులే ఆఫోజోరీదస్తావేజు, ముద్దులస్వాధీనములో వున్నప్పుడు, ఆదస్తావేజును దాఖల్ చేయవలసినదిగా, ఫిర్యాది ముద్దులకిగాని ముద్దుల స్థితిరకుగాని, నోటిమొయవ్వనిచే ఆఫోజోరీ దస్తావేజునుగరించి, సెకండరీసాక్ష్యము ఫిర్యాది చెప్పించకూడదని లండన్ హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.
14. సివిల్ కేసులలోని జడ్జిమెంట్లు, డిక్రీలు, క్రిమినల్ కేసులలో జడ్జిమెంట్లు ఆడార్డు, సాక్షులనాగూర్పుములు ముద్దుల యొక రాధనామాలు, ముద్దుల జడ్జియతులు, వీటిలోని సంగతులను రుజువుచేసుకోవలసినయెడల వాగ్రూపమైన సాక్ష్యముపనికిరాదు. ఆరికార్డులకు నకల్ దాఖల్ చేయవలెను. పోలీసుచివారణలో సాక్షులచెప్పినసంగతులను రుజువుచేయగలదులకు వాగ్రూపమైన సాక్ష్యము పనికివచ్చును. సాక్షులసేరముచేసినసంగతిని రుజువుచేయుటకు వాగ్రూపమైన సాక్ష్యము పనికిరాదు. జడ్జిమెంట్లు నకల్ గాని యొకస్ట్రాప్టుగాని దాఖల్ చేయవలెను. పోలీసుసాదాలో జరగబడిన సంగతులకు వాగ్రూప సాక్ష్యము పనికివచ్చును. వీటినిగురించి హైకోర్టువారు ప్రైవేట్ కారం తీర్పుచేసినారు.
15. రిజిస్టర్ కాని పేతువుచేత ఆదస్తవేజును సాక్ష్యముగా అంగీకరించకూడదని లాహోరు హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.
16. లిమిటేషన్ కాలము పొడిగించడమునకు, బాకిని ఋణిగడు, వ్రాతమూలకముగా, వొప్పుకొంటూ, ఆవొప్పుదలక్రింద, యివాడుకు, సవరుచేయవలెను. ఋణిగడు; వ్రాయగలిగియుంటే, అతను దస్సుచేస్తేచాలదు అతను స్వరూపిన వ్రాయవలెను అని కలకత్తా హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.
17. చెల్లువ్రాయవలసియుంటే, ఋణిగడు స్వరూపిన వ్రాయవలెను అని అలహాబాదు హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.
18. బాకిని వొప్పుకొంటూ ఋణిగడు, వ్రానేవ్రాతలో బాకినిచెల్లించుతానని వాగ్దానముచేయవలెను అని అలహాబాదు హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.
19. బాకిని వొప్పుకొంటూ వ్రానేవ్రాతక్రింద, తారీఖుచేయకుండావుంటే, ఫలానా తారీఖున, వ్రాయబడినదని, వాగ్రూపమైన సాక్ష్యము, పనికివచ్చునని, లిమిటేషన్ ఆక్టు 19 సెక్షన్ లో వ్రాయబడియున్నది. అయితే, ఆవ్రాతలోని అంశములకు మాత్రము, వాగ్రూపమైన సాక్ష్యము పనికిరాదని, ఆ సెక్షన్ లోనే ఖలితముగా చెప్పబడియున్నది.
20. పైన వ్రాయబడిన సందర్భములలో యెవిడెన్సు ఆక్టు 65 సెక్షన్ క్రింద సెకండరీ సాక్ష్యమును యిప్పించుటకు వీలుకావుండే కేసులలో అట్టి సాక్ష్యము యిప్పించవచ్చునని మదరాసు బొంబాయి కలకత్తా హైకోర్టుల జడ్జిలు తీర్పుచేసినారు.
21. బాకిని వొప్పుకోవడమునల్ల లిమిటేషన్ కాలము పొడిగించడము మాత్రమే లాభము కలుగుతుందిగాని అట్టి వొప్పుదలహక్కును కలగజేయదని అలహాబాదు యిలాకా కేసులో (ప్రివీ కౌన్సిల్ వారు 1918 సంవత్సరములో తీర్పుచేసినారు.
22. ఆ వొప్పుదల ఋణదాతకే వ్రాసి యివ్వవలసిన నిమిత్తములేదనిని యితరులకే అట్టి వొప్పుదల వ్రాసి ఇచ్చినాగాని లేక కోర్టులో యచ్చే వాగ్దానములలోనైన అట్టి బాకిని వొప్పుకొన్నట్లులే లిమిటేషన్ కాలము పొడిగించడము అవుతుందని అలహాబాదు హైకోర్టువారు 1919 సంవత్సరములో తీర్పుచేసినారు.
23. లిమిటేషన్ ఆక్టు 20 సెక్షన్ లో చెప్పబడిన ఫడ్జి అనేమాటకు పూరివడిగాని, వడ్జిలో కొంతభాగము అనికాని అర్థము చేసుకోవలసినదని 1918 సంవత్సరములో అలహాబాదు హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.
24. ప్రతిఫలహితముగా (Consideration) మండు ఖరారునామాలుగాని, పంచాయితీ తీర్పును బద్ధులమవుతామని, పార్టీలు, చేయు ఖరారులుగాని 100 రూపాయలకుగాని అందుమించిన మొత్తములకు సెట్టే తాకట్టులుగాని, సంవత్సరము

- నకు మించిన కవుట్టుగాని, వ్రాతమూలకముగా వుండవలసినదని లా వున్నదిగా! ఆప్రకారం దస్తావేజులు వ్రాయించుకోకపోతే ఆ వ్యవహారములు బొత్తుగా చెల్లవు అని కలకత్తా హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.
25. ఫిర్యాది దానములు వ్రాతమూలకముగా వుండవలసినదని ట్రాన్స్ జర్జ్ ఆఫ్ ప్రొవీన్స్ ఆక్టు 123 సెక్షన్ లో వ్రాయబడియున్నది.
26. వుయత్ నామాలుకూడా వ్రాతమూలకముగా వుండవలెను అని లా వున్నది.
27. చరసీరాస్తులను సరించి కాబడే ట్రబ్బు, 1882 సంవత్సరం ట్రబ్బు ఆక్టు, 5 సెక్షన్ ప్రకారం, వ్రాతమూలకముగా వుండవలసినది.
28. వుయత్ నామాను, డిప్రెట్టెడ్ కోర్టులో, దాఖల్ చేసి, ప్రాబేటు పొందివుండేనట్లుంటే, ఆ వుయిలునామా ఆప్టినిగురించి దావావస్తే ఆసల్ వుయత్ లో నిమిత్తములేదనిని ప్రాబేటు దాఖల్ చేస్తే చాలను అనిని, సాక్షి చట్టము 41 సెక్షన్ లో, వ్రాయబడియున్నది.
29. రుజువు చేయవలసిన అవసరం లేదు. యితర సాక్ష్యముచేత పేకముచేసిన సంగతి రుజువు చేయించవచ్చునని, కలకత్తా హైకోర్టువారు తీర్మానించినారు.
30. రిజిస్టరు కాబడిన తాకట్టు దస్తావేజుకింద కొంత చెల్లు, యిచ్చినందుకు వ్రాయబడిన రశీదు 1871 సంవత్సరపు 8 నెం రిజిస్టరు ఆక్టు 17-49 సెక్షన్ లకింద రిజిస్టర్ కావలసినది. అయితే సాక్షిచట్టము 91 సెక్షన్ (సి) అనే దృష్ట్యా తొలగించ, అట్టి చెల్లులను, వాగ్రూపమైన సాక్ష్యముచేత రుజువుచేయించవచ్చునని అలహాబాదు, హైకోర్టువారు 1877 సంవత్సరంలోను బొంబాయి హైకోర్టువారు 1879 సంవత్సరంలోను కలకత్తా హైకోర్టువారు 1875 సంవత్సరంలోను మదరాసు హైకోర్టువారు 1881, 1899 సంవత్సరంలోను తీర్పుచేసినారు.
31. డోక్టరాశీనామా, (Doct. showing relinquishment of right of occupancy) వొకరైతు, దాఖల్ చేస్తూ, పట్టా మరియొకని పేరిటికి, ట్రాన్స్ జర్జ్ చేయవలసినదని అందులో వ్రాసియిచ్చినాడు... ఆకాశిము, సాక్షి చట్టము 91 సెక్షన్ కింద నచ్చే దస్తావేజుకాదనిని, అందును సరించి వాగ్రూపమైన సాక్ష్యము యిప్పించవచ్చుననిని, మదరాసు హైకోర్టువారు 1879 సంవత్సరంలో తీర్పుచేసినారు.
32. రైతు కబోలియతు, వ్రాసి యిచ్చినాడుగాని, రిజిస్టర్ చేసియివ్వలేదు. ఆకబోలియతు, అనుబంధానికి రాలేదు. అయినను, భూమికి యంతకేసు అని ఉభయపార్టీలు నిర్ణయించుకొన్నారని వాగ్రూపమైన సాక్ష్యము, పనికివచ్చుందని. కలకత్తా హైకోర్టువారు 1914 సంవత్సరంలో తీర్పుచేసినారు.
33. మొదట హుండ్లీ వ్రాసినారు. ఆది అనుబంధానికి రాలేదు. ప్రతివాదికి వాపసు యిచ్చినారు. తర్వాత మల్ల కొత్త హుండ్లీ వ్రాసినారు. వాటికి సరియైన స్టాంపు అంటించినందున, సాక్ష్యముగా అంగీకరించడానికి వీలుకాకపోయినది. మొదటి హుండ్లీ మాత్రము, సరియైన స్టాంపువీడ వ్రాసియిచ్చినారు. రెండవ హుండ్లీ వాది దావా చేసినారు. రెండవ హుండ్లీ స్టాంపుకోమనుచేత, అంగీకరించకపోయినను, మొదటి హుండ్లీ ఆధారపరచుకొని, ఆమొదటి హుండ్లీ ప్రతివాదికి వాపసు యిచ్చిన సంగతిని రుజువు చేయించి వాటిని గురించి Secondary Evidence వాగ్రూపమైన సాక్ష్యముయిప్పించవచ్చునని అలహాబాదు హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.
34. లంగుట్టూరి నాయన శాస్త్రి, జిల్లాకోర్టు ప్లీడరు, గుంటూరు.

IN 3605

(Challapalli Bros.)

GODAVARI TYPEWRITING INSTITUTE,

INNESPET, RAJAHMUNDRY.

(ESTD. 1909)

REPAIRS AND OVERHAULING

OF

TYPEWRITERS, SEWING MACHINES,

GRAMOPHONES, CLOCKS, WATCHES,

SODA-WATER MACHINES, ETC.

Undertaken and Executed to entire satisfaction

at Moderate rates.

Typewriter Accessories & all kinds of Typewriters can be had

NOW READY FOR SALE

TWO BRAND NEW, FOOL'S CAP, 'YOST' No 20s.

ONE ALMOST UNUSED, BRIEF SIZE DO

శ్రీకృష్ణ దేవరాయలు - ఆంధ్ర సారస్వతాభివృద్ధి

తొండవండలం పాఠశాల ఆంధ్రసమాజపు సప్తమ వార్షికోత్సవము

శ్రీ కె. వెంకటస్వామి నాయుడుగారి

ఉపన్యాసము

శ్రీ కా. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి రధ్యక్షత వహించిరి

తొండవండలం పాఠశాల ఆంధ్రసమాజములయొక్క సప్తమ వార్షికోత్సవము శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి ఆధ్యక్షత క్రింద జరుపబడెను. శ్రీ కె. వెంకటస్వామి నాయుడుగారు కృష్ణదేవరాయలనుగూర్చి ఉపన్యసించిరి. భగవత్పూర్వక పితృ కార్యదర్శి గతసంవత్సర నివేదిక చదివెను.

అధ్యక్షులు

శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు ప్రథమమున తమ్యు ఆదినమున సభకావ్యసించి అధ్యక్షులుగ నెమ్మ కొని గౌరవించిండులకు కృతజ్ఞతను ప్రకటించి ఇట్లునుడిచిరి.

“ఆంధ్రసమాజ మునులతోడనే తెలుగుదేశమునం దెవరు గాని శ్రీ కృష్ణదేవరాయల నామమును స్మరింపకతప్పదు. ఆంధ్రసారస్వతము పూర్వము క్రమక్రమమున అభివృద్ధి నొందుచు వచ్చి కృష్ణదేవరాయలకాలములో ప్రబంధయుగ మను నూతన యుగమేర్పడి సారస్వతము చక్కగ వికసించినది. కృష్ణదేవరాయలు సామ్రాజ్యమును ఆంధ్రభాషను పోషించినందున ఆంధ్రుడనియే అనుకొందును-దేశమున శాంతిప్రదముగ యొనర్చి ప్రజలను పరిపాలించిరి. మహమ్మదీయులు దక్షిణము నకువచ్చి దేశమున అల్లకల్లోలమును జేసినప్పుడు వారిని ఆపి దేశమునకు తేమమును గలుగజేసిరి.

ప్రపంచమునందు శాంతిసంరంభములు కెండుగలవు. సంరంభముమాలమున ప్రజలకు ఉద్రేకోత్సాహములు గలిగి సారస్వతము వృద్ధియగుచున్నది. సామాన్యముగ రాజకీయ వ్యవహారములు, దుండకాలము రాజులకు వాఙ్మయమును దుండుట అరుదు. కృష్ణదేవరాయల వారల్లుగాక రాజ్యపరిపాలనాసమస్యలం దెంతటి దక్షులై యుండిరో భావయందును అట్టి సమధికపాండిత్యమునగల్గి అనుమానముగ యశస్సును గడించిరి. “ఆముక్తమాల్యద” కృష్ణదేవరాయలు రచించినదేయనిచెప్పటం కనేక ఆధారములుగలవు. అందుచే కృష్ణదేవరాయలు మనకెల్లర కదర్భపూరుషులైయున్నారు. దేశమంతయు దిగ్విజయమొనర్చి రాజాధిరాజైన కృష్ణదేవరాయల కే భాషపై గాఢాభిమానము గలిగి అనవరతభాషాసేవ గావించినపుడు సామాన్యులకు భాషాసేవజేయుటకు అవకాశము లేకుండునా? మనదేశమునందు వర్తమానకాలములో స్వభాషపై ఆదరణాభిమానములు నశించినవి. పరభాష జీవనోపాధి కొకించుక దారిజూపినను జీవితమును, నిత్యకృత్యములలోనూ, తమ దేశమందు, విజ్ఞానము వ్యాపనగావించుటకును ఉపయోగపడుట లేదు. ఇందుచే స్వభాషగాని, పరభాషగాని రెండును పూర్ణముగ రాకుండుట దట్టించుచున్నది. ఇదియే మన ప్రకృతి విద్యావిధానమునందుగల లోపము. మనమునేర్చిన విజ్ఞానమున స్వభాషలో దేశమునందు వ్యాపింపజేయుట కవకాశములేక పోయినది. మన విద్యార్థులు బి. ఏ. పరీక్షలం దుత్తీర్ణులైనను దేశములో నిర్వాణసామర్థ్యము కనుపించుటలేదు. అదినుండియు పరభాషయగు ఆంగ్లమున అభ్యసించవలసివచ్చుటవలన మన బుద్ధికుశలతయంతయు, మన ప్రయత్న మంతయును ముందు భాషను నేర్చుకొనుటకేగాని భాషముల నభివృద్ధిజేసుకొనుటకు వినియోగపడుటలేదు. అందుచే మాతృభాషయగు ఆంధ్రమును నేర్చుకొనుటకు మున్ముందు ప్రయత్నించుట అత్యవశ్యకము.

కృష్ణదేవరాయలు తమ ఆస్థానముందు అష్టదిగ్గజములను ఎనమండుగురు ఆస్థానకవులను పోషించుచు ఇతరపండితులనుకవులను బహుభంగుల పారితోషికములచేతను మడిమాన్యములచేతను, సన్మానించుచు భాషాభివృద్ధిని గావించిరి. వర్తమానకాలమునందు రాజాదరణ లేకున్నను భాషకు ప్రజాపోషణచాలును. ప్రభువులు ఆంగ్లేయులైనందునమనభాషను అంగీకరించరు. మన

భాషయందలి ఉన్నతవృత్తును స్వీకరించరు. అందుచే మనకై మనమే ప్రయత్నముజేయవలసియున్నది. ఇటీవలే ఆంగ్లవిశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించి విద్యయంతయు దేశభాషలందే నెప్పవలెనను సిద్ధాంతము నంగీకరించిరి. కాని క్రియలో మాత్రమింత వరకేమాత్రము జరిగియుండలేదు. ఇందులకు ఆంగ్లభాషపై అధికారుల మంచివచ్చు బలముగాని మన వ్యామోహముగాని కారణమైయున్నది. ఇరువది సంవత్సరములను నేటికిని భాషాభిమానము, భాషాపరిశ్రమయుం దెంతయో భేదముగలదు. మనదేశముందు భాషపై అభిమానము జుగించినది. కాని క్రమశిక్షణము లేనిదిస్వక్రమాభివృద్ధి గలుగజాలదు. అట్టి క్రమశిక్షణముల వడి పుడె మన బాల్యకష్టములు తగ్గి వారికి వృద్ధముకాకుండ భాషములు ప్రకటించుట కనకాశము లేర్పడును. ఇందులకు రాయలవారి ఆస్కారము చాలముఖ్యము. వారు సర్వసర్వసహా క్రమము పాలించుచునే భాషాసేవ జేయజాలిరి. కృష్ణదేవరాయలకాలములో కంటే ఎన్నియో మడుంగలు భాషాభివృద్ధిజెందుటకు నేడవకాశములు గలవు. పూర్వము ముద్రకాలయములులేవు. ప్రస్తుతము ముద్రకాలయములు విరివిగ దేశమంతటను వ్యాపించినందున గ్రంథముద్రాము, ప్రచారమును కడుంగడు సౌకర్యమైనది.

ప్రస్తుతకాలముందు విద్యాప్రవృత్తి మాతృభాష ద్వారా సాగవలెను. అంతదనుక దేశమునకు మోక్షముగలుగజాలదు. ఛత్రపతి శివాజీమహారాజు మహారాష్ట్రదేశమునందుద్భవించి మహమ్మదీయులనరికట్టి దేశమునెట్లు సంరక్షించిరో దక్షిణమున కృష్ణదేవరాయలను అటులే పరిపాలన గావించుచు భాషాసేవయొనర్చిరి. హంపియంతు వారునిర్మించినకట్టడములు నేడుశిథిలములైనను వానిని బరికించిన మనమెట్టి శిస్తృతినిమీదుకి ఎట్టిక్షోదనందీటిపా తెలియగలదు. కాలము మారినది. నాడుండే బాహుబలకార్యప్రతాపము లిపుడవశ్యకములేదు. కాని ఆదర్శముమాత్రము నాటికిని, నేటికిని ఒకటే. పురుషార్థములు బడయవలెనని నజ్ఞానమావశ్యకము. అందుచే విద్యను నేర్చుట మానవునకు విధి. ఆంధ్రములో శాస్త్రములు మొదలైనవి జెప్పటకు పుస్తకములు లేనను వాదనలలో సారము లేదు. విద్య నేర్చెడి వారండిన పుస్తకములు నెండునే బహులుదేరు. విషయమును చెప్పుటకు ప్రారంభించిన ఆంగ్లమునందువలెనే సమస్తశాస్త్ర గ్రంథములును/దాగలవు ఆంగ్లమును రెండవభాషగ నేర్పవచ్చును. వలసినచో నిర్బంధముగ గూడ జేయుచును.

మన దేశమునందు ప్రజాసత్వ మేర్పడిన దనుచున్నాడు. కాని ప్రజలకు పట్టబోడిచినను అక్షరములేదు. దేశమట్టి అయోమయస్థితియందున్నపుడు దేశభాష ద్వారా విద్యల గలపిన పది సంవత్సరములలో వృద్ధిగలుగును. అజ్ఞానమువలన దేశమునందు పోరాటములు కలతలు ప్రబలుచుండును జ్ఞానోదయమైన వెంటనే నివియెల్ల సమసిపోవును. అట్టి జ్ఞానమును గలుగజేయుటకు విద్యను దేశభాషలద్వారా గలపుటయే మార్గము. విశ్వవిద్యాలయ సంస్కరణమును గూర్చి ఎల్లరు అంగీకరింతురు. కాని క్రియ మాత్రము జరుగుటలేదు. అట్టికృషి జరిగిన రాయలవారి కాలమునందువలె భాషాభివృద్ధి జరుగగలదు” అనిపల్కిరి.

(హర్షధ్వనులు)

ఉపన్యాసము

శ్రీ కె. వెంకటస్వామి నాయుడుగారి ఉపన్యాసమునందలి ప్రధానభాగాములు:-

దేశభాషావశ్యకత

“కొంతకాలమునుండి మనకుదేశసేవాభిలేకయే వచ్చుచుండెను. తెల్లదొరకే అన్నియు తెలుసును. తానేమిచేసినను అదిసరియేయనుచు వచ్చిరి. ఐనను దేశీయమహాసభ ప్రారంభము నుండి హైందవులు స్వరాజ్యవాంఛ గలవారై స్వదేశసేవజేయవలయునను కుతూహలము గలిగెను.

మనదొరతనపువారను హైందవులయొక్క అభివృద్ధిని గమనించుచు వచ్చుచున్నాడు. కాన స్వరాజ్యపదవి గలుగజేయవలయునను నాంధగలవారై కొంతకొంత అధికారములు మన పరముగావించిరి. ఐననుయెట్లెజరిగిన చాలకాలముపట్టును గాన శిశ్రుముగ స్వరాజ్యపదవి గలుగజేయవలయునని ఆందోళనమొనర్చుచున్నాడు. అట్టిపదవి భారతమాత పొంగగలదాయనసంగతి మీచేతిలోనున్నది. మనసాంఘికవిషయములలో అనేక మార్పు లొనర్చవలసియున్నది. అందులో ముఖ్యమైనది మాతృభాషాసేవయని నానమ్మకము. ఐనను ప్రస్తుతపుసంగతులు జూడ బహుదుఃఖకరముగా నున్నది. మాతృభాషయందభిరుచి లేనిది మాతృదేశసేవ మనకెన్నటికి సమహాడదు. మాతృభక్తి లేనిది మనకు స్వరాజ్యపదవి రానేరదు. భాషాసేవ, దేశసేవ

లేకుండుటయే మన ప్రస్తుతక్షీణస్థితికి కారణము. మనము మాతృభాషత్యజించి పరదేశభాషను ముఖ్యముగాగణించుచున్నాము.

ఇందువలన గలుగు నష్టములు

మనదేశచరిత్రమును వదలి పరదేశీయుల చరిత్రమును చదువవలసివచ్చుచున్నది. ఇది విద్యార్థులకు కష్టము. ఉపాధ్యాయులకుకష్టము. సీజరు కథ, ఆల్ఫ్రెడు కథ ఎంతబాగుగ ఉపాధ్యాయుడు బోధించినను అచ్చటి సీతులు బాలరకు తెలియమిచే కష్టమనిపించును. అదే రామునిచరిత్రము, భోజరాజు చరిత్రము విడ్డూరుమాదానంచుతో విందుగు. ఇంగ్లీషు బాలరకు సమద్రయానము మొదలగు విషయముల యందభిక్తితో విందుగు. సముద్రమే యెట్టిదో యెటుగని హైందవబాలరకు అట్టికథలు బోధపడవు. ఇట్టిపుస్తకము ఇట్టి భాషలవలన బాలరకు చదువు కష్టమనిపించుటయేగాక వారి యొక్క దేశభక్తి భావయందలి ప్రేమ గలుగనేరవు. స్వదేశ విషయములు స్వభాషయందు బోధించిన విద్య సులభముగను శిశ్రుముగను లభించును.

విద్య తెనుగున సులభము. ఇంగ్లీషున కష్టము. సాధారణముగా పదునైదువత్సరములు తదేశభాషనముగా చదివినగాని ఇంగ్లీషునందు కొంత పాండిత్యము గలుగనేరదు. అంతకాలము మాతృభాషయందు వినియోగించిన తాను గొప్పకవియైన అపార పాండిత్యము కలవాడగును. ఎందఱు ఐరోపీయులును సంస్కృతమున అపార పాండిత్యమునందగిరిరి. అట్లే అంబలు హైందవులు ఇంగ్లీషు పండితులైయున్నారు. వారివారి భాషయందువారువారు సులభముగా నిత్యోన్నతపదవిసందగలరుగాని యితరభాషలయందు గడించుట కష్టపాధ్యము. అన్యాయముగ మనకాలము ఇంగ్లీషుభాష చదువులలో వ్యధాయగమన్నది. కొలదికాలములోనే సులభముగా విద్యను గడియించుమార్గము ననుసరించవలయును. వారు ఇప్పుడు మాతృభాషను నిర్బంధపరచియునుగ చేయుచున్నారు. కొంతవఱకు తృప్తినిందవలసినదే. ఐనను ప్రభుభాష మాతృభాషయగునంతవఱకు మనకు సంతోషముగలుగదు. లోకమునందెన్నోటకుపోయినను ఇంగ్లీషు సహకారిగ నుండును. కావున అట్టిభాషను అవశ్యము నేర్చుకొనవలసినదే. మనయనికి ప్రధానము మాతృభాష.

హిందీభాష

రాజకీయ విషయములకై ఇంగ్లీషుభాష నేర్చుకొనవలయును. దేశసేవకు తెనుగే ఆవశ్యకము. ఐనను మనదేశము భరతఖండమని వాడుకగలదు. ఇది ఒక్క-తెగవారు చరించు దేశముగాదు. అనేక తెగలవారు అనేకభాషలవాడువారియన్నారు. కావున మాతృభాషతో పాటు ఒకటి రెండు భాషలు తెలియవలసినది ఆవశ్యకమైయున్నది. హిందీభాష ముఖ్యముగా అఖిలహైందవులను అభ్యసించవలసినదని గాంధీగారు నెలవిచ్చియున్నాడు. అరవభాష ముఖ్యముగా తెలిసియుండవలసినదిగా యున్నది. ఇట్లుండ ఎన్ని భాషల నేర్చుకొందు మాయను సంశయము జనించును. మాతృభాష మొదలు అండలకేమి యభ్యంతముండదు. రాజకీయ విషయములకై ఇంగ్లీషు నేర్చుకొనవలసినది. హిందీ తమిళము మాటలాడ నేర్చుకొనిన చాలును.

తెనుగుభాష సులభము, మధురము

తెనుగుభాష మహామధురమైన భాష. “Italian of the East” అని వాడుకగలదు. తెనుగు పాతము హైందవదేశవందంతయు వాడుకగలదు. తెనుగు నేర్చుకొనుట చాలసులభము. ఊరకనే ఒక్క భయము పుట్టించుటచే కష్టమని తోచుచున్నది. వాఙ్మయము; చాల కొద్ది, తెనుగునందు కాని అభిరుచి కలిగినా వేరుభాష చదువ బుద్ధిసాధముదు. దేశభాషలందు తెనుగు తెన్నయని శ్రీ కృష్ణదేవరాయలు నుడివియుండుట మీ కందఱికిని తెలిసిన విషయమే.

మాతృభాష-దేశసేవ

ఇట్టి మధురమైన భాషను చైవఘటనమున మనసామ్రైయండియు మనమునుభవించు కుండుట మన దౌర్భాగ్య మేమనవలయు? అదియుగాక తెనుగులేని చదువు పునాదిలేని కట్టడము. స్వాస్థితమనైనను దేశసేవ యందైనను మాతృభాష పరిచర్యయే ముఖ్యము. మాతృభాషయందు ఒకవిధమైన కుతూహలము జనించవలయు మాతృభాషయన్న మన ముహూర్తవలయును. అప్పుడే దేశసేవ కర్తవ్యలగును. అప్పుడే నిజమైన దేశభక్తి నందగలము.

ప్రస్తుత విద్యావిధానము

బంగాళాదేశమున ప్రాసెసరు రాధాకృష్ణన్ గారు ఒక ఉపన్యాసమున నిట్లుని వ్రాసుచ్చియున్నారు ప్రస్తుత విద్యా

పదతి గవర్నంటు పని కనుగొనమైన వస్తువులుగ హైందవుల నొనర్చినగాని వారి స్వదేశాభిమానమును స్వతంత్రతను పురి గొల్పలేదు. హిందూదేశచరిత్రమువలన మనకు తెలిసిన నీతి యే మనగా హైందవులెప్పుడు ఇతరులను బానిసలై యుండవలసి వడేగాని స్వరాజ్యపరిపాలనమునకు అర్హులుగారు అను సంగతి యే. ఆంగ్లేయచరిత్రమును చదువునప్పుడు మనకు స్వాతంత్ర్యము స్వగర్వానురక్తి మొదలగునవి పుకొల్పలేదాయని అడుగవచ్చును. ఐనను అవి సారవంతమైన భూమియందు వెరచల్ల లేదుగాన అవి ఫలింపలేదు. హైందవవాఙ్మయము, తత్వవిచారణము నా గరితత మొదలగునవి తెలియనిదే యెట్లు పరదేశసంగతులు మనకు గోచరించును. వాని ఉపయోగ మెట్లు మనకు లభించును?

మనమందఱును దక్షిణ ఆంధ్రులము. మన గ్రామ్యభాష కను, ఉత్తర గ్రామ్యభాషకను కొంత భేదముండవచ్చును. ఐ నను అందువలన అప్రత్యక్షపడవలసినది లేదు. అరవ సంపర్కము చేత కొంత అరవపదములు, శైలి భేదంబువచ్చును. ఐనను అం దువలన ఏలోపములేదు. ఇంగ్లీషుభాషలో పాఠికసంఖ్య ఇ తర భాషలయందలి పదములే ముందు ప్రచారమంతయు మాత్ర భాషలోనే జరుగవలసియున్నది గాదా? మిత్రులారా! యిప్పు డు కష్టపడి మాత్రభాషయందు నేర్చుకొనియెడల వెనుక చిం తించవలసినవచ్చును.

శ్రీ కృష్ణ దేవరాయలు.

ఇట్లు ఆంధ్రభాషాభిమానమును పురికొల్పిన మహనీయు లలో శ్రీ కృష్ణ దేవరాయలు ఆగ్రగణ్యులు. వీరిచరిత్రము పరా మపావనమైనది. ఈశుభసమయమున అట్టిచారిచరిత్రమును కొం తస్మరించుటయే పరమపావనమని నామభ్యోదేశము. భాషాసే వయందు కొంత పురికొల్పవలయునని యున్నను శ్రీకృష్ణ దేవ రాయలనియే నావ్యాసమునకు పేరడితిని.

నాయకవంశములు దక్షిణదేశమంతయు రాజ్యముచేయు కాలమున ఆంధ్రులను దక్షిణదేశమంతయు వెదజల్లి ఆంధ్రభాష ను దక్షిణదేశమంతయు ప్రబలుచేరి. తంజావూరు మధుర సంస్థానములలో అనేక అప్రార్థ. తెనుగు గ్రంథములు దొరకనవి. ఒకనీతిని చెప్పి అందుదాహరణముగా ఒకకథ చెప్పుట వాడుక కలదు. అట్లే పాఠ్యపాఠ్యనీతి కదాహరణముగా శ్రీకృష్ణ దేవరా యలకథను సంక్షేపముగాచెప్పి వారిభాషాసేవ కొంతవివరముగా మనవిచేసెదను.

విజయనగర. సామ్రాజ్యము తుంగభద్రా నదీతీరమున నూరునత్తరములు వెలసినది. అప్పుడే హైందవ సామ్రాజ్యము దక్షిణదేశమున పునరపి తలయెత్తినదని చెప్పవచ్చును. ఎట్లయితే శివాజీప్రభువు కర్ణాటకమున హైందవులప్రతిభను సాపించెనో అట్లేవిజయనగరరాజ్యములు దక్షిణదేశమునసాపించిరి. వారిలో ముఖ్యులు శ్రీకృష్ణ దేవరాయలే. వీరువింధ్యపర్వతముల మొదలు కన్యాకుమారివఱకుం గల సర్వదేశమును జయించి అచ్చటచ్చట తననానాయకలను సామంతరాజులుగ నియమించి రాజ్యము చేయుచుండెను. దక్షిణదేశము పాలించిన రాజులలో వీరికన్న ప్రఖ్యాతిగాంచిన రాజును మరొక్కరిని చూడము.

రాయలవారి దైవభక్తి.

వీరిదైవభక్తి రెండవసంగతి. నేటికిని వీరినిసేవించవలయు నన్న తిరుమలకువెళ్లిన అచ్చట తిరుమలాంబా చిన్నాదేశసమే తుడయి వేంచేయున్న శ్రీకృష్ణ దేవరాయలను అర్చనార్థిగా సేవించవచ్చును. ఇప్పుడు ప్రస్తుతము చరిత్రగ్రంథములో నున్న ప్రతిమ అచ్చటనుండియే కైకొన్నది. మరొకమారు మీరుతిరు మలకు వెళ్లినప్పుడు అచ్చట ధ్వజస్తంభమున కొకపార్వమున నున్న శ్రీరాయలవారిని తప్పక సేవించి రావలయును.

రాయలవారి భాషాకౌశలము.

ఇత డీసంస్కృతాంధ్రకర్ణాటకాది భాషలయందు దసమాన పాండిత్యము వహించి పెద్దనామాత్యుడిపండితశేఖరులు గొల్వ ఘన విజయాశ్వాక్షుడై ద్వితీయ భోజరాజోయన మహాకవియను బిద్వాంసుడునై విద్యవ్యాపకపుల నానరిం చుచు విద్యావికోడియై వెలయుచుండెను. ఇతనికాలములో ప్రబంధములు ప్రారంభమయెను. పెద్దనామాత్యుని మనుచరిత్ర ముఖ్యముగా చదువవలసినగ్రంథము. అతనినెట్లు మర్యాదచేసె నోచూడుడు. అతని సన్యాసము చేయుచో “పల్లకితనకేల పట్టి యెత్తెనట.” భాషయందు చింతిగొరవములేనిది సార్వభౌముడు తాను పల్లకిమోసెను?

“కవిగండ పెండేరమునకు ఈతె తగుదునని తానె పాద ముల దొడగె” ఇంత సౌలభ్యుడైన రాజునుగని మరొక్కని చూచితిమా?

కృష్ణ దేవరాయలవెనుక జీవించవలసినవైనా యని దుఃఖ పడుచు పెద్దనామాత్యుడే యిట్లని వాక్రచ్చియున్నాడు.

“శ్రీ కృష్ణ దేవరాయలతో డివి కేగ లేక బ్రతికి యున్నాను జీవచ్ఛంబనగుదు” అని దుఃఖించిరట.

తానును మహాకవియని యిదివఱకే చెప్పియుంటిని. సా పోతీసమరాంగణసార్వభౌమ యని బిరుదువహించిరి. వీరు సం

స్కృతమున అనేకగ్రంథములు రచించియుండియు, అనేకభాషలయందు పరిచితముగలిగియుండియు, తెనుగుననే అత్యుత్తమ మైన గ్రంథమును రచించిరి. ఆముక్తమాల్యద, లేక భిష్టుచి త్రియము మహాత్మర మైనగ్రంథము. అరవముననున్న ఆంధ్రా చరిత్రను నొక ప్రబంధముగ రచించెను. భక్తిరసపూరితము. ఈ గ్రంథమును వ్యాఖ్యాననహితముగా మహామహాపాధ్యాయ వేదము వేంకటరాయశాస్త్రిలుగాగు ముద్రింపించుచున్నా రు వారు ఆంధ్రమున కొనర్చిన మహాభోపకారములలో నిది ఆ గ్రంథము. వారి పురుషకాలము వలన శ్రీకృష్ణదేవరాయల కీర్తి, వారాంధ్రమున కొనర్చిన సేవ బాగుగ తెలియవైది. ఇట్టి గ్రంథము శీఘ్రముగ వెలు వడునని దైవమును ప్రార్థింపవలయు శ్రీశాస్త్రిలవారికిని మన వందనము లర్పించుచున్నాము.

ఆముక్తమాల్యద గ్రంథకర్త రాయలవారే

ఒక్క ముఖ్యవాదము ఈ గ్రంథము శ్రీ కృష్ణ దేవరా యలు రచించినదేనా అను సంగత్యము. ఇది కొంతకాలమువఱకు నిర్ణయింపబడలేదుగాని శ్రీశాస్త్రిలవారు బాగుగ విచారించి శ్రీ కృష్ణ దేవరాయలకే యీ గ్రంథమని నిర్ణయించియున్నా రు ఇదే కడపటిమాట. తిరుగ సంశయించినయెడల శ్రీ కృష్ణ దేవరాయలందఱ గొప్పఅపచారమొనర్చినవారమగుదుము. ఆముక్త మాల్యద యందలి ఒకటి రెండు విశేషములను చెప్పవలసిన దా విశేషక మియ్యన్నది. శ్రీరామానుజులవారు సాపించినది శ్రీ వి శిష్టాద్వైత మతము. వీరి జననము సుమారు క్రీ. శ. 1017. శ్రీ కృష్ణ దేవరాయలు సుమారు క్రీ. శ. 1500 ప్రాంతమున జీవించిరి. అనగా శ్రీకృష్ణ దేవరాయలవారి కాలమున శ్రీ విశిష్టాద్వైతమతము బాగుగ ప్రబలియుండెను. రాయలవారు మహాభక్తి పగలుగలచే వారి స్వయంతయును బాగుగ చదివి తమిళ గ్రంథము లను బాగుగ పరిశీలించి, రామానుజమతములో శ్రీ గోదాదేవి కన్న మఱొక భక్తురాలులేదని యూహించి అట్టి ఆంధ్రా చరిత్రమే వ్రాయుటకు పూనుకొనిరి. సాధారణముగా ఒక కవికి యిట్టియోచన గలుగుట మహాదుర్లభము.

ఇందు మఱొక్కవిషయమున్నది. ప్రబంధము లతని కాలములో విశేషముగ ప్రబలుటచే, జనలను పండితులను అట్టి ప్రబంధములకే విశేషప్రోత్సాహ మిచ్చుచుండిరి. కావున తాను ఆంధ్రా చారిత్రమును పురాణరూపమున వదలి ప్ర బంధరూపముగ మార్చెను. అట్లు మార్చుటలో బహు రసవంత మొనర్చెను. ఇదేతరులమని యెంచి పండిత పరమేశ్వరుడైన శ్రీ ఆశేవందారుల చరిత్రమును యిందు సాంగతరచెను. శ్రీ కృష్ణ దేవరాయలు మహాపాండిత్యము గలవారగుటచేతను, అం దును సంస్కృతములో అనేకగ్రంథములు రచించిన వార గుటచేత శ్రీ ఆశేవందారు లతని వాగ్మయ నాకర్షించెను. ఆశే వందారు స్తోత్రమును స్తోత్రరత్నమును చదివినవారికి ఆశేవందా రులయొక్క ప్రతిభ బాగుగ తెలియును. ఇట్లొక ప్రాంధమురచి యించి, భక్తిపరముగను, రసవంతముగ నొనర్చిరి.

రాయలవారు - వైష్ణవమతభక్తి

ఈ గ్రంథమును వారికి ఇష్టదేవతయైన శ్రీ వేంకటేశ్వరునికి అంకితముచేసెను. “కతా వేంకటనాయక” అని ప్ర సిద్ధిగాంచి, బాలాజీయనియు, గోవిందయనియు లోకేశ్వరు డైన శ్రీ గోవిందుని మాడ చే గుట చే యీ గ్రంథము పరమపావన గ్రంథమయ్యెను.

వీరికను కొన్ని విషయములయందు గమనించ వలసి యున్నది. “వేంకట భర్తగొల్పెరక” యనుటయు పరమ వైష్ణవసమృతమై యున్నది.

ఈ గ్రంథములయందు దంతయు ప్రార్థనా రూపముగ నున్నది. వైష్ణవులు కైంకర్య ప్రాప్తియే యిచ్ఛగాగల వారుగాన యిట్లు మార్చియున్నారు. ఈపద్యమునందు శ్రీ మన్నారాయణయను విధునత్వముయొక్క ప్రాబల్యమును చెప్పుచున్నారు.

“అధమిభునపరం పాప్యమేవం, ప్రసిద్ధం”

విఘ్నేశ్వరుడుగాని, శివుడుకాని, పార్వతిగాని భారతి గాని. యిందుకనబడరు రెండవ పద్యమున భజింతున్నిరంతరముం దాంతుని నయ్యనంతుని అతీతబ్రహ్మకల్పాంతునిక. మాడ వపద్యమున పతగ సమాజ్ పతత్ర ప్రభంజనములు వృజిన తూలౌఘముల దూల విసరు గాత

నాలగవ పద్యమున విష్ణుకేసలను, సిమ్మట పంచా యుధములు అటపిమ్మట పన్నిద్దరాశ్వాసులను భజించిరి.

19-44 పద్యములవలన వీరిచరిత్రాంశము తెలియుచున్నది. ఈపద్యములనుబట్టియే గ్రంథకర్తచర్చయు కొంతపరకుజరిగి నది. ఇందుముఖ్యముగా చంద్రవంశజుడనియు నృసింహరాయల

కుమారుడనియు తిరుమలాంబ చిన్నాదేవిదేవీరులనియు తెలి యవచ్చుచున్నది.

ప్రబలరాజాధిరాజ వీరప్రతాప రాజపరమేశ్వరార్థ దుర్గానక్షత సాహితీ సమరాంగణ సార్వభౌమ కృష్ణరాయేంద్ర కృత్తిని నిర్మింపుమిరి.

ఇదియు సహజవైష్ణవలక్షణమే. తనకాళ్ల కుతాను మొ క్కుకొనక యితరులేదో తనవిషయమున ప్రీతితో వ్రాసుచ్చిన మాటలు వ్రాయుట యంత యాదోశనమునకు కాగణమయ్యెను.

ఆదర్శపురుషులు

మనము మహాత్మాగాంధీగారిని ప్రత్యక్షముగా చూచు చున్నాము. వారిచరిత్రమును చూచిన అత్యాశ్చర్య కరముగ తోచెడిది. మానవుల కింతటిచెయిదమా యని ఆశ్చర్యము జనిం పకమానదు. కేవలమానవునిచెయిదములే యంతగ్రాహ్యముగ ను న్న సర్వేశ్వరునిచెయిద మెంతగానుండవలయునో యోచింపు డు. లోకమునందలి అన్నివిశేషములలో పెద్దలజీవితమే ఆ త్యాశ్చర్యము. అట్టి పెద్దల చరిత్రములు చదువుటచేతను, వినుట చేతను మనజీవితము సఫలమగుచున్నది. కావున నేనుప్రార్థించు నదేమనగా ప్రతియొక్కరికి ఒక్కసారిచరిత్రమునందు ప్రీతి గలిగి ఆచరిత్రము ననుసరించి మనవ్యలను జరుపవలయును. కొందఱి కి గాంధీమహాత్ముని చరిత్రము రుచించును. కొందఱి తిలకుచరిత్ర ము రుచించును కొందఱికి రాములవారిచరిత్రము రుచించును. ఏదో అట్టి మహనీయులచరిత్ర యొక్కటి మనకు మార్గదర్శిగా నుండవలయును.

ఎల్లయితే మహారాష్ట్రదేశములు శివాజీ ఉత్సవ మొనర్చుచున్నారో అట్లే మనము శ్రీకృష్ణరాయల ఉత్సవ మొనర్చ వలయును. అప్పుడే మనము వారియందలికృతజ్ఞతను చూపగల ము. వారు దైవసములగుటచేతనే అంతపదవి నందగలిగిరి. అని పల్కిరి. (కరతాశధ్వనులు)

* * * అధ్యక్షులకు ఉపన్యాసకులకు వందనము లర్పించిన పిదప ఇరువురు పుష్పమాలాలంకృతులుగ జేయబడిరి. సభ్యులకు ఫలదాకములు పంచిపెట్టబడిన పిదప సభ ముగింపబడెను.

బీజ్ బండ్

బీజ్ బండ్—నీరై పోయిన వీర్యమును గట్టిపరచుటకు లోక ప్రసిద్ధిజెందినది. స్వచ్ఛమందుగాని మూత్రముతో గాని వీర్యము స్థితమగుచున్న యెడల తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమును, సపుంసకత్వమును తొలగించి యౌవన మొసంగును. ఎంతబలహీనుని కయినను రెండుగంటలలో నరములకు బలము నిచ్చి సంసారసుఖము అనుభవించునట్లు జేసి సంతాన వంతులుగజేయును. ఉత్తరములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మాత్రలు సీ|| 1-కి 2-0-0. వి. పి. చార్జి వేరు.

ఆర్య వైద్యాశ్రమం,
1159-1027 3, బైరాగిమఠం వీధి, మదరాసు.

No. 315.

దివ్యమైన సువాసనగల సబ్బు. పరిశుద్ధ మైనవస్తులు శ్రేష్టమైన చందన తైలము మొదలగువాటినుండి చేయబడినది.

Made by GOODWIN'S, Manchester

Agents: P. HOLT & Co., Ltd.
P. O. BOX 237 3434
MADRAS.

మన రాష్ట్రము

తపాలా ప్రకటన:— తమిళ సంవత్సరాది యనుటచే ఏప్రిలు 18 తేదీ బుధవారము తపాలా కచ్చేరీలకు సెలవుదినము.

మైలాపూరు సంగీతసభ:— కరూరు సరస్వతి అను ఆమెచే గానసభ యీ నెల 18 తేదీ బుధవారం సాయంత్రము 4-15 గంటలకు నడూబీడ్లో వైసభవారి యాజమాన్యమున జరుగును.

శివాజీశతత్రయ వార్షికోత్సవము

ఈయంత్రసందర్భములో శివాజీమహారాజు జీవితాశయములు ప్రజాహృదయంగమ మగుటకై వారిజీవితచరిత్రను గూర్చిన వ్యాసమునకును వారి ఆకారచిత్రపటమునకును వారిని గూర్చించిపబడిన యుద్ధాంధోదాహృత వాక్యపుంజములకును వారినిగూర్చించిపబడిన ప్రావ్యక్తయమునకును పతకములాసం గలబుకుని ప్రకటింపబడినది.

ఈవ్యాసములును చిత్రపటములును కేయరచనలును ఏప్రిలు 30 తేదీకిల్లాపుగా జాల్మిపును గోవిందప్పనాయక షిఫ్ట్ 78 నెంబరు ఇంటి అడ్డెనుకు శివాజీశతత్రయవార్షికోత్సవము కార్యదర్శిల సేరిట పంపవలెను.

ఈరచనలయందు త్రమ మగునది న్యాయకర్తల సర్దుబాటుచేయుట.

బహుమతులు జన్మ దినోత్సవమున మేనెల 3 తేదీని ప్రదానము చేయబడును.

ఈ రచనలను అమ్మితిండి ప్రకటించు అధికారము కార్యనిర్వాహక సంఘమువానికి కలదు.

రాకపోకలు:— కన్ననూరు గవర్న మెంటు సెకండ్ ట్రిటెయినింగుగూర్చి సూపరింపెండెంటు జి. సంకున్ని అమ్మగారు నేటి ఉదయం మంగళూరునుండివచ్చిరి.

సైకిలుమీద భూప్రవక్షణముచేయుచున్న జాన్ డెవిడ్ గారు ఆదివారం యీ నగరము వేంచేసిరి.

భవానందపిల్లెగారు నేటిరాత్రి ఉదకమండలం వెళ్లెదరు. అచట వీరు తమ కాస్త్రువరిధిక పరిషత్తు కాఖాసంఘమును నెలకొల్పెదరు వీరి ఉదకమండలము అడ్డెను:— గ్లెస్, ఉదకమండలము.

వైస్రాయి సభాసభ్యులైన సర్ మహమ్మదు హబీబుల్లా గారు రాత్రి కలకత్తా మెయిలుమీద వెళ్లిరి. 18 తేదీ దార్జిలింగు లో రాష్ట్రీయ గవర్నరుగారితో రాజకీయవిషయములను చర్చించెదరు. కలకత్తా, 16 తేదీకివచ్చి సిల్లూకు 18 తేదీ చేరెదరు.

ఆర్. లిటిల్ హేల్సుగారు గతరాత్రిసిల్లూవెళ్లిరి. దాక్టరు మాత్యూసు గుంటకల్లు వెళ్లిరి. బి. హెచ్. యం. బనరు గారు (రెజిస్ట్రేషను ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగారు) సామర్ల కోట వెళ్లిరి. సర్ ఏ. పి. పా త్రో గారు బ రం పు రం వెళ్లిరి. దాక్టరు రాఘవేంద్ర రావు గారు నేలంవెళ్లిరి. ఆర్. జి. క్రేపుగారు శనివారంరాత్రి పెట్టు పాలెం వెళ్లిరి. సర్ శంకరన్ నాయరుగారు శనివారంరాత్రి మద్రాసునుండి వెళ్లిరి. బాజిపాయిగారు గతరాత్రి దార్జిలింగు వెళ్లిరి.

గౌ॥ ఏ. రంగసాధు మొగలియగారు నేటి ఉదయం మద్రాసు చేరిరి.

సర్ జేమ్సుగారు బొంబాయినుండి తిరిగివచ్చిరి.

టి. ఆర్. వెంకట్రామశాస్త్రిగారు (అధ్యక్షులు జనరలు) నేటి ఉదయం మద్రాసు చేరిరి.

దిల్లీ బిల్ల రంగుచారిగారియాత్ర:— దిల్లీ బిల్ల రంగుచారియగారు గతరాత్రి కొలంబోవెళ్లిరి. అటనుండి ఆస్ట్రేలియా కరిగెదరు. 15 తేదీ బీజయ్ క్షేత్రం. సిడ్నీ రేవులో మే నెల 5 తేదీకి దిగెదరు. కాన్పూరా నగరమునకు 8 తేదీకి చేరెదరు. అచట పార్లమెంటుసభ 9 తేదీ జరుగును.

దోవలో తిరుమనాపల్లిలో ఒకరోజు ఆగెదరు. తమిళ సంవత్సరానికి రామేశ్వరములోనుండెదరు. మద్రాసుకు తిరిగి జూలై నెల మధ్యలో వచ్చెదరు.

వీరు ఆస్ట్రేలియాలోనున్న భారతీయులకష్టనిష్ఠులను తెలిసికొనివచ్చెదరట. అచట వ్యవసాయ పరిస్థితులను గమనించి వచ్చెదరట.

నగరమున కద్దరు విక్రయము

చెన్నపురి ఆంగ్లకాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులు ఇటులరా యుచున్నారు:—

చెన్నపురి ఆంగ్లకాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసంఘము వారు గావించిన తీర్మానానుసారముగా నిన్నుటిదినమున కొం పరు యువకులను నగరమున కద్దరువిక్రయించుటకు పంపియుం టిమి. వీరు మైలాపురమున ప్రాంగింబి ఉదయం 7 గంటలకు 11 గంటలవరకును ఇంటింటికిని తిరిగి కద్దరు విక్రయించిరి. నిన్నుటికద్దరు విక్రయము చాలసంతృప్తికరముగ నుండెను.

మండువేసగియెండల సహించి ఉత్సాహముతో కద్దరు విక్రయముల నింకజయప్రదముగ నిర్వహించిన యువకులకు మా కృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాము. కద్దరునుకొని మాయాద్యమునున కు దొడ్వడిన గృహస్థులకుగూడ మాకృతజ్ఞతను దెలుపవలసియు న్నది. రాబోవు ఆదివారము మరికొందరు యువకులు కద్దరుచెచ్చినపుడు కద్దరు ఉద్యమమున కింకను అధికముగ లోడ్వడవలసి నదని ప్రజలను గోరుచున్నాము.

1927 కాంగ్రెసు మహాసభ

(ద్రవిడరాష్ట్ర) కాంగ్రెసుసంఘ సమావేశము

1927 లో చెన్నపురిలో కాంగ్రెసు మహాసభను జరుపుటకు యేర్పాట్లను చేయువిషయమున నాలోచించుటకు నిన్ను 10 వ తేదీని మహాజన సభాభవనమున శ్రీనివాసయ్యంగారి అధ్యక్షతన రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగినది.

రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘసభ్యులందరూచేరి 25 రూపాయలు చందాచెల్పించి సన్మారకసంఘమున సభ్యులుగా చేర్పవలెను. అను తీర్మాన మహాసభలో నామోదించబడెను.

మహాసభను చెన్నపురి కావ్యోనించువిషయమున మూడేండ్లనుండియును విస్తారముగా ఆలోచనలుజరుగుచు నే యున్నది. ఈవత్సరము మహాసభను చెన్నపురిలో జరుపవలసియున్నది. కాన చెన్నపురివారందరూ శక్తివందనలేకుండ లోడ్వడవలెను. ఈసంవత్సరముజరగనన్న మహాసభ అనేకవిషయములగా ముఖ్యమైనదిగా నుండునటుల కనబడుచున్నది. భగవాన్ గ్రహమున హిందువులకు మహమ్మదీయులకును వివిధరాజకీయపక్షములకును మైత్రీచేకూరవచ్చును అని శ్రీనివాసయ్యంగారు నుడివరి. మహాసభనుజరుపుటకు స్థలమును నిర్ణయించువిషయమునగూడ కొంత చర్చ జరిగినదిగాని నిర్ధారణగా నేమియును లేలేదు.

అ. భా. కాం. సంఘమునకు కే. భాష్యంఅయ్యంగారు నిన్నుకొనబడిరి. స్థానికసంఘములను వశపరుచుకొనవలె నను తీర్మాన మామోదించబడెను. (అ. (వె.)

రైల్వే తపాలా ప్రకటన:— రాయలు అగ్రికల్చరలు కమిషను ఏప్రిలు 9 తేదీని ఇంగ్లాండుకు పయనమై వెళ్లనున్నారు. కనుక వారి హామకాములకు వ్రాయవలసిన ఉత్తరములులు బొంబాయికి 9 తేదీ నాటికి చేరియుండని యు త్రవములును సిల్లూకు పంపవలెను. వారికి లండను చిరునామాకు వ్రాయవలసిన ఉత్తరమును తపాలాధికారులు బొంబాయికి మాత్రమే పంపవలెను.

30 సంవత్సరములుగ ప్రసిద్ధిగాంచిన వైద్యరత్న

పండిత డి. గోపాలాచార్యులువారి

జీవామృతము

(రిపబ్లరు చేయబడినది)

జీవామృతము నరముల బలహీనముచేత కలిగెడు రోగముల కిది య మోషుమైన రసాయనము, జీవామృతము: బలహీనము, ధాతుక్షయము, రక్తక్షయము, పీర్జనప్రయము, మెదడుయొక్క బలహీనము మున్నగు రోగములకు జీవామృతముతో సాటియైన రసాయనము లేదు. ఖర్చు 1-కి రూ 3-4-0

క్యాటలాగు కోరినవారికి వుచితముగా పంపబడును.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

151, గోవిందప్పనాయునివిధి, 1045

బ్రాంచి 183, బ్రాడ్వే, పోస్టుబాక్సు 287, మదరాసు.

ఏజంట్లు: కాకి వెంటకుబ్బారావుగారు మర్చంట్సు రాజమండ్రి

నిడమానూరులో గాలివాన

విడుగువడి ఎక్కువైదు మరణించుట

10 తేదీని నెడమానూరులో నిడమానూరు గ్రామంలో మహారు 2-30 స్కంబలకు గాలివస్త్ర ము ప్రారంభించి భయోత్పాదమైన విడిగండ్లతో 3 మంటలవరకు వర్షించి ఒక వేపచెట్టుక్రింద జత నిష్టు కిక్కుతు 800 రూప్యముల (ఖరీదు) గలవి పినుగుబడి తక్షణమే ప్రాణములు గోల్పోయినవి. కామాన్యమైన కొన్ని ఇంట్లు పడిపోయినవి.

కె. సుబ్బారావు.

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

రైల్వే

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 10:—కాకినాడనుండి కోటిపల్లికి రైల్వే నిర్మాణమును గరించి ఇంజనీర్లును యితర అధీనస్థులును తొందర చూపుచున్నారు. కావలసినవస్తు సామగ్రిని జాగ్రత్త పరచుచున్నారు. భూములను అక్వైరుచేయు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. రైలుగోడ్డువేయుటకు మట్టిని పోయచున్నారు. గంగరమునంద బస్ స్టేషను కట్టవలసినదని గోదావరిజిల్లా సంఘమును గోదావరిజిల్లాబోర్డును తీర్మానములుచేసి రైల్వేవారికి వ్రాయగా దానిని గరించి పరిశోధనగావించుచున్నామని మద్రాసు సర్వేయరాటా రైల్వేకంపెనీ ఏజెంటు ప్రత్యక్షుడైన మిచ్చియుండెను. కాని, కాకినాడను మెయిను రైల్వే వైలురు మీదను వచ్చు యేర్పాట్లు విషయమై కాకినాడ వారులను జిల్లావారును ముఖ్యముగా శ్రద్ధచేసి ఆదోశనచేయులేనియెడల యిప్పుడున్న అనకా శము తరుణము ముందు రాబోయి గ్రహించవలసియున్నది.

హిందీ తరగతులు

(వేనవిసెలవులలో క్రొత్తవర్సాట్లు)

మేమురేపు 15-4-27 శుక్రవారమునుండి తిరువళ్ళేణిలో మహిందీప్రచార కార్యాలయమున (193 హైకోడు ట్రాంలైన్ అల్టామినియం స్టాక్కురికి సమీపమున) ఒకప్రత్యేక హిందీక్లాసును ప్రారంభించెదము. ఈవిండాకాలపు కేలవులలో మూడుమాసములలోపుగ హిందీభాష బాగుగా నేర్చుకొనవచ్చును. ఉదయం 11 గంటలు మొదలుకొని సాయంత్రం 5 గంటలలోపుగ స్వయముగానచ్చి చదువుటకు సమయము నిశ్చయము జేయగలము.

హరిహరశర్మ.

స్వవసాపకులు.

శ్రీవైష్ణవ వడగల పండితులకు సివిల్ వారంట్లు

చిత్తూరు సబ్ కోర్టులో శ్రీ పెద్ద జియ్యంగార్ వారు, తిరుపతి శ్రీ వైష్ణవ వడగలవార్లు 7 నుండి అనంత 23-1919 రు దావా తెచ్చియుండి, దావా 1926 సం॥ హాజ్యకాలమున తీర్పు చెప్పబడెను పెద్దజియ్యంగార్ స్వాములు, శ్రీవైష్ణవ, తిరుగలవార్లు. వీరు, వడగలస్వాములు 7 నుండి, అసలు డిక్టేషన్ దావా చేసిరి. దావాతో, వైజెప్పిన వడగలవారలు, తిరుపతి, తిరుమల, అలమేలుకుండాపురం, దేవాలయ, శ్రీవార్లు మొదల గకాలంలోను రెడితరసమయములలోను, "సాయి పురణా" అని, జియ్యంగార్లు చెప్పినవెంటనే, శ్రీరామాన జడయాపాత్రం అను సంస్కృత శ్లోకమును, వక్కాణించ గూడవనియు: ఇంకా కొన్నివిషయములను గని, సివిల్ ఇంజక్షన్ కోరిరి. సబ్ జడ్జిగారు శ్రీరామాన జడయాపాత్రం అని ప్రారంభించ గూడవని, వడగలవార్లుపై ఇంజక్షన్ కొచ్చిరి. రిక్టైన విషయములు "వడగల" వారిలకు అనుకూలముగా తీర్పునము చెప్పిరి. ఇరువర్లును ఏలీరుపై అప్పలు, హైకోర్టులో చేయుంటున్నారు. ఇంజక్షన్ వుత్తర్వు అయినపిమ్మట వైజెప్పిన "వడగల" పండితులు, కోర్టుపుత్తర్వును ధిక్కరించి, అనేకపర్యాములు, శ్రీరామానజడయాపాత్రం, అను ప్లాకముతో ప్రారంభించి యుంటున్నారని, సబ్ కోర్టులో పిటిషన్ శ్రీపెద్ద జియ్యంగారువారు దాఖలుచేసిరి. కొంతేవిచారణ జరిగినపిమ్మట సబ్ జడ్జిగారు- శ్రీ వడగల పండితులకు, ఒకనెల, సివిల్ జియిటుకును, సాత్తులను జప్తిచేయుటకును, పుత్తర్వు చేసిరి. వారంట్లు వచ్చునని చాల భయపడియుండిరి. జడ్జిగారి పుత్తర్వుపై, రిపూబ్లికేషన్ దాఖలుచేయుంటుయున్నారు. సబ్ పిటిషన్ 9-4-1927 తేదీకి వాయిదా వేయబడియున్నది. ఇరు పార్టీల వారును చాల ఆతురతతో తీర్పునకు ఎదురుదాడుచుంటున్నారు. వారంటుకు భత్తాలు పట్టివేసినారు.

తిరుపతి మా. శ్రీనివాసాచార్యు

జాతీయవారపు సందేశము

లజపతిరాయిగారి ఉద్బోధనము

కలకత్తాలో గొప్ప పౌరసభలు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 9:— జాతీయవారము సందర్భమున హుదాపార్కునందు సమావేశపరచబడిన సభయందు దుపన్యసిం చుచు లాల్ లజపతిరాయిగారిట్లు చెప్పిరి:—ఖద్దరుప్రచారము, అస్పృశ్యతానివారము, హిందూమహమ్మదీయ వికృత ఇవి మూడును జాతీయవాసరమున చేయవలసిన ముఖ్యకార్యములు. ఈవిషయములందు హిందువులకుగాని మహమ్మదీయులకుగాని భేదాభిప్రాయములుండుటకు అవకాశములేదు. ప్రభుత్వము వారి నిరోధవిధానము హిందువులను మహమ్మదీయులను సమానముగనే పీడించుచున్నది. కాంగ్రెసు రాజకీయకార్యక్రమము విషయమై సాకు కొంత భేదాభిప్రాయమున్నది. కాని వివిధ సంఘముల వికృతము అనసరము విషయమై ఎట్టి సందేహము ఉండవలెదు. స్వరాజ్యము సంపాదించిన పిమ్మట ఎట్టి భేదములుండనను చింతలేదు. కాని ఇప్పుడు ఇట్టి విభేదములుండుట ఆత్మ వివాళకరము”

టి. సి. గోస్వామిగారు

హరిసుపార్కునందు జరిగిన సభకు అధ్యక్షత వహించి టి. సి. గోస్వామిగారిట్లుపన్యసించిరి:—

హత్యలు గావింపవలయునను ఉద్దేశముతో జెనరలు డయరుగారు జాలియనువాలాబాగులో నిరపరాధులను కాల్చి జంపిరి. ఈకార్యమే నింద్యమైనప్పుడు దినదినము భారతదేశపు రక్తమునుపిల్చి పిల్చిచేయుచున్న విదేశీయుల దోపిడి ఎంతవారైనదో మీరు గుర్తెరుగవలయును. మనగుస్థితిని గుర్తెరిగి దేశ విముక్తికై సాధనముల నరయుటకు జాతీయవారము అవకాశము నొసగుచున్నది.

అసహాయోద్యమమునల్ల జాతీయందు అద్భుతముగ ప్రబోధముకలిగెను. నైతికవిషయములందు ప్రజలవృత్తినిర్వినది. జాతీయనువాలాబాగు హత్యలే ఈమార్పుకు ప్రారంభమని చెప్పవలెను. జాతీయను వాలాబాగుహత్యలు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు సహజముగ క్రూర్యమును ప్రకటించెను. చక్కనిప్రభుత్వము దేశమునం దేర్పరచితిమని బ్రిటిషువారు డంబములపలుకుచున్నారు. కాని దేశమునంతయు జరుగుచున్న అల్లరులు బ్రిటిషువారి బూటకమును వెలిబుచ్చుచున్నవి. వందలకొలది యువకులను ఎట్టికేరము తెలుపక న్యాయస్థానములందు విచారణపలపక కారాగృహములందుంచిరి. కడచినసంవత్సరము పాబ్నాలో జరిగిన అల్లరులను ప్రభుత్వమువారు అపహరించుకొనిరి. ప్రభుత్వమువారి పట్టుత్వము ఈవిధమున నున్నది.

ఉత్సవములు - ఊరేగింపులు

నాయకులు ఖద్దరులమ్ముట

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 10:—కలకత్తాలో జాతీయవారము సందర్భమున ప్రతిదినము ఉత్సవములు సభలుజరుగుచున్నవి. జె. యం. పెనుసభ, రామప్రసాదముకర్మి, బిదనుచంద్రరాయ, సురేష్ చంద్రిగార్లు విధులయందుతిరుగుచు ఖద్దరులమ్ముచున్నారు. నేటి దినము హరిసుపార్కునందుండి గొప్ప ఊరేగింపు బయలుదేరినది. జాతీయపతాకములతోను, జాతీయనాయకుల పటములతోను అన్ని వీధులయందు నాయకులుతిరిగిరి ప్రజలునాయకులపై పుష్పములుచల్లమండిరి. జాతీయగీతములు పాడుచు ఊరేగింపునకు చేరినవారు దేశభంధుదాసుశవము ఏయేవిధులయందూరేగింపబడెదో ఆవిధులందే తిరిగిరి. కాంగ్రెసుసభ్యులను అధికముగ చేర్చు విషయమై ప్రచారముగ గొప్ప కృషిచేయుచున్నారు.

అసహాయోద్యమమే శరణ్యము

మోకతాలిగారి ప్రకటన

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:— జాతీయవారము సందర్భమున సమావేశపరచబడిన సభయందు దుపన్యసించుచు మువల్వాన మోకతాలిగారిట్లు చెప్పిరి:— మీరు మీభేదములను మరచి వికృతముతో అసహాయోద్యమమునకు గడంగవలెను. 80 కోట్లమంది భారతీయులు వికృతముతో పనిచేసిన మనదాస్య శృంగారములు వాటంతట అదియే ఊడిపోవును. వికృతము స్వరాజ్యసంపాదనకు సాధనము. స్వాతంత్ర్యప్రియులందరు వికృతమేర్పరచు పూనుకొనవలయును” (ఫ్రీ ప్రెస్)

కంజారు దోపిడిగాంధ్రు వట్టువడుట

అలహాబాదు, ఏప్రిల్ 9:—ఫోల్కూరుసంస్థానముందలి పోలీసువారు యంగగారిని నాయకత్వము కంజారు దోపిడిగాంధ్రును పట్టుకొనిరి. ఇరువురు నాయకులను 11 నరు కంజారులను పట్టుపడిరి. హక్మాయను నాయకుడు చచ్చెను (ఆ. ప్రె)

డాక్టరు కిచులూ గారు

ఇందూరు సంస్థానమువారు వీరిని తమసరిహద్దులనుండి వెలుపల కంపిరి.

కిచ్చాగారి ప్రవాసము

నిద్రనుండి లేపి ఆజ్ఞాపత్ర మిచ్చుట

హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యతచెడునని భయము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 11:— ఇండియను సేవనలు మోరార్జీపత్రిక ఇందూరు వేంచేసి నకిచ్చాగారిని నిద్రపోవుచుండతే ప్రవాసమున కాజ్ఞాఇచ్చిరిని తెలియచేయుచున్నది. శనివారము రాత్రి ఆజ్ఞాపత్రముం దీయబడెను. అందిట్లున్నది. “కిచ్చాగారికిగడ నున్నంతకాలము హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యతకు భంగకరమనితోమ రహస్యప్రచారముల చేయుచున్నట్లు ప్రభుత్వమునకు నమ్మబడు కారణములున్నవి. కిచ్చాగారి చరిత్రచూడగా ఆయన తీవ్ర ఆందోళనవాదియనియు ‘రెండుసార్లు’ జైయిలునందున్నారనియు ఆయన ప్రచారము అల్లరులకు కారణములనియు తెలిసినది. ఫిబ్రవరిలో కిచ్చాగారు ఇందూరువచ్చి రెండుసార్లు మోకోర్టల్లో వకీలుగా చేర్చుకొనవలసినదిగోరెను. ఈ సంస్థానముందు హిందూమహమ్మదీయ లింతవరకు స్నేహితులే. ఈమధ్యజరిగిన అల్లరులైనను ఉభయసంఘముల పెద్దలకును స్నేహము పోలేదు. కాని ప్రభుత్వమునకు ఉభయసంఘములందును ప్రచారము జరుగుచున్నట్లును ఘర్షణ గానిభరితమనియు తెలియును. పిచ్చివారును మూర్ఖులును ఆందోళనాపరులవలన దప్పుపోవ దొకకొనవచ్చును. ప్రభుత్వము ప్రజల రక్షింపవలెను. సంఘద్వేషము పోషించిస్నేహము పెంపొందింపవలెను అందువలన కిచ్చాగారికోర్టులో వకీలుగానుండుటకుగాని రాష్ట్రమునకువచ్చుటకుగాని తగదుగావున రాష్ట్రము తక్షణము విడచి ప్రభుత్వ అనుమతిపైగాక ఇంతకుముందు దిగుటకురారు వెంటనే కిచ్చాగారును ఆయనకొకరును మోటారుపై 14 మైళ్ల దూరముననున్న బాలియాప్లేషనుకు పోయిరి కిచ్చాగారు సందేశముంపు ముద్దాయిల రక్షణప్రయత్నము జరుపవలసినగ గోరిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

దాసు నిధి వృద్ధాయయ్యనా

మల్లికుగారి దావా

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 9:—అనాధవాగుమల్లికుగారు యస్. సి. బోసు, నిర్మల్ చంద్రచంద్రసలీనా, రంజనసర్కారు, గిరి శంకరబోసు, హిడించంద్రరాయిగార్లపై గ్రామపునరుద్ధరణ నిధిసంబంధమున వ్యాజ్యము చేసెను. కోర్టు వారిని వాది అనిధి కోర్టు వారి అధికారముందుంచుకొని ప్రతివాదుల జోక్యములేకుండ చేయవలసినదని గోరెను దాసుగారు 1924-25 లో బెంగాలు పేదలనిధిని ప్రోవుచేసిరి. రు. 2,31,000 లు పోగయ్యెను. నేను పదివేల నిచ్చితిని. ప్రతివాదులు కార్యనిర్వాహకవర్గ మనుపేరున ఆ నిధిచే జిక్కించుకొనిరి. దాసుగారి విధానముగకాక వేరుపదకుల నానిధి నుపయోగించు చున్నారు. దానినుండి నిన్నికలకొరకు చాలభిర్చయ్యెను. మొన్నటి కార్యోపేక్షను ఎన్నికలను ఖర్చయ్యెను. నిధియుద్దేశము లవిగావు. నేను ప్రతివాదుల సభచేయుమని యెన్నియోసారు లిగితినిగాని లాభములేకపోయెను. నిధికాక్రొంట్లను చూపలేదు. ప్లేయింట్లు కాకలయ్యెను. (ఆ. ప్రె.)

హరిద్వారమునందు హిందూసభలు

వైష్ణవసాధువుల ఊరేగింపు

స్నానపుట్టముపైన ఐరోపీయను జోళ్లతోనడచు వంతెన

హరిద్వారు, ఏప్రిల్ 9:—హిందూమహాసభ ప్రత్యేక కసభగంగానదీతీరమున విష్ణుమూటున కెదురుగ జరిగెను. అధ్యక్షులగు పండిత మాలవ్యాగారు రాజాలనందున పండిత దేవరత్నముగారు అధ్యక్షతవహించి హిందువులు వడుచున్న యిబ్బందులగుర్చి వివరముగ నుపన్యసించిరి. సంఘమునందు ప్రధానస్థానము వహించిన బ్రాహ్మణులు పిచ్చిగ ప్రవర్తించుటచేతనే ఇట్లు జరుగుచున్నది. కావున హిందూవిజ్ఞానము మరల ప్రాచీనాధికృతకు రావలెనన్న హిందువులందరు కలసి పనిచేయవలెనని వారు విన్నవించిరి.

వేరొక మహమ్మదీయ ‘సాధువు’ అరెస్టుట

హరిద్వారు 10:— హిందూమహాసభ రెండవనాటి సమావేశము నేడుజరిగెను. కొన్ని ఉపన్యాసములు జరిగిన పిమ్మట పట్టుకొని సత్యాగ్రహోద్యమమునకు డబ్బు వసూలు చేయబడెను.

నిన్న సాయంకాలము శుద్ధిసభ కడువైభవముగ జరిగెను. బెంగాలు మహిళావీరదళ విచ్చికభటులు కొన్ని ప్రదర్శనముల చేసి జూపిరి.

సనాతన సమ్మేళనము 5వ సభ నేడు మహాతు హరి నామదాసుగారి అధ్యక్షతకైంద జరిగెను. వైష్ణవగ్రహములలో దుష్ప్రకృల నుంచరాదనియు, అస్థికలను బ్రహ్మకుండము వద్ద వదిలొకలుపవలెననియు, పూజ్యశ్రీత్రములందు అనాధ, విధవా శరణాలయముల నిర్మింపవలెననియు తీర్మానించబడెను. విధులకు పునర్వివాహము జేయునాచుకు ప్రతిహాలాభిప్రాయము ప్రబలియుండెను. ధూళిచెలరేగుచున్న చాల వీరకాకు గనుండెను. హిందూమహాసభ భవనమునందు నేడు వేరొక మహమ్మదీయను సాధువుడుములలో పట్టువడెను. అతని కొన్ని ప్రశ్నలకునుచుండ కత్తిహుస బెడరించెను. వెంటనే పోలీసువారి కొప్పగించిరి. మంకిపురియందు ఫోటోగ్రాఫులు దీయుచున్న మహమ్మదీయు లిరువురిని పట్టుకొని విడచిపెట్టిరి.

బ్రహ్మకుండం వంతెన

హరిద్వారు 10:— బ్రహ్మకుండమువద్ద వంతెన గట్టుట నుగూర్చి చాల ఆందోళన జరుగుచున్నది. 10 వేల కరపత్రములు పంచిపెట్టబడెను. గవర్నరుగారితో రాయబారములు జరుపుచున్నారు. స్వామి విశ్వానందుగారు మేళ ఆఫీసరుతో యీ విషయమై సంప్రదించెను. కాని యేమి తేలిందో తెలియలేదు. హిందువుల విన్నపమును ఉద్యోగి వినకొల్ల నుండెను.

హరిద్వారమునందు ఆరోగ్యముగనే యున్నది. శిరోష్ఠి సితి అంతగా ప్రతిహాలముగలేదు. ఇప్పటికి కలరా అగవడలేదు. స్నానపుట్ట క మున్యామోని యా జ. వ. ర. ములు అచ్చటచ్చటగలవు.

స్నాన నిర్ణయములు

స్నానము జేయు దినమున హరిద్వారు మునిసిపాలిటీ యందు బండ్లనడువరాదని పోలీసువారు నిర్ణయించిరి. ప్రాతాకాలము 1 గంటలనుండి స్నానము జేయవచ్చునని దెలిపిరి. సాధువుల ఉత్సవములకు కొన్నిగంటలు నిర్ణయించబడెను.

వైష్ణవసాధువుల రాక

గంగానదీ తీరమున కంకత్ నీలధార మధ్యకు వైష్ణవసాధువులు మకాంచేసిన స్థలము చూడగలియున్నది. వారిలోనాల్గు శాఖలవారుగలరు. వారు విడసియున్న యావరణయంతయు ధ్వజములతో హరినామములకే అంతోవిడియున్నది. రామనామమట్టుపట్టకడుమారమునకు వివరముచున్నది. బృందావనమునుండిచాలవంద వందలకొలది ఒంటెలు, గుర్రములపై సామానలతో నడచుచువచ్చిరి. వారిలో ప్రధాన బృందావనం మహంతిగారు మోటారుపై 500 మంది అనుచరులతోవచ్చి వైసదేశిన స్థలమున విడసియుండిరి. తాకోరునండి బిహారిదాసుగారు, ఇందూరునండి హనుమాను దాసుగారు, పూరినుండి రామరత్న దాసుగారు మహాంతులవచ్చిరి. వంగదేశమునుండివచ్చిన స్వామి నిగమానంద సన్యాసిగారు అస్సాము వంగీయ, సారస్వత మతము వారు పెద్ద ఉత్సవముతో వచ్చిరి.

గత వారమునందు చాల ఉపన్యాసములుసభలు జరిగినవి. విధవావివాహ సహాయకసభవారు 7, 8 వ తేదీలందు పండిత శ్రీ రాంజీశర్మగారి అధ్యక్షతకైంద సమావేశమయిరి. పండిత దీనదయాళు శర్మగారు గంభీరముగ నుపన్యసించిరి.

బ్రహ్మకుండం వంతెన నిర్మించుటను నిరసింపుచు హిందూమహాసభ వారు తీర్మానించిరి. హిందూస్త్రీలు స్నానముచేయుటకు వేరొక వోట యేర్పాటు జేయవలెనని గూడ తీర్మానించిరి. (ఫ్రీ ప్రెస్.)

నానాత్వస్వేషణము

మహాత్ముని సీయచరిత్ర

మూడవభాగము-18 వ ప్రకరణము

గోకేలుగారి బసలో నెలదినములుండుట II

నేను గోకేలుగారి బసలో నన్నపుడు సాధారణముగా యింటియొద్దనుండెడివాడనగాను.

భారతదేశమునందు క్రైస్తవమతము నవలంబించినభారతీయుల సిద్ధిగతులను తెలుసుకొందునని దక్షిణాఫ్రికాలోనున్న క్రైస్తవులగు భారతీయులకు పేనెరిగించియుంటిని. నేను బాబు కాశీచరణదేవస్థానినిగూర్చి వినియున్నాను. ఆయనపట్ల నా కధికముగు గౌరవముగూడ నుండెను. ఆయన కాంగ్రెసు విషయమున చాల శ్రద్ధగా పనిచేయుచుండెను. దేశీయక్రైస్తవులలో చాలవంది కాంగ్రెసును బహిష్కరించి హిందువులకును వహుద్యుద్దీయులకును దూరముగానే యుండుదు. గాని దేవస్థానిగారిట్టివారు కాదు. నేను దేవస్థానిని చూడగోచెనని గోకేలుగారి తో చెప్పితిని. "ఆయనను చూచుటలననేమి లాభమున్నది? ఆయన మంచివాడేగాని మికంతగా నుపయోగించునని తోచదు. నేనాయనను బాగుగా నెరుగును. మీరు చూడగోరినచో ముఖ్యముగా చూడవచ్చును" అని గోకేలుగారిని.

నేనాయన పేర వ్రాయగా రమ్మనెను. నేను వెళ్ళునది కాయనభార్య ప్రాణాపాయస్థితిలో నున్నది. వారిల్లు నిరాడంబరముగా నున్నది. కాంగ్రెసుసభలో దేవస్థానిగారు మరాయని కోటును తొడుగుకొనుచుండెనుగానియింటిలోనొకదోవతికట్టుకొని చొక్కాను తొడుగుకొని యుండెను. నేనుగూడ నపుడు పార్సీ యిబారును కోటును తొడుగుకొని యుండినను దేవస్థానిగారి పద్ధతియే నాకు చాలబాగుగా కనబడెను. నాకుగల సంతోషముల నాయన కరిగించితిని.

ప్రె:- అనాదిపాప మున్నదని మీ రొప్పుకుందురా?

గాం:- అప్పుకొందును.

ప్రె:- అటులైనచో దానినుండి ముక్తిసంపాదకు హిందూమతమునం దేవారియునులేదు. ఏమక్రిస్తునకు సర్వ సమర్పణముచేయుటయే ముక్తిసాధనమని క్రైస్తవమతము తెలుపుచున్నది.

నేను భగవద్దేవస్థానిని భక్తిమార్గమునగూర్చి తెలిపితిని గాని "ఆయనకది నచ్చలేదు. ఆయన వాదమువలన నాకు సంతృప్తి కలుగకపోయినను యీసంభాషణవలన కొంతమేలుమాత్రము కలిగినది. ఆయన చాల ఉత్తముడని వందనఘోషియితిని.

ఆరోజులలో నేను తరుచుగా కాలినడకనే పోవుచుంటిని. న్యాయమూర్తి మిత్రగారిని సర్ గృహదాన దేవస్థానిగారిని రాజా సర్ ప్యారీమోహన ముఖర్జీగారినిగూడ, నేనపుడే సందర్శించితిని. కాశీకావేవాలయమును గూర్చి దేవస్థానిగారు నా కెరిగించిరి. దానినిగూర్చి నేను పుస్తకములలో నదివరకు చదివెయుంటిని గాన దానిని చూడగోరితిని. న్యాయమూర్తి మిత్రగారి గృహముగూడ నా ప్రాంతమునందేయున్నది. ఆయనను చూచుటకు వెళ్ళినరోజుననే కాశీగుడికిగూడ వెళ్ళితిని. దారిలో గోరెలమండలము చూచితిని. వానిని గుడికితీసుకొని పోవుచున్నాను. ముష్టివాండ్రు నరుసగా మా ర్యుండి రి వారి లో కొందరు నానెంటుబడిరి ఒకడునన్న పలుకరించెను "ఎక్కడికివెళ్ళుతావు అబ్బాయి" అనెను. గుడికి వెళ్ళితా నంటిని. నాతో మరియొకరుగూడ నుండిరి. అతడు మమ్ములను మార్చుండమనెను. మేము మార్చుంటిమి.

"ఈజాను జంతువులను చంపుట మతభర్తమననా?" అని నేనంటిని. "జంతువులను చంపుట మతభర్తమని యెవరంటురు?" అని అతడనెను.

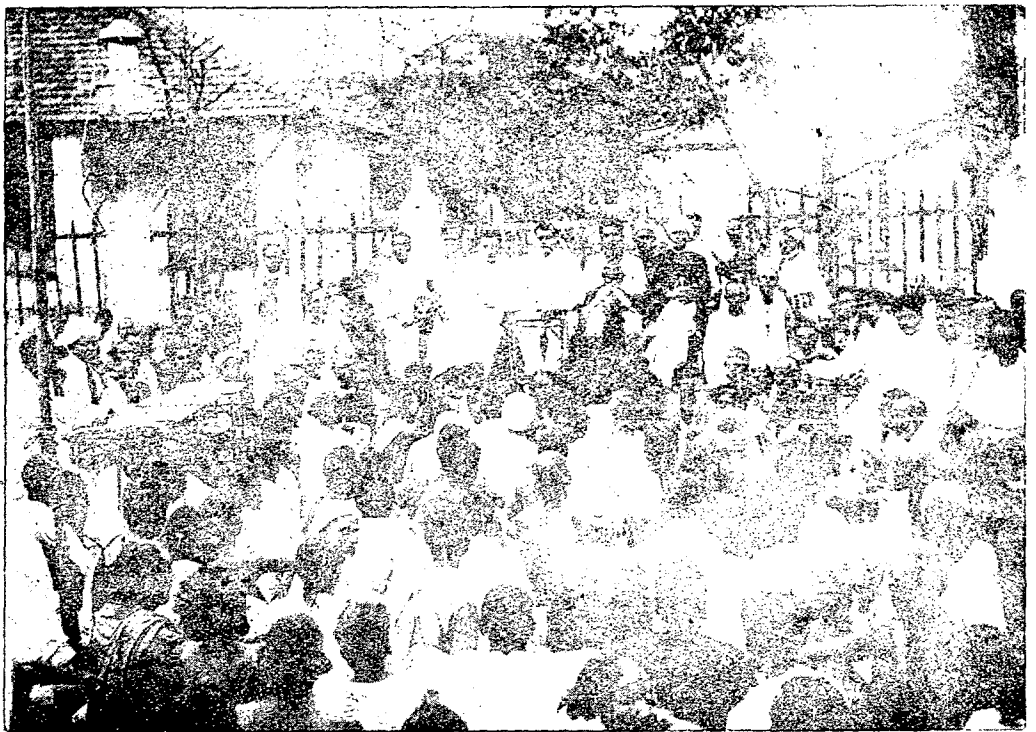
"అటులైన చంపగూడదని ఏలబోధింపరాదు" అని నేనంటిని.

"అది నాపనిగాను. దేవుని పూజించుటయే నాపని" అని అతడనెను.

"దేవుని పూజించుటకు మరియేఫలమును దొరకలేదా?" అని నేనంటిని.

"మాకే ఫలమైన నొకటే. ప్రజలు గోరెల మందనంటి వారు. ఎటులచేయునునది నటుల చేతురు" అని అతడనెను.

అంతట మేము గుడికిపోతిమి. అచట రక్తపు మడుగులు వాకు కనబడెను. వాకు మనసు చెదోపోయినది. దానినిచూడ

(ప్రె. ఫో. బి)

ప్రధానమంత్రి కార్తిక సభయం దువన్యసి-చుట

పెరంబూరు బారక్కునందు కార్మికులసభ జరిగెను. ప్రధానమంత్రిగారు కార్మికులకు హితముజెప్పిరి బల్లయొద్దను ప్రధానమంత్రిగారును కార్యదర్శి బి. శివరావుగారును కూర్చొనియున్నారు.

(నెంటులు న్యాయము)

వివిధభాషాజ్ఞాని యగు 5 ఏండ్ల పాలుడు

వియన్నా విశ్వవిద్యాలయమునందు నానువా ప్రభుగారి కుమారుడు విలినానువా అను పాలుడు జర్మను, ఇంగ్లీషు, ఇటాలియను, రషియను, స్వీడనుభాషలు నాలుగింటిలో వ్రాయగలడు, మాటలాడగలడు. ఈతనితల్లి స్కాట్లాండుదేశపు స్త్రీ. తల్లిదండ్రు లిద్దరు మంచి భాషాజ్ఞానులు.

బాలకపోతిని. కాశికాదేవుని. చూడకుండనే చెప్పిపోతిని. ఆవాడుసాయంకాలమే వంగసోపరులు నన్నొక పింగుకు పిలచిరి. ఈవధనుగూర్చి వారిలో నొకరితో నేను మాటలాడగా బాబులవలనను రోదవలనను గోరెలకు స్మృతియుండదుగాన వానికి బాధ తెలియవని అతడనెను.

నేను చాలచిచారించితిని జంతువులను నిధంముట మహాపాపకమనియే నేనిప్పటికిని నమ్ముచున్నానుగాని దానిని నివారించుటకు నాకు శక్తిలేదు. బుద్ధదేవు డేవయమున చాలకృషి చేసియుండెను. భగవంతుడట్టి పుణ్యుల నొకని త్వరలో స్మరింపగాకాయని నేను నిరంతరమునా ప్రార్థించెను. (మో. క. గాం. ధి. ఎంగుయిండియా 7-4-27.)

నలుగురు క్రైస్తవులు బ్రిటిషువారికి హనిరాకుండ కాపాడిరి. దైర్ఘ్యముతో వారికి బహుమతుల నిచ్చిరి, కొని యాడి.

గ్రామపునర్నిర్మాణము

హంబాయి ఏప్రిలు 9:- ఆసాసియే టెంప్లె ప్రతినిధికి గ్రామపునర్నిర్మాణము ఈక్రింది ఆభిప్రాయములను తెలిపిరి గ్రామపునర్నిర్మాణము ఈవిషయమై శాసనసభ్యులు ఆధికముగ శ్రవణహింతుల సంతోషకరముగవిషయము. రాయలుకమిషనువారి రిచారగాల్లో కోరికల మిడియని తలచుచున్నాను. గ్రామములందు ఆరోగ్యము విద్య వ్యాపకపజేయుట వ్యవసాయము భిన్నభిన్న కైతని మార్గముల వారయుట గ్రామముల సాంఘిక ఆర్థికస్థితిపాలుపడుటకు కారణమవును భావించుచున్నాను. గ్రామపునర్నిర్మాణములేకున్న రాజకీయవిషయములందు దేశము ఆభివృద్ధి చెందజాలదు. స్వనసాయ సంఘమువారికృషి ఫలము గాంచవలయుననిన భారతదేశపు రాజకీయనాయకులు మాడతమ ధర్మములను నిర్వహించుట అవసరము. (ఆ. ప్రె.)

ఇరిగేషను

1925-26 సంవత్సరపు ఇరిగేషనునివేదిక ఎంచదగిన యభివృద్ధి జూపుటలేదు. కావేరి మెట్టారు ప్రాజెక్టును ప్రారంభించిన మాట నిజమేయైనను, అత్యుది ఎంతవరకు ఫలించినో, పెట్టుబడికి దగిన లాభ మెంతవరకు చేకూరునో యని, సంశయించువారు పలువురు గలరు. గతశాసనసభలో నీ విషయమును పూర్తిగా చర్చించుట కవకాశము గలుగలేదు. ఇంతకుపూర్వము ఆనకట్ట కట్టుట కొక ప్రదేశమును నిర్ణయించి, భూశాస్త్రజ్ఞుని యభిప్రాయము ననుసరించి మరియొక ప్రదేశమునకు మార్చిరి. నిర్మాణమున కవసర మగు యంత్రములను జూచివచ్చుటకు ఇంగ్లండు కొక యుద్యోగి పంపబడెను. వీరు తిరిగి వచ్చుట యాలస్య మయ్యెనట. ఈలోపుగ డిల్లీలోని స్టోరు శాఖద్వారా కొన్ని యంత్రములను ప్రభుత్వము నారు ఆర్డరుజేసిరి. కాని, 1928 సంవత్సరపు ఫిబ్రవరి నెలకు పూర్వము యంత్రముల నన్నిటిని నెలకొల్పి వీలులేదని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. ఇంతటి కాలయాపన అవసరమును, వ్యయకరము నని తోచును. కోయంబత్తూరు వైపున నున్న ము విశేషముగ దొరకునని యూహించిరట గాని, ఈయూహ సరిగాదని తేలెను. నున్న మునకు బదులుగ సిమెంటు నాడెదరు. 1926-27 సంవత్సరమునందు నలువది లక్షలు వెచ్చింపబడు నని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. ఇంతవరకు కూలీలకు, ఆఫీసరులకు, గుమాస్తాలకు ఇండ్లుగట్టుట ముగిసెను. 6 కోట్ల 12 లక్షల రూపాయలను ఇండియామంత్రిగారి ప్రాజెక్టుకు శాంక్షను జేసిరి. ఇంతవరకు జరిగిన పని యత్యల్పము. 1928 సంవత్సరమున గాని అసలు పని ప్రారంభము గాదు.

ఇది పూర్తియగువరకు ప్రభుత్వమువారికొక ప్రాజెక్టును తలపెట్టజాలరు. ఆంధ్రదేశమునందు ముఖ్యమగు ప్రాజెక్టులు వెనుకకు బోవుచున్నవి. కఱపుచే బాధపడుచున్న ప్రదేశము లనేకములు గలవు. కృష్ణాప్రాజెక్టు, తుంగభద్రప్రాజెక్టు మొదలగువానిని త్వరలో కొనసాగింపవలసిన యవసరము గలదు. కాని, ఆంధ్రులకోర్కె లింతలో ఫలించు ననునాశ కవకాశము లేదు. పది సంవత్సరములలో కావేరి మెట్టారు ప్రాజెక్టును ముగించుటకు గడు విచ్చిరి. కాని, ప్రస్తుతమందగమనమును జూచిన, గడువులోపల నీపని ముగియవని నమ్ముటకు వీలుండదు. 1925-26 సంవత్సరమున, ప్రాజెక్టుకింద 8 లక్షల 68 వేలు ఖర్చయ్యెను. వైకారా హైడ్రో ఎలిక్ట్రిక్కుస్కీముకు, 2 కోట్ల 75 లక్షలు మొదట అంచనా వేయబడెను. కాని ఎలిక్ట్రిక్ కలు ఇంజనీరులు నిర్ణయముగ నాలోచించి, అంచనాను రెండింతలు

చేసిరి. వీరు వైచిన అంచనా, నాల్గుకోట్ల అరువది లక్షలు. మోటారు ప్రాజెక్టుకును, వైకారా ఎలిక్ట్రిక్కు ప్రాజెక్టుకును, అంచనాకన్నను చాల హెచ్చుమొత్తము ఖర్చగునని యూహింపవచ్చును. ఇవన్నియు ముగిసి, చెన్నరాష్ట్రము తెప్పిరిల్లి నగడ, ఇతర ఇరిగేషను ప్రాజెక్టులవంక జూడగలుగుట! బెజవాడయొద్ద కృష్ణాఆనకట్టపైపట్టర్లను ఆరడుగుల ఎత్తు గావించిన పిమ్మట, చాల లాభించె నని రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. వర్షపులేమి సమయమున, క్రొత్తపట్టర్లప్రయోజనము బాగుగ వ్యక్తమగుచున్నది.

మద్రాసు ఇరిగేషనుచట్టము నిలిచిపోయిన విషయము, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. ఇందుకు జప్తిను పక్షమువారును అధికారవర్గమువారును సమాన బాధ్యులు. గోదావరిజిల్లాలో పోలవరం ఐతెండు ప్రాజెక్టు ప్రారంభమయ్యెను. ఇందుకుగాను 18 లక్షలు 55 వేలు అంచనా వేయబడెను. దీనికింద 16316 ఎకరములు సాగుబడి యగుననియు, 151777 రూపాయల నికరపు రాబడి వచ్చుననియు, అంచనా వైచిరి. నీటి తీరువను ఎకరమునకు 10-8-0 మోషన్ గుణింపగ, వైమొత్తము తేలెను. పెట్టుబడి మీద 100 కి 8 వంతున గిట్టుబాటుగను. నివేదన సంవత్సరమున 109962 రూపాయలు ఖర్చయ్యెను. 1931 వ ఆగస్టుతో పోలెండుప్రాజెక్టుపని ముగియ నని, యూహించుచున్నారు. అయినను, ప్రాజెక్టు పని ప్రారంభమయిన అయిదవ సంవత్సరమునందే ఇరిగేషనుగూడ ప్రారంభము గావచ్చునని రిపోర్టు దెలుపుటచే, ఆశ జనింపగలదు. గంజాము జిల్లాలో గిరిసోలా ప్రాజెక్టు నిమిత్తము 289 లక్షలు అంచనా వేయబడెను. కాని, నెల్లూరుజిల్లాలోని అల్లెరు ప్రాజెక్టును ప్రభుత్వమువారు విడనాడిరి. కృష్ణా డెల్టాకు 1924-25 సంవత్సరమున 3950902 రూపాయల మొత్తపురివిన్యా వచ్చియుండ, 1925-26 సంవత్సరమున 3368158 రూపాయల రివిన్యా మాత్రము చేకూరెను. 1924-25 సంవత్సరమున కయిన ఖర్చులు 794945 రూపాయలు. 1925-26 సంవత్సరమున కయిన ఖర్చులు 900244 రూపాయలు. రాబడి తక్కువ, ఖర్చులు హెచ్చు.

వడ్డీపోగా కృష్ణాడెల్టాకు రు 23,98,960 ల లాభము నివేదన సంవత్సరమున చేకూరెను. 100కి 16 వంతున 1923-24 సంవత్సరమునను, 100కి దాదాపు 15 వంతున 1924-25 సంవత్సరమునను రాగ, 1925-26 వ సంవత్సరమున 100 కి 13½ వంతున మాత్రము లాభము వచ్చెను. 6 అడుగుల పట్టరులవలన, పనుపుపంటకు లాభించెననియు, 1926 సంవత్సరము జనవరి ఆఖరు వరకు పడవలు నడుచుటకు వీలయ్యె ననియు రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. 1925 సంవత్సరము మే నెలలో కలిగిన తుపాను వలనను, పిమ్మట కురిసిన అధిక వర్షములవలనను, కొల్లేరునరస్సు పొంగి, చేరువ నున్న భూములను ముంచివైచెను. ఏడువేల ఎకరముల భూములలో నాల్గులు వైచుటకు వీలు లేక బోయెను. దివిపంపింగుసిస్టముకింద, రు 225301 ల మొత్తపు రివిన్యా వచ్చెను. ఖర్చులు 158513 రూపాయలయ్యెను. నికరపురాబడి 66788 రూపాయలు. వడ్డీచార్జిలుపోగా, కలిగిన నష్టము 26597 రూపాయలనిరిపోర్టుదెలుపుచున్నది. ఇంతకుపూర్వపు

సంవత్సరమునకన్న నష్టము కొంచెము తక్కువగ గనుపట్టుచున్నది. ఇటుల నష్టమువచ్చుటకు కారణమేదియో విచారింపవచ్చును. కాలమానము, అనుకూలముగ నున్నను తుపానువలన నష్టము గలిగెను. ఇరిగేషను ఋతువు 148 రోజులే నిలిచెను. నాల్గు ఆలస్యముగ వేయబడెను. అయినను పంటలు బాగుగనే యున్నవని రిపోర్టు దెలుపుచున్నది.

తామోపశాంతి కనవరము గలిగినపుడే భృగు బండప్రాజెక్టును ప్రారంభింపవలయునని ఉత్తరువిచ్చుటచే, నివేదనసంవత్సరమున పని ప్రారంభము గా లేదని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. కాని తామము చెలరేగక ముందే, పని ప్రారంభమగుట న్యాయమని పలువురు తలంపకమానరు. ఇరిగేషనువర్క్సుకింద నివేదనసంవత్సరమున 125,22,257 రూపాయలు ఖర్చయ్యెను. 29637365 రూపాయల రివిన్యా చేకూరెను. ఇంతకు పూర్వపు వత్సరమున, ఖర్చులును రాబడియు గూడ తక్కువగ నుండెను. ఇరిగేటయిన భూముల విస్తీర్ణము 7412879 ఎకరములు. 1924-25 సంవత్సరమున 7103548 ఎకరములు సాగుబడి యయ్యెను. 1925-26 సంవత్సరమున ఖర్చులు పోగ నికరాదాయము 14937243 రూపాయలు చేకూరెను. పూర్వపు వత్సరపు మొత్తము కన్నను నిది హెచ్చెను. ప్రభుత్వపు ఇరిగేషను వర్క్సుకింద సాగుబడియైన మొత్తము 100 కి 19 వంతున మాత్రముండును. రాజధాని యందు సాగుబడి యయిన మొత్తపు ఎకరములు 38,788,496. గోదావరి, కృష్ణ, కావేరి డెల్టాలలో ఇరిగేషనుబోర్డులు గలవు. కాని వీనితీర్మానములు కేవలము సలహాలుగ మాత్రమే పరిణమించుటచే, అధికారుల నివి ప్రేరేపింపజాలకున్నవి. గోదావరి డెల్టాలో కొన్ని ఇరిగేషను కాలువలను, బల్లారి జిల్లాలలోని రెండుకాలువలను పంచాయతులు నిర్వహించుచుండెను. గోదావరికాలువల పంచాయతులలో పెక్కులు సంతృప్తికరముగ పనిజేసినటుల ప్రభుత్వమువారు తెలిపిరి. బల్లారి కాలువల పంచాయతు లింకను ప్రారంభదశలో నుండుటచే, ఇష్టాదృష్టచే ఎట్టి యభిప్రాయము నొసగ వీలులేదని, ప్రభుత్వమువారి తలంపు.

కృష్ణాజిల్లా బోర్డునివేదిక

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు త్వరలో రెండుగవిభాగమై, నూతన పరిపాలనము ప్రారంభము గానున్నది. ఈసమయమున వెలువడిన 1925-26 సంవత్సరపు జిల్లాబోర్డు పరిపాలనము గూర్చి ప్రభుత్వమువారు గావించిన విమర్శనము నించుక పరికించుట యవసరము. "1924-25 సంవత్సరపు రిపోర్టును పంపుటలో జరిగిన మితిమీరిన ఆలస్యమును గూర్చి ప్రభుత్వమువారిదివరకు విమర్శన గావించిరి. ఈవిషయమున ఇప్పటికిని అభివృద్ధి గనుపింపదు. ప్రస్తుతపు రిపోర్టు నిర్ణీతమగు తేదికి పిమ్మట ఆరుమాసములకు పంపబడెను. ఇది మిగుల అవమానకరము. ఇట్టి ఆలస్య మికమీద జరుగకుండ సరియగుచర్య దీని కొనబడునని ప్రభుత్వమువారు నమ్ముచున్నారని 1925-26 సంవత్సరపు నివేదికలో వ్రాయబడెను. రోడ్ల యభివృద్ధి, వాని ప్రక్కల చెట్లను పాతుట, గర్భిణులకు సౌకర్యములు, శిశుతేమముల గూర్చి

బోర్డులెక్కును శ్రద్ధవహింపవలయునని, ప్రభుత్వము వారు గోరుచున్నారు. జిల్లాబోర్డు ప్రసిద్ధింతుకును, బోర్డు సభ్యులకునుమధ్య అనుకూలత ప్రబలెనని రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. ఇం దాశ్వర్య మేమియు లేదు. సభ్యులలో పలువురు అధ్యక్షునికి సంబంధించినవారగుటచే, అనుకూలత గలుగుట సహజమే. పలు కారణములచే, జిల్లాబోర్డు ఒక కక్షవారి సా త్తయినది. ఇట్టిస్థితి త్వరలో మారిపోయినది, ప్రజలలో మరల విశ్వాస మేర్పడదు. జిల్లాబోర్డుకు స్టాండింగు ఆపీలు కమిటీ గలదు. బెజవాడ, నందిగామ, కయికలూరు, ఎర్న గూడెం, రెవరం తాలూకాబోర్డులు కమిటీలను నియమించెను గాని, ఇతర తాలూకాబోర్డు లందుకు గడంగ లేదు. కయికలూరు, నరసాపురం, తణుకు, భీమవరం తాలూకాబోర్డుల అధ్యక్షులు నివేదనసంబంధమునందు ఎన్నుకొనబడిరి. గుడివాడతాలూకా సరు రద్దుజేయుటచే, రివిన్యూ డివిజనులు ఆఫీసులగాచే తాలూకాబోర్డులను, అధ్యక్షునివిధులనుగాడ నిర్వహింపసాగిరి. బందరు, నూజివీడు, బెజవాడ తాలూకాబోర్డుల ఎన్నికలును, నందిగామ తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుని ఎన్నికయు, ఇరువురు సభ్యుల ఎన్నికలును జరుగకుండ సివిలుకోర్టులు ఇంజనీక్షను ఉత్తరువులు జేసియుండెను. ఈబోర్డులకు తాత్కాలికాధ్యక్షులు నియమింపబడిరి. ఏలూరు, ఎర్న గూడెం తాలూకాబోర్డులకు ఎన్నికలు జరుగలేదు. వీనికిగూడ తాత్కాలికాధ్యక్షులు నియమింపబడిరి. గుడివాడ, కయికలూరు, నందిగామ తాలూకాబోర్డుల స్థానములకు మాత్రము పిమ్మట ఎన్నికలు జరిగెను. గుడివాడతాలూకాబోర్డుకు జరిగిన ఎన్నికలలో పదమూడు స్థానములకును పోటీ జరిగెను. కాని నందిగామ తాలూకాబోర్డులకు జరిగిన ఎన్నికలలో పోటీ జరుగ నే లేదు. యూనియను బోర్డులలో 258 స్థానములకు జరిగిన ఎన్నికలలో 105 స్థానములకు మాత్రమే పోటీజరిగెను. జిల్లాబోర్డు 18 సభలు జరిపెను. తాలూకా బోర్డులు 146 సభలు జరిపెను. వీనిలో 9 సభలు నియమితసంఖ్య రాక నిలిపివేయబడెను. యూనియనుబోర్డు మీటింగులు 484 జరుగగ, 35 సభలు నియమితసంఖ్య లేక నిలిచిపోయెను. ఇతరకారణములచే ఆరుసభలు జరుగలేదు. జిల్లాబోర్డు సభలలోను తాలూకాబోర్డు సభలలోను హాజరయిన సభ్యులసంఖ్య తగ్గిపోయెను. జిల్లాబోర్డు సభలకు వచ్చినవారిసంఖ్య మరింత తగ్గినని, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. బోర్డు పరిపాలనము నిరంకుశాధికారమునకు నిలయమై, లోపములతో నిండియున్నది. దీనిని పూర్తిగా మార్చినగాని ప్రయోజన ముండదు. క్రొత్తగా జరుగబోవు మార్పులు, సత్వరాభివృద్ధి కెంతవరకు తోడ్పడునో చూడవలయును. పరిపాలన వివరముల జూచిన, లోకలుభండు రోడ్డులపొడవు 1361 నుండి 1419 వరకు పెరిగెననియు, 780 మైళ్ళ పొడవున మెటలురోడ్డు వేయబడెననియు, తెలియగలదు. తుపానువలనను, వరదలవలనను, రోడ్లకు విశేష నష్టము గలిగెను. మరమ్మత్తు నిమిత్తము చాల ఖర్చయ్యెను. రోడ్ల వ్యయము 398114 రూపాయలనుండి 715697 రూపాయలవరకు పెరిగెను. టోలుగేట్ల రాబడి 147106 రూపాయల నుండి 111282 రూపాయలకు తగ్గిపోయెను. ఎద్దుబండ్ల పయికాంపోజషను ఫీజును

హెచ్చు జేయవలయునని, కలెక్టరుగారు కోరుచున్నారు. కాని ఇందువలన బీదప్రజాపై విశేష భారముపడును. బీదల బడువులను మెరుగు పాడిగానేరదు. తాలూకాబోర్డులు నిర్వహించబడి ఎట్టి మెంటరీ పాఠశాలల సంఖ్య 902 నుండి 1067 వరకు హెచ్చెను. వీనిలో 926 బాలురపాఠశాలలు గలవు. బాలికాపాఠశాలలు 141.62 పాఠశాలలు మహమ్మదీయ బాలురకొరకు ప్రత్యేకింపబడెను. 109 ఆదిమాంధ్రులకొరకును, 71 ఇతర నిమ్నజాతుల కొరకును నిర్వహింపబడుచున్నవి. ఎట్టిమెంటరీ పాఠశాలల విద్యార్థుల సంఖ్య 52851 నుండి 62559 వరకు పెరిగెను. బోర్డు పాఠశాలలకు హాజరయ్యే బాలికలలో నూటికి ఏబదిమంది, బాలుర పాఠశాలలలోనే చదువుకొనుచున్నారు. కాని, పాఠశాలలకు క్రమముగా హాజరయ్యే విద్యార్థులసంఖ్య ఎట్టి యభివృద్ధి జూపలేదు. క్రైస్టియన్ టీచర్ల సంఖ్య హెచ్చుగ నున్నదని, రిపోర్టు విచారించుచున్నది. బోర్డు పాఠశాలలలో 100 కి 40 వంతున అద్దె ఇండ్లలో నున్నవి. జిల్లాబోర్డువారు 15 సెకండ్రీ పాఠశాలలను పోషించుచున్నారు. దీనిలో అయిదు సంపూర్ణమగు హైస్కూళ్లు. రెండు పాఠశాలలలో అయిదవసారమువరకుండును. మిగిలిన ఆరింటిలోను మూడవసారమువరకు మాత్రమే విద్య గజపబడెను. సెకండ్రీ పాఠశాలలలో విద్యార్థుల సంఖ్య 1546 నుండి 1656 వరకు పెరిగెను. హైస్కూలు తరగతులలో ఇరువురు బాలికలు మాత్రమే చదువుకొనుచుండిరి. స్కూలు షేనలు పరీక్ష కేంద్రు హాజరయిరో, బోర్డువారు అసలే రిపోర్టుచేయలేదు. ఇకముందయినను, బోర్డు అధ్యక్షులు పరీక్షకు హాజరయినవారి సంఖ్యను తెలుపుచుండవలయునని, ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు. బోర్డులన్నియు కలిసి, పది ఆస్పత్రులను, పది డిస్పెన్సరీలను నిర్వహించుచున్నవి. నివేదనపు సంవత్సరమున 13 గ్రామ వైద్యాలయములను, 7 ఆయుర్వేద వైద్యాలయములను క్రొత్తగాతెరిచిరి. ప్రాతవానితో గలసి 15 గ్రామ వైద్యాలయములును, 8 ఆయుర్వేద వైద్యాలయములును గలవు. లోకలుభండు ఆస్పత్రులలో నిలిచియుండి చికిత్స నొందెడివారి సంఖ్య 1818 నుండి 1411 వరకు తగ్గెను. పాశ్చాత్య వైద్యమును కొనసాగించే వైద్యాలయములలో వెలుపల చికిత్స నొందెడివారిసంఖ్య పెరిగెను. జననముల సంఖ్య తగ్గెను. శిశుమరణముల సంఖ్య హెచ్చుగ నున్నది. పుట్టినవారిలో వేయింట 232 మంది చనిపోవుట శోచనీయము. ఈ రేటు ఘోరముగ నున్నదని, ప్రభుత్వమువారి తలంపు. లోకలుభండు ఆవరణములో నెక్కడను తల్లులను శిశువులను కాపాడు ఏర్పాటులు లేననియు, లోకలు బోర్డుల వారి విషయమై శ్రద్ధ వహింపవలయు ననియు ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు. మొత్తిపు చావుల సంఖ్య, పూర్వ వత్సరమునకన్నను కొలదిగ తగ్గెను. స్ఫోటనవ్యాధి వలన గలిగిన మరణములసంఖ్య మాత్రము విస్తరించెను. లోకలుబోర్డు ఆవరణములలో నెక్కడను నీటిపంపులు లేవు. 1925-26 సంవత్సరమున రెండు చెరువులును 24 బావులును త్రవ్వించబడెను. తాలూకా బోర్డులవారు 98 చెరువులను 22 బావులను మరమ్మత్తు జేయించిరి. నీటిసప్లయ సమృద్ధిగ

నున్న గాని, అంబూడ్యములు తగ్గిపోయివు. బెజవాడ, బందరు వైద్యేరాబడి 3 లక్షల 28 వేల నుండి 31 లక్షల 31 వేలకు పెరిగెను. 100 కి 14 వంతున లాభము చేకూరెను. 1925-26 సంవత్సరపు చినరను చెల్లించవలసిన ఋణము 2 లక్షల 58 వేలుండెను. వైద్యే అక్సొంబుక్రింద వైచిన మొత్తము 28 లక్షల 55 వేల రూపాయలు. జిల్లా బోర్డు వైద్యేలు అభివృద్ధి గాంచుచున్న సమయముననే ప్రభుత్వమువారు వీనిని నిరుత్సాహపరచుట కోచనీయము. జిల్లాబోర్డువోర్డులలో వాణ్యవంతకు ఇరుప్రక్కల చెల్లు లేవట. వీనిక్రింద 37 రూపాయలు మాత్రము ఖర్చయ్యెననియు, అదియయినను పడిపోయిన చెట్లకు బదులు క్రొత్త చెట్లను నాటుట కుపయోగింపబడె ననియు, రిపోర్టు చెలుపుచున్నది. ఇకముందు చెట్లసాగుముగ మెరుగుటకు ప్రయత్నము సలుపవలె నని ప్రభుత్వమువారు సిఫార్సు జేయచున్నారు. పూర్వమువలె స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘముల రిపోర్టులగూర్చి విమర్శించుటకుసాధ్యపడకున్నది. కొంతకాలము క్రిందటివరకు, స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘముల రిపోర్టులును, స్థానికాధికారుల విమర్శనములును, ప్రభుత్వవిమర్శనములతో బాలు వెలువడుటచే, నిజ సంవత్సరములను బాగుగ గ్రహించుటకు ఏలుగనుండెడిది. ఇప్పుడు ప్రభుత్వవిమర్శన మొక్కటి మాత్రమే వెలువడుటచే, ఒక్క పక్షమువారి యభిప్రాయమును మాత్రమే తెలిసికొనవలెననిది. మరల పూర్వవద్దతిని నెలకొల్పి నమగ్రమగు రిపోర్టులను ప్రచురించుట లాభకర మని, నూతనప్రధానమంత్రిగారు గ్రహించెదరుగాక!

గాంధీమహాత్ముని దేహస్థి

శ్రీయుత హానకొప్ప కృష్ణరావుగారిటుల
తంతివార్త సంపిరి
మహాత్ముని దేహస్థినిపట్టి ప్రసవ కేరళ కర్నాటక రాష్ట్రములందు మహాత్ముని సంచార మిపుడు నిలువవేయబడవలసినదేయని దేశీయులందఱును భావించుచున్నందున యీ వార్తను తెలిసిని నిరుత్సాహముకలుగదు. ఇటుల వెంటనే మహాత్ముని సంస్కరింపగల అవకాశము తొలగిపోయినందున స్వాగతసంఘముల బాధ్యత మరింత అధికమగునగాని తప్పదు. తమ వాగ్దానములను చెల్లించుకొనవలసిన భారము వారిపై నున్నది. విశ్రాంతికాలము ముగియగానే మహాత్ముడు సంచారము బయలుదేరుట నిశ్చయము కావున ధనమును సమహర్షులతో చాల శ్రద్ధగా పనిచేయుచుండుటచే గాని యెంతమాత్రమును సుస్తీ చేయకూడదు. అటుల నిపుడు బుర్రగించినచో తరువాతి పని చాల కష్టమగుటయును అత్యధికమగు నాశాభంగము కలుగుటయునుగూడ సంభవింపవచ్చును. అపుడు స్వములుగూడ ప్రారంభమగుగాన ధనమునపుడు సమహర్షులకు పలుండదు. ఇపుడు భగవంతుడే మనకు మరికొంత వ్యవస్థ కలుగజేసెను గాన చాల దీక్షతో పనిచేసి ధనము సాధకముగా సమహర్ష వలెను. మహాత్ముని ఆరోగ్యముకొరకు చేయప్రాప్తనలలో నిశ్చయే విక్రీడి శ్రేష్ఠమైనది కాగలదు. అని కృష్ణరావుగారు తలచినవారి.
(ప్రీతేను)

మైసూరు విశ్వవిద్యాలయము

శ్రీ పార్వతి అమ్మగారి ఉపన్యాసము
మైసూరు, ఏప్రిల్ 10:— మైసూరు విశ్వవిద్యాలయమువారి మాజమాన్యమున ఎక్కువైనను ఉపన్యాసము విశ్వాలయమునని విశ్వవిద్యాలయాధికారులు మైసూరు శ్రీశక్తి (రీప్రెజెంటే) గారి భార్యయను శ్రీమతి పార్వతి అమ్మగారిని కోరిరి. శ్రీమతి అభివృద్ధినిపరిచి వీరుపన్నవించుచు హెచ్చుతగ్గులుగ నున్న రెండు చక్రములపైనున్న బండివలె హిందుసంఘమున్నవనియు, శ్రీమతియందు విద్యవ్యాపింపకున్న ఈబండి తలకిందులగు ననియు చెప్పిరి. సంఘసంస్కరణ ఆరంభకాలమునందు శ్రీమతివ్యవహరించుచు ఉపన్యసించిరి.
(ప్రీతేను)

చీనాలో ఆందోళకులు

కమ్యూనిస్టులను తరిమివేయుటకు ప్రయత్నించుట

గట్టిచర్యను దీసికొనవలె ననుట

మ్యాంగుహేకు క్రొత్తగ విదేశీసేనలు దిగుట

రుగ్బి, ఏప్రిల్ 8:- బ్రిటిషు, అమెరికనులు ఉన్న ఇండ్లను బలిపిన వో వారి ఇండ్ల దగ్గర ప్రకటనములను గావించి కాపాడుటకు ఏర్పరచెదనని క్యాంటను విదేశాంగమంత్రి యడుగ బ్రిటిషునే నాని చెప్పెను.

బ్రిటిషు ప్రజలందఱును వెంబోనుండి లేచిపోయిరి. ఒక్క ప్రేమతప్రచారకురాలు, అయిదుగురు సుంకముల యధికారులు మాత్రమున్నారు.

మ్యాంగులలో నాకాసమై అంతరించినది. మాడునెలల క్రింద ముగించినట్లే.

చీనాకు రాయలు వైమానికదళమును బంపుచున్నారు. ఇదియే ప్రథమము, చీనాకు వైమానికదళము వంపుటకు.

ఇతరులతోబాటు తాముగూడ న్యాంకింగు మరంతములకు పరిహారములను గోరెదమనియు అప్రకారము చీనా ఏర్పాటుజేయునని నమ్ముచున్నాడననియు గ్రేటుబ్రిటను దౌర్జన్యముతో బడసనియు బ్రిటిషు ప్రజలకు హానిలేకుండ బ్రిటిషు పతాకముయొక్క గౌరవము చెడకుండ గ్రేటుబ్రిటను సఖ్యభావముతో గూడుకొన్న విధానమునే అవలంబించెదమనియు చాంబర్లెనుగారు చెలిపిరి.

జర్మను విలేఖరిని, పోలీసువారు, ఆతడు సోవియటు కాన్సులు కార్యాలయమునకు బోయినపుడు తణిఖీ జేయ, అంతకు అనుభవించెదరు మాడండియని ఆతడు చెప్పెను. తాను జర్మనీకి వ్రాసెదననిరి.

సోవియటు కాన్సులు కార్యాలయమును

తనిఖిచేయుటకు కారణము

మ్యాంగుహే, ఏప్రిల్ 8:- చాంగ్గోలినుగారి ముట్టడిచే బయల్పడిన సంగతులవలన మరింత విరోధము సోవియటు కాన్సులుపై ఎక్కువగునను కారణముచే పోలీసుకాంటి వేసితిమని అధికారులు చెబుచున్నారు. తరువాత సైనికులసంఖ్యను హెచ్చించి లోపలికి వచ్చువారిని బయటకు బోవువారిని అందరిని తణిఖిజేయవలె ననిరి.

జాతీయ విదేశాంగమంత్రి పోలీసుగార్డుతో (కావలి) సోవియటు కాన్సులు కార్యాలయములో ప్రవేశించిరి. మునిసిపలువారు చేసినపని అంతర్జాతీయ హక్కులకు చాల భంగకరమనిరి.

చాలమంది సోవియటు రషియనులు కాన్సులు కార్యాలయమునుండి లేచిపోవుటకు పోలీసువారు సమ్యుత్తించిరి. వారిని తణిఖీచేసిన పిమ్మట తణిఖీచేయబడు కంగీరించని వారిని వెనుకకు బంపివేసిరి.

మునిసిపలువారి చర్యకు సోవియటు కాన్సులు జనరలు మండిపడుచున్నాడు. ఈవిషయమై చర్యను దీసికొనుటకు కాన్సుల్యు ప్రత్యేకముగ చర్యను దీసికొనెద రనిరి.

చియంగుగారి ప్రతికూల సోవియటు ప్రచారము

మ్యాంగుహే, ఏప్రిల్ 8:- ప్రజలను విభులంబు తుపాకులను గొంపోకుండ చియంగు కేషెకుగారు తుర్రువుజేసిరి.

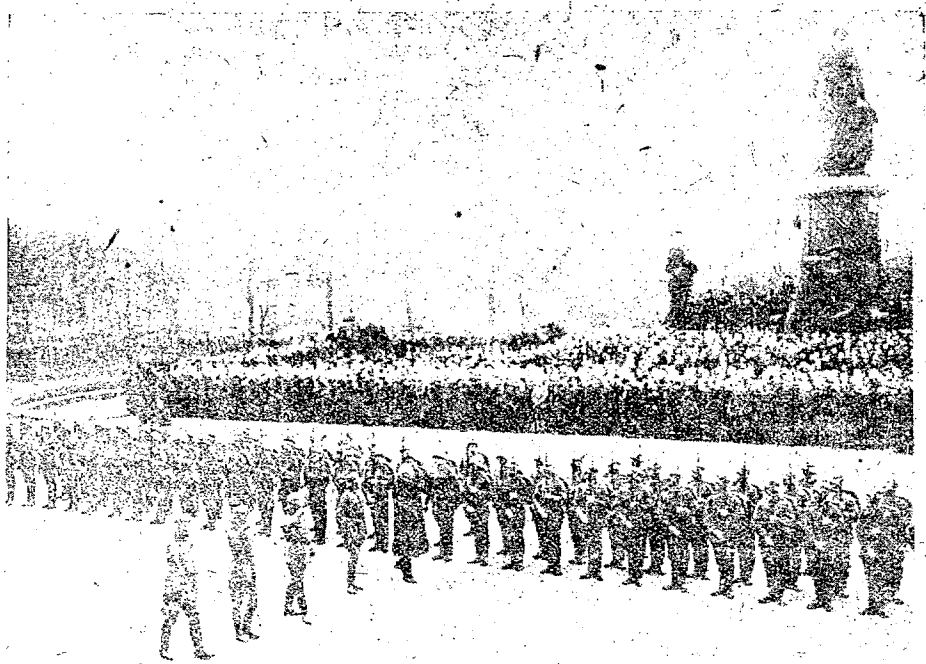
కమ్యూనిస్టు నైత్యముపైనను పికిలులపైనను ఆంక్షను విధించిరి దీనిమూలముగ.

దేశీయులను నగరములో ఆందోళకులు ఆయుధులై యుండజూచి అస్త్రవిసర్జనము జేయజూచి దక్షిణ చీనా సేన లాజ్హాపించ వారు నిరాకరించిరి. అందుచే వారిని కాన్ఫిజంపిరి చాలవందని.

మ్యాంగులోనున్న రానకీయసంఘమువారినుండి వచ్చు సంగతులను దేశీయపత్రికలలో ప్రకటింపరాదనిరి.

మ్యాంగులో కమ్యూనిస్టులు అధికారమును చెలాయించునది ఆదిగ రానకీయ సంఘమున కిదియే గొప్పదెబ్బ.

కమ్యూనిస్టులు కోమింగ్ పక్షములో సభ్యులుగ జేరకుండ ఒక ఏర్పాటును చియంగుగారు జేసెదరు.

(నెలలు న్యూసు)

జర్మనీ దుఃఖదినము

జర్మనీలో యుద్ధమునిందు చనిపోయినవారికై విలపించుదినమున బెర్లినునగరమునందు రీచిస్టాములు. భవనమునెదుట అధ్యక్షులుగ వాన్ హిండ్లనుబద్ధుగారు సేనలను ఏకీంచుట.

(చె. పో. వీ)

చీనానుండి మిషనరీ స్త్రీ వచ్చుట

వికాంగదుకన్య(స్వీడను)చీనాయందు క్రైస్తవ యువతీ నమాజమునందు సనిజేయుచున్న స్వీడను క్రైస్తవమత ప్రచారకురాలు. మదరాసు వచ్చి గురువారమునాడు వేపేరీయందు చీనానుగూర్చి యువ న్యసిం చెను.

మధ్యను తరగతివా గందరును చియంగుగారి ప్రతిఘట కమ్యూనిస్టు చర్యను సమర్థించుచున్నారు ఆతనికి కావలసిన సామ్యువంతకు చీనా బ్యాంకులు సప్లయజేయుచున్నవి. సుంకముల అవసరపుపన్నునుగూడ దీసికొనుచున్నాడు.

కమ్యూనిస్టులపై కఠినచర్యను దీసికొనవలెనని దక్షిణ చీనా పైలిక నాయకులు సమావేశమై తీర్మానించిరి.

కోమింగ్ పక్షములో నాగు కొందరు మితవాదులు తక్షణము పట్టునులను తిరిగి ఇచ్చివేయాలెననుచున్నారు. సామ్రాజ్య కాంక్షగలవారికి ప్రతిఘటనకు వారుగూడ ఇబులనే గట్టిగ గోరుచున్నారు.

టీన్స్ ఫోలో పోలీసుదొమ్మి

టీన్స్ ఫో, ఏప్రిల్ 8:- చీనా పోలీసువారు అయిదు సోవియటు ఎర్లర్ కార్యాలయములను పరిశోధించిరి. ఫ్రెంచి పట్టణములో పీరు సోవియటు ప్రచారమును జేయుచున్నారను అనుమానము తగిలెనట అనుమానముగ నున్న కానితములను గొంపోయిరి.

జపాను కాకామిగ్సుపై చీనావారు కాల్చిరి. ఒక నాకా పైనికునికి గొప్పగాయము తగిలెను. ఒకగుండు ఉభయమును ఒకరిపై నొకరు గాల్చికొనిరి. బ్రిటిషు జపానుసేనలు రాగానే శత్రువులు వెనుకకు పోయిరి.

సోవియటు కాన్సులు కార్యాలయమును ముట్టించు విషయమై మునిసిపలు కవున్నినారేమి జెప్పినరో కనుగొనెదరు.

మరోకో పోరాటము

మరల స్పెయిను యుద్ధమునల్పుట

మ్యాడిడ్, ఏప్రిల్ 8:- మరకాలో స్పెయిను నైత్యములు త్వరలోనే యుద్ధము ప్రారంభించును ప్రాంసుతో ఏర్పాటు జేసికొనిరి.

కార్మిక పక్షనాయకుడు అమెరికాకేగుట

రుగ్బి, ఏప్రిల్ 8:- శత్రు మస్కోనాల్డుగారు అమెరికాకు బయలుదేరెదరు. వాషింగ్టనులో రెండు రోజు లాగ దరు, బ్రిటిషు రాయబారి అతిథిగ. తక్కినరోజులలో రహస్యముగనే యుండెదరు.

సోవియటు ప్రచారము

ఇంగ్లండుతో ముఖ్యముగ వైరము

రుగ్బి, ఏప్రిల్ 8:- బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు సోవియటులతో సంబంధమును పెంపొందజేసికొనుట కష్టము. ప్రపంచములో అన్నిచోట్లను సోవియటులు విప్లవమును కలుగజేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నాగు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముపై వారికెక్కువ కడుపుంటు. బ్రిటిషు ప్రజలు లోకజ్ఞానముగలవారు. వారిసంస్థలు స్వాతంత్ర్యముతో గూడుకొన్న విరషియాలో అంతయు సరంకుశేమే. అందుచే ఇంగ్లండుపై అంతకక్షను సోవియటులు పెంచుచున్నారు. గ్రేటుబ్రిటనుగూడను, సామ్రాజ్యముగూడను ద్వేషమును బురిగొల్పుటకు యావచ్చ క్షిని భారవాయుచున్నారు, సోవియటులు. ఇట్టి సంస్కరణలంజేసి బ్రిటిషునా రెట్టిసంబంధములను సోవియటులతో జెట్టుకొన నిచ్చగించరు.

అంతర్జాతీయజీవితములో బాధ్యత నెరుగనివారిలో ఏ సంబంధమును బెట్టుకొనరాదు. అట్లు మేము చేయలేదు. మాకాకుట్ర తెలియకపోవుటచే గాదు. ప్రపంచము కాంతి నవేక్షించుటచే క్రొత్తతగ అల్లరిచి దెచ్చి బెట్టుట కిష్టములేదు. మేము సంబంధమును ఏమియు నష్టములేకుండ మానుకొనగలము. కాని ఇతరభాతులకు విషమించునను లెలంపుతో పోరకుంటిమి. మాకంటె అస్థిరముగ నున్నవారికి ప్రమాదమునను సంబంధమున, మానుకొనలేదు.

దొంగ నల్లమందు

బెర్లినులో పెరిషియా దొంగవర్తకుడు

బెర్లిన్, ఏప్రిల్ 8:- బెర్లినులో పెరిషియా వర్తకునిదగ్గర పోలీసువారు మూడు హల్ల డెడుసెయిటుల నల్లమందును బట్టుకొనిరి. ఆస్కాత్యను జేసికొనుటకు ప్రయత్నించుటచే ఆస్కాత్యికి గొంపోయి రతనిని. రెండుట్రుక్కును ఒక నేపీహితున కీయాలెనని పీటు వ్రాసినాడు. రెండుట్రుక్కులలో చిన్న పత్తుపెట్టెలున్నవి. ఒక్కొక్క దానిలో 400 గ్రాముల నల్లమందు కనిపించెను.

పెహరక్ నుండి నమోనాకు వెలలేకుండు కొన్ని పెట్టెలు వచ్చెనట. మరికొన్ని పెట్టెలు జర్మనీలోనికి దొంగతనముగ వచ్చెనట.

ఇండియాను బయలుదేరిన స్వయంవైమానికుడు లండను తిరిగివచ్చెను.

ఇండియా రైల్వేలో పూర్వము డైరెక్టరుగనున్న జార్జి మాచర్నగారు, పెంటౌన్ గారను చనిపోయిరి.

చెప్పుల దొంగతనము

పూర్వము కనడాలో సైనికుడుగనున్న ఎడ్వర్డు చిల్స్ గారు ఒకజతచెప్పులను దొంగిలించెనని రెండుపోనులు జరిమానావేసిరి. ఆసైనికుని వీపున ఫిర్యాదీ కత్తితోబాడియు, చిల్స్ నుకు ఉపద్రవకరమగుగాయములు తగిలెను. సాల్మనువై నేరము మోపిరి.

నాకలను రక్షించు అన్వేషకశక్తిని క్రొత్తగ కనిపెట్టిరి నాకాప్రమాదములు లేకుండ ముందు జరుగునట.

వాతావరణస్థితి

1927 సం వైత్రమాన 11-న తేది సోమవారము

ముఖ్యస్థానము	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జనవరి నెల 1-న తేది నుండి వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు వర్షము
గోపాల్ పూర్	88.5	79.1	...	0	0.18
విశాఖపట్నం	89.7	82.4	...	0	0.14
కాకినాడ	98.5	79.3	...	0	0.14
మచిలీపట్నము	99.0	81.0	...	0	0.18
కర్నూలు	107.3	78.8	...	0	0.12
బళ్లారి	104.0	80.2	...	0	0.17
అనంతపురం	0.02	0.10
కడప	108.6	88.4	...	0	0.02
నెల్లూరు	107.3	83.1	...	0	0
మద్రాసు	97.1	81.6	...	0	0.10
కడలూరు	96.1	80.5	...	0	0.01
వేలము	99.8	80.4	...	0.48	0.02
శ్రీయంబుత్తూరు	96.7	76.2	0.09	0.48	+ 0.16
తిరువనంతపురం	103.7	81.0	...	0.01	0.11
నాగపట్నము	96.8	81.1	...	0	0.05
మధుర	102.1	80.8	...	0.22	0.27
పాంబన్	88.6	81.9	...	1.16	+ 0.62
తిరువల్లూరి	0	0.44
తిరువేంగళము	87.9	80.7	...	0.01	1.19
కొచ్చిన్	90.4	79.8	...	0.01	0.21
కాలికట్టు	98.8	79.9	0.03	0.03	0.40
మంగళూరు	90.7	79.2	...	0.01	0.09
బెంగళూరు	98.4	71.0	...	0.03	0.28
మొరకూర్	84.4	64.8	...	0	0.67
కొడైకనాల్	70.3	56.0	0.05	1.44	0.07

సర్కారులు:—గోపాలపురం, మచిలీపట్నములలో ఆకాశము నిర్మలముగనున్నది. తక్కినచోట్ల మేఘచ్ఛాదముగనే యున్నది. కాకినాడలో 3½, మచిలీపట్నములో 5 డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ. మచిలీపట్నములో 3½ విశాఖపట్నములో 4½ డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి ఎక్కువ.

డక్కన్:—కడపలో మబ్బు దట్టముగనున్నది. తక్కినచోట్ల నిర్మలముగనున్నది. అంతటను అద్భుత తక్కువ. కర్నూలులో 107. 3 డిగ్రీలు పగటివేడిమి. మామిడికంటె 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపలో 108.6 డిగ్రీలు, మామిడికంటె 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ. బళ్లారిలో 3, కడపలో 8 డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. కడలూరులో తప్ప ఇతరచోట్ల అద్భుత తక్కువ. మద్రాసులో పగటివేడిమి 4½ డిగ్రీలు, కడలూరులో 4½, నెల్లూరులో 8½ డిగ్రీలు ఎక్కువ. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 107. 3 డిగ్రీలు విన్న రాత్రివేడిమి 3½ నుండి 6 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కొండభూమి:—ఉరిమెను వర్షింపెను కొంచెము. తక్కినచోట్ల ఎండగా నెను.

వ. వ. నారాయణ అయ్యర్, పరమహంసాచార్యులు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1927-వ సం వైత్ర 11 తేది సోమవారము

1. ధాన్యములు.

దవియాలు బా 1-3	ర 85 0 0	ముదలు 112 8 0	283
రెయ్యముబస్తాలు			
మనుమ తేనాలి	,, 42	గలది ర 13 12 0	14 12 0
నెల్లూరి	,, డిబ్బా	,, 15 8 0	16 0 0
డిబ్బి	,, డిబ్బా	,, 16 4 0	17 0 0
రాసులు	ర. 164 బస్తా 1-3	,, 9 10 0	10 0 0
శువులు	,,	,, 22 0 0	25 0

2. ధాన్యము పప్పులు.

కందులు బస్తా 1-3	ర 205	,, 15 0 0	16 0 0
నెగలు	,, డిబ్బా	,, 15 0 0	16 0 0
నెగలు	,, డిబ్బా	,, 16 0 0	17 0 0
మినుములు	,, డిబ్బా	,, 17 0 0	19 0 0
ఉలలు	,, ర 195	,, 12 12 0	13 0 0

3. నూనెపప్పులు.

శువులనూనె బా 1-3	,,	158 0 0	156 0 0
నయ్య మ 1-3	,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవేరునెయ్యబా 1-3	,,	54 0 0	56 0 0
ఇతరప్రదేశము	,,	50 0 0	52 0 0
వేరునెయ్యనూనెగానగబా 1-3	ర 130	మినునూనె	127 0 0
అముదము బా 1-3	,,	118 0 0	119 0 0

4. చిల్లరపప్పులు.

చాయపసుపు బా 1-3	,, 68 0 0	70 0 0
మారపసుపు ,,	40 0 0	50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-3	122 0 0	140-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీరుచుండు మినుగు 1-3	ర 40,47	
కాళహస్తిపాయకట్టు ,,		,, 50,55
బెల్లము బా 1-3	ర 40 0 0	60 0 0
చింతపండు బా 1-3	,, 21 0 0	56 0 0

5. ఇనుము.

పట్టారకం బా 1-3	,, 1 0 0	82 5 0
చదరం	,, 81 0 0	82 0 0
రవుండు	,, 27 0 0	88 0 0

6. నూలు.

నెం 20 టెన్ని సింహం	,,	7 1 0
నెం 6 టెన్ని ధర	,,	4 4 0
నెం 24 ,, సింహం	,,	7 4 0
నెం 24 ,, లాకి	,,	6 4 0
నెం 60 ,, కారం టెన్ని	,,	9 0 0
నెం 40 ,,	,,	10 0 0
నెం 44 ,,	,,	5 8 0
నెం 20½ మ్యాకాల్	,,	6 5 0
నెం 12½ మ్యా	,,	5 8 0
నెం 16½ ,,	,,	5 14 0
నెం 20½ కాపురజీ	,,	6 8 0
నెం 40 జమ్మరు	,,	9 10 0
నెం 44 సాండ్	,,	4 15 0
నెం 4 టెన్ని	,,	3 12 0

7. దూది.

కోండానెట్టు బా 1-3	ర 800 0 0
తల్పాడుదూది ,,	,, 145 0 0

8. లోహములు.

నెం 100 కులంక	,,	61 9 0
బంగారు, సులూ 1-3	,, 21 0 0	21 2 0
సరకు 1-3	,,	18 9 8
ఇత్తడి బా 1-3	,, 284 0 0	288 0 0
	,, 254 0 0	258 0 0

నహు-అంజన్

నారకురుపుకు త్వరితమైన, నమ్మకమైన నివా రిణి. ధర బుడ్డి 1 కి రు 1, 3 కి రు 2-10, 12 కి రు 9. ప్యాకింగుపోస్తు ఖర్చు పేరు.

Nahru Anjan Agency, Delhi.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(11-4-27)

నీమజుల్లి దినుసులు

ఇరువది గజములు పీస్ ధరలు	ర. అ. పై.
కారికొమ్మలు—22 X 22 ముంగిసమార్కు (బి)	8-8-0
,, సరాసరిరకము	7-8-0
కారికొమ్మలు—22 X 22 “మోటారు సైకిలు” (బి) రు	8-0-0
,, సరాసరిరకము (20 X 20) రు	7-0-0
కారికొమ్మలు—22 X 22 వేరురకములు (బి) రు	8-4-0
,, సరాసరిరకములు రు	7-4-
తెలుపు మల్లు—1703 (సెట్) రు 12-10-0 గ్లాస్ 9000	
(సెట్) రు 12-9-0; 1702 రు 10-8-0 ఎల్. ఎల్.	
73 8-2-0 ఇ.సి. 73 రు 8-2-0; 88/888 రు 13-4-0;	
8973 రు 8-0-0; 880 రు 8-2-0 Z. Z. రు 8; Z.	
73 రు 10-8; జి.జి. 73 రు 8; 7663 రు 7-14; 78073	
రు 8; జి. ఎ. 88 రు 6-14-0.	
తెలుపు వర్మింగ్స్—H. K. 62 రు 17; 4000 రు	
22; బి. బి. బి. రు 15-0.	
టివ్ స్పూ 100,000—గజము 1-కి రు 0-9-6;	

నూలు

40 నెంబరు సీమ (5 పౌ కట్టులు)—టాక్సి రు 5-4;	
చలువ (కొంగ) రు 8-10; చలువ (“ఎనిటిక్స్-బో”) రు 8-2;	
చలువ (నాగకన్యక) సరకులేదు; చలువ (గుప్తి) రు 8-4; చలువ	
(గడ్డజండా) రు 8-0; పచ్చసరము (ఎర్ర) రు 8-6; పడవ	
(ఎర్ర) రు 7-6; నూలువ్యాపారి సరకులేదు; పచ్చపాము సర	
కు లేదు.	
40 జపాన్ (పదిపానులుకట్టు) నత్తత్రము రు 10-8;	
60 సీమ (5 పౌనులకట్టులు)—అడక తైర రు 16; నెమలి	
రు 16; “డంబుల్ స్పూ” (ఎర్ర) 15-12; రాట్టుము (ఎర్ర) రు	
15; కలసము (ఎర్ర) రు 13; తెలుపు (మధురపట్టాము)	
రు 11-8; ఎరుదుకారము రు 8-3; గడ్డిబంజీ—సరకులేదు; ఎద్దు	
గడియారము రు 7-18; పెన్ సెట్ సరకులేదు.	
60 నెంబరు జపాన్ (10 పౌనులకట్టులు) నీలింజేప రు	
16-0; లోహములు “బారువధరలు”—	
ఇత్తడికేసులు—(డిబ్బా మేన్) రు 287; (కృషియర్) రు	
284; రాగిలేకు రు 257; రు 258.	

సిమెంట్ పీసా వెల:

గెల్ గో హేమ్ (“చెయ్యి”) రు 11-8; జర్మన్ “నెమలి”	
రు 10-4; జర్మన్ “లేడి” రు 9-8;	
చక్కెర మూటయొక్క ధర—	
జావా “లేడి” రు 31; ముందుధరలు—మే రు 31-4;	
జాన్ రు 31-12-0.	
వేరు సెనగనూనె	
“ఇంగ్లీషు బారువధరలు”—గానుగ రు 130; “ప్రెస్”	
రు 126;	

ఆముదము

(మిల్ డెలివరీ) రు 118;	
పదునువేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు	
ఆవుతోలు (7½ టు 8) “అవ్ కంట్రిన్” రు 0-14-3 0-14-6	
,, (8½ టు 9) ,, రు 0-13-6 టు 0-14-0	
,, (తేలిక) ,, రు 1-0-6 టు 1-1-0	
,, (8½ టు 9) బెంగళూరు రు 0-14-0 టు 0-14-9	
,, (7 టు 7½) ,, రు 0-15-3 టు 0-15-6	
,, (తేలిక) ,, రు 1-1-3 టు 1-1-5	
,, (8 టు 8½) బెజవాడ్ రు 0-14-0 టు 0-14-6	
,, (6¾ టు 7) ,, రు 0-14-9 టు 0-15-6	
,, (7½) విజయనగరము రు 0-14-4 టు 0-14-9	
,, (6¾ టు 7) ,, రు 0-14-9 టు 0-15-0	
,, (7 టు 7½) ఏలూరు రు 0-15-0 టు 0-15-3	
,, (6 టు 6½) ,, రు 1-1-0 టు 1-0-6	
గేదెతోలు రు 0-10-3 టు 0-10-7	
గేదెనూడతోలు రు 0-15-8 టు 1-1-0	
ఆవునూడతోలు రు 1-18-0 టు 1-14-6	
పదునువేసిన మేకని రు 2-8-0 టు 2-14-0	
పదునువేసిన గొర్రెడి రు 2-10-0 టు 2-15-0	

రాజకీయమై దీలను విడుదల చేయుదు

కలకత్తా భారతసంఘమువారి పిన్న సము

సర్వోన్నత బాక్సనుగారి ప్రత్యుత్తరము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 9:—నేటిదినము బెంగాలు క్రొత్తగవర్నరు సర్వోన్నత బాక్సనుగారికి భారతసంఘమువారు సన్మాన పత్రము సమర్పించిరి. సన్మానపత్రపునంగ్రహము ఈదినము ప్రకటించబడినది. "1818 సంవత్సరపు తొలినాళ్లము బెంగాలు క్రొత్తగవర్నరు లాసనరంగచట్టము ననుసరించి పలువురు ఎట్టివిచారణలేక కారాగృహములందుంచబడిరి. ప్రజలతాంతరికి దీయకారణముని చెప్పవలెను. పలువురు దెందులనంతర్ములపైగా కారాగృహ వాస మనుభవించుచున్నారు. ఈజైలను విడుదల చేయవలయు ననియు లేకున్న నేరముమోపి విచారణ సలుపవలయుననియు ప్రజలు కోరుచున్నారు. మీ రీసమస్యను శ్రద్ధతో పరిశీలించి వ్యాయము కలుగజేయదురని నమ్ముచున్నాము. రాజకీయమై విడుదల చేయబడిన రాష్ట్రమునందు శాంతి ఏర్పడగలను."

గవర్నరుగారి ప్రత్యుత్తరము

సర్వోన్నత బాక్సనుగారు ఈక్రిందివిధమున ప్రత్యుత్తర మొసరిరి:—క్రిమినల్ సవరణచట్టము ననుసరించి కొందరిని నిర్బంధించుటచే ప్రజలకేకకా ప్రభుత్వమువారికిమాడ ఇబ్బందు లేవ్వకుండునని. తేజమునందు శాంతిలేకున్న రాజకీయ విషయములందుగాని ఆర్థికవిషయములందుగాని అభివృద్ధియొందదు. దౌర్జన్యము విప్లవముతోమాడిన కార్యక్రమమును ఇంగ్లాండునందు ఏరాజకీయపక్షమువారుమాడ ఆమోదింపజాలరు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య మెంటువా చెప్పటికిని తమమాటకప్పురు. స్వపరిపాలనావిషయములందు భారతీయులకు తగుపక్షములు తమ ఉద్దేశముని పార్లమెంటువారు ప్రకటించి తమసదుద్దేశమును వెల్లడించిరి. భారతీయులకుమీ మైత్రిని ప్రకటించుచు బ్రిటిష్ పార్లమెంటువారిఉద్దేశము నెరవేరుటకు ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడుచుండుట ఉచితము."

కలకత్తా మహమ్మదీయుసంఘము

కలకత్తా మహమ్మదీయ సంఘమువారు నేటిదినము గవర్నరుగారికి స్వాగతపత్రమును సమర్పించిరి. మంత్రియగు గౌ॥ గజనవిగారు స్వాగతపత్రమునుచదివిరి. గవర్నరుగారు ఈక్రింది విషయన ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. "వంగరాష్ట్రము అశాంతికిపుట్టి నిల్లనిమీరు సూచించుచున్నారు. ప్రస్తుతము రాజకీయ సాంఘిక సమస్యలు తీవ్రరూపము దాల్చినవి. కాని సానుభూతితోను సదుద్దేశముతోను పనిచేసిన ఈఅశాంతి సులభముగ అంతరింపగలదనియే నానమ్మకము. రాష్ట్రమున అన్నివ్యవహారములందును అన్నిసంఘములకు చేరినవారు వృద్ధిచెందుటకు సమానముగ అనుమలావకాశములను కలుగజేయువలయుననియే నాఉద్దేశము."

మార్వాడిసంఘమువారి స్వాగతమునకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సాంఘికవైమర్యములను అంతమొందించుట అవసరమనియు అందులకు తానుపూనుకొనదలచెననియు అన్నిసంఘములవారు తనకుతోడ్పడవలయునని గవర్నరుగారు చెప్పిరి.

మహమ్మదీయ సారస్వతసంఘమువారి స్వాగతమునకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మహమ్మదీయుల విద్యాభివృద్ధికై యథాశక్తిపాటుపడవలెననియు గవర్నరుగారు చెప్పిరి.

ఆంగ్లోహిందవుల సన్మానపత్రమునకు ప్రత్యుత్తరము సమర్పించు వారికి ప్రత్యేక సౌకర్యములుండుట అవసరమని సూచించిరి. (ఫీ (పె)సు)

సక్రతువాలాగారి సందేశము

బొంబాయి ఏప్రిల్ 9:—సక్రతువాలాగారు నేటిదినము రాంప్రీమ్మదుల్లా ఇంగ్లాండునకు ప్రయాణమైవెళ్లిరి. అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రతినిధికి వారిట్లుచెప్పిరి. "3 నెలలక్రింద నేను రంజాకుప్రీమ్మదుల్లా ఈదేశమునకువచ్చితిని. ప్రజలతో కలసి మెలిగి తిరిగి ప్రజలభావములను గుర్తెగునంతవరకు వార్తాపత్రికల సామయముపై అధికముగ విమర్శనవాదములను వ్రాయగూడదని కోరితిని. నాయెడల పత్రికాధిపతు లింతమాత్రము దయచూపినందులకు కృతజ్ఞుడను. కొందరు తిరస్కరించిరి, మరికొందరునన్ను చూపించిరి. ఇందుచే ప్రజలస్వభావమును చక్కగ గుర్తెగుగగలిగితిని. నేను భారతదేశపు ప్రజలను ఎట్టిసందేశము ఇవ్వజాలను. ఆసందేశము నామనస్సునందేయున్నది. ధనికులచే పితృవంశమునను నాసోదరులకు తప్పక స్వాతంత్ర్యము లభింపగలవను సత్వమును నేను గుర్తెగితిని. (అ. (పె.)

తోళ్లపై ఎగుమతి సుంకము

కలకత్తా వర్తకుల మస్సిత్రి

కలకత్తా ఏప్రిల్ 9:—ఈ సంవత్సరపు బడ్జెటును ప్రవేశపెట్టుచు తోళ్లపై ఎగుమతి సుంకము రద్దుచేసబడునని సర్వోన్నత బాక్సనుగారు సూచించిరిగాని శాసనసభవారు ఎగుమతి సుంకమును రద్దుచేయగూడదని తీర్మానించిరి. ఎగుమతి సుంకము వ్యాపారమునకు గొప్పనష్టము కలుగునని వర్తకులు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి తెలిపియుండిరి సుంకము రద్దుచేయబడునని ఇర్రాబాకెటుగారు తెలుపగనే వర్తకులు నూటికి 5 చొప్పున ధరలు తగ్గించి తోళ్లను విదేశములకు ఎగుమతిచేసిరి. ప్రస్తుతము సుంకము నిలచియుండుటచే ఈవర్తకులకు గొప్పనష్టము కలిగినది. ఆకారణములచే వర్తకము సాగుటలేదు. జర్మనీ వర్తకులు భారతదేశమున తోళ్ల కొనగూడదని తీర్మానించుకొనిరి. ఇందులకు కారణము తెలియదు. కాని ఇది భారతశాసనసభవారి తీర్మానము ఫలితమని చెప్పవచ్చును. (అ. (పె.)

బొంబాయి పోర్టుట్రస్టు

ఆంగ్లేయులకే అన్ని పెద్దఉద్యోగము లివ్వబడుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—బొంబాయి పోర్టుట్రస్టునందు పెద్దఉద్యోగములన్నియు ఆంగ్లేయులకే ఇవ్వబడుచున్నది. కడచిన 6 సంవత్సరములలో నెలకు 500 రూప్యములు జీతముగల ఉద్యోగములు 85 ఖాళీపడెను. 9 ఉద్యోగములుమాత్రము భారతీయులకే ఇవ్వబడెను. ఆంగ్లేయులకు 59 ఆంగ్లోహిందవులకు 17 ఉద్యోగములు ఇవ్వబడెను. అని బొంబాయి క్రానికలు పత్రిక వ్రాయుచున్నది. (అ. (పె.)

పార్లమెంటు సభ్యులు

భారతవ్యవహారము బాత్తుగ తెలియకుండుట

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 9:—ఇండియన్ సేవిజ్ ఛర్చు పార్లమెంటునందు జరుగనప్పడు అప్పటినున్న మున్సి ఈశ్వర శరణుగారు ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:— భారతదేశపు వ్యవహారములు బాత్తుగ తెలియనివారు భారతదేశమును పరిపాలించుచున్నారు. భారతదేశపు వ్యవహారములపై కామన్సువభావారికి ఎట్టి శ్రద్ధ మాడలేదు. వారి అజ్ఞానము ఆశ్చర్యము కలుగజేయుచున్నది. ఉన్నతోద్యోగములందు పనిచేయవలయునను ఉత్సాహముగలవిద్యావంతులగు భారతీయులు లేనేలేరని వింటురుబహుభువుగారు కామన్సు సభలోచెప్పిరి. ఈఅసత్యమునుఆక్షేపించి వారుమాడ లేచిపోయిరి. కావున భారతదేశవ్యవహారములు భారతదేశమునందే పరిష్కరింపబడవలెను. భారతనాయకులు కొందరు ఇంగ్లాండునకుపోయి భారతదేశపు పరిస్థితులను కామన్సుసభ్యులకు తెలియచెప్పట అవసరము" (ఫీ (పె)సు)

తుపాకులతో 30 వేల దోపిడి

నారాయణగంజి, ఏప్రిల్ 9:—మహమ్మదీయులు తుపాకులతో దోపిడిగాండ్రు చేరావిగారియింట చొరబడి ముప్పదివేల హరించిరి. (ఫీ (పె)సు)

మద్రాసు ప్రభుత్వసభ్యుల పర్యటనము

కుంభకోణం, ఏప్రిల్ 10:—గౌ॥ సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు నేటిదినము ఉదయం కుంభకోణం కోరిరి. సాయంకాలము వ్యాయవాదుల వార్షికవహాసభ జరుగును. గౌ॥ సర్ రామస్వామి అయ్యరుగారు అధ్యక్షతనహించెదరు. రాత్రి నాగపట్నం వెళ్లెదరు.

రెండవమంత్రి

తిరుచినాపల్లి, ఏప్రిల్ 10:—గౌ॥ ఎ. రంగనాథం మేదలిగారు నేటిదినంఉదయం తిరుచినాపల్లి చేరిరి. శ్రీరంగంవెళ్లి రంగనాయకులదర్శనము జేసికొనిరి. జిల్లా అర్బన్ బాంకి అధికారులతోకలసి బాంకివ్యవహారములనుగురించి మాట్లాడిరి. పిమ్మట జాతీయకళాశాలకువెళ్లిరి. ప్రభువర్తకులు రాయబారముగ వచ్చి మంత్రిగారిని సందర్శించిరి.

మూడవమంత్రి

మధుర, ఏప్రిల్ 10:—గౌ॥ ఆర్. యశ్. ఆర్. గ్యస్వామి మొదలిగారు నేటిదినము మధురచేరిరి. తమిళనాడువైపు వహాసభ మూడవసమావేశమునకు అధ్యక్షతనహించెదరు. తిరుమల నాయకు రాజభవనమున మంత్రిగారు బసచేయుచున్నారు. (అ. (పె.)

సేనుగుప్తాగారు 5 వేల

హరించిరా?

మల్లికుగారి దావా

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 9:—అనాధనాథ మల్లికుగారు సేనుగుప్తాగారిపై 5వేల ధనాపహరణమునకు దావాచేసిరి. 1925-26 లో మల్లికుగారు రాష్ట్రకాంగ్రెసు సంఘసభ్యులు. కాంగ్రెసు ఖర్చుల నిమిత్తము 5 వేల రూపాయలు సేనుగుప్తాగారి కిచ్చిరట. అక్కొంటుమాడ అందు ఈ మొత్తములేదట. తరువాత గుప్తాగారు మరొక పుస్తకము చూపిరట. అందు ఈ మొత్తము గనపడెను. కాని కిరంసర్కారు రాయగారి కిచ్చినట్లున్నది. ఎట్లుఖర్చైనదో తెలియదు. స్వంతముగ కుపయోగించెనని రాదినయ్యగారు. వడ్డీతో సహా ప్రతివాది తనకీయవలెనని వారివాదము. ప్లెయింటు దాఖలయ్యెను. (అ. (పె.)

ఆయానద్ద తోటాలు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 6:—యజమానియింట దొంగతనము జరుగగా ఆయానద్ద తోటానినువారు వెకెరి. ఇంటసాత్తులేదు గాని తోటాలున్నవి. 12 తోటాలుబట్టిలలో దొరకగా ఆమెను అరెస్టుచేసిరి. (అ. (పె.)

మాలవ్యాగారు నూలువడుకుట

ప్రయాణములందుగూడ తక్కి యేర్పాటులు

కాశీ, ఏప్రిల్ 11:—హరిద్వారు ఖిదరుప్రదర్శన కార్యదర్శి యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారు అనుదినము నూలు వడుకుట సత్కరముగ ప్రారంభింపనున్నారు. ప్రయాణము జేయుచున్నపుడుగూడ వడుకుటకు రాట్నము తక్కియేర్పాటు జేయబడుచున్నది. (ఫీ (పె)సు.)

సంఘజీవనమునకు
ధనము సంపాదించుటకు
మంచి తరుణము

తక్షణమే కావలెను
బ్రిటిష్

జీవభీమా కంపెనీల వైకి మిక్సిల్ గొప్పదియై రూ 300,00,00,000 కంటె అధికమైన ఆధార ధనము గలిగి ప్రపంచమున లైఫ్ ఇన్ షూరెన్స్ కంపెనీలు అన్నిటిలోను ఎక్కువగా జీవభీమాదారులు గలిగియున్నటువంటి

ది ప్రొడెన్సియల్ లైఫ్ అశూరెన్స్ కంపెనీ, (లిమిటెడ్)

జీవితభీమాలకును ఎండవుమెంటు పాలసీలకును అనన్యమైన రక్షణముగలదు. 1926 సం॥నకు 100-కి రు 22 వంతున బోనసు నిశ్చయించబడినది. కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు, కర్నూలు, కడప, బళ్లారి జిల్లాలలో ఏజెంటుగా పనిచేయుటకు 24 తాలూకా ఏజెంటును 12 జిల్లా ఏజెంటును

తక్షణమున కావలయును.

ఇతర కంపెనీలయందు దొరకునట్టి లాభకరమైన వరత్తులు, గొప్ప జీతములు ఇవ్వబడును. అన్నివిషయములకు ఆలసింపక ఇప్పుడే ఈక్రింది విభాగమునకు వ్రాయుడు.

అచ్చుతుని వెంకటాచలపతిరావు,

చైవల్ ఆంధ్ర ఏజెంటు, ది ప్రొడెన్సియల్ అశూరెన్స్ కంపెనీ, (లిమిటెడ్) బాపట్ల.

హైద్రాబాదు వార్తలు.

(స్వకీయవిలేఖరి)

గౌడసంఘసంస్కరణ సభ.

మంషీరుగంజు బాలికాపాఠశాలముందు గత శుక్రవారమునాడు గౌడసంఘము సమావేశము శ్రీయుత ఓరుగంటి నరసింహులుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద జరిగెను. గౌడసంఘమువారి యభివృద్ధికి సర్వవిధముల పాటుబడవలెననియు విద్యావ్యాప్తి ప్రయత్నములు విరివిగా జరుగవలెననియు తీర్మానింపబడెను. సంవత్సరాదినాడు గౌడసంఘము ఈసంఘమువారికి గ్రంథాలయమును స్థాపించిరి. ఆనాడు శ్రీయుత మాడపాటి హనుమంతురావుసంతులు కేశవ, ముదిరాజు బి. ఏ, వడ్లకొండ నరసింహారావుగార్లు గౌడ సభకు విచ్చేసిరి. గౌడవిద్యార్థులును, యువకులును ఎంతయో సుతాహుమును గనబరచిరి.

ఆదిహిందూ సాంఘిక నేవాసమితి.

పంచమవార్షికోత్సవ సభ సంవత్సరాదినాడు మిక్కిలి జయప్రదముగ శ్రీయుత రంగనాయకులనాయకులు బి.ఏ.ఎల్ సిబిలుజడ్జిగారి ఆధిపత్యమున జరిగెను. పంచాయితీసభకు సంబంధించిన కొన్ని తీర్మానములు చేయబడెను. నాటిసభకు న్యాయమూర్తి కేశవరావు వాసుననాయకు జాగీర్దారు, మా. హనుమంత రావుసంతులు, రావుభూద్దరు వేంకటరెడ్డి, పి. వి. జోషి, బూర్గుల రామకృష్ణరావు బి.ఏ, ఎల్.ఎల్.బి.గార్లు వచ్చియుండిరి. అధ్యక్షులవారు తమ ఆరంభోపన్యాసమున అస్పృశ్యతా నివారణను గురించి ఎంతయో సానుభూతిని గనబరచి ఆదిహిందూ ధ్రువ అభివృద్ధినిగురించి హితోపదేశముచేసిరి. ఆంధ్రవహారాష్ట్రీనాయకులు మరికొందరు హాజరైరి. ఆదిశక్తియను చిన్న పుస్తకమొకటి సమితివారిచే ప్రచురించబడినది. ఆదిహిందూ బాలబాలికలు మనోహరముగాబాడిరి, డ్రెస్సుచేసిరి. దేశేశంకితులను గూర్చి ఆదిహిందూలలో నొకరు చివ్వపైన భజనను హిందీలో వినిపించిరి పండిత మాళవ్యగారు ప్రాసిన భజనను బోలారము వాస్తవ్యులగు నాదిహిందూలు త్రావ్యముగా గానముచేసిరి. శ్రీయుత తాతయ్యగారు సమితి లెక్కల వివరములను జదివరి. శ్రీయుతులు ఆరిగె రామస్వామి, భాగ్యరెడ్డి వర్మగార్లు స్వజాత్యున్నతికి జాతీయసోదరులు పాటుపడవలెననియు, త్రాగుబోతుత్తనమును మానవలెననియు ప్రబోధించిరి. శ్రీయుత రంగనాయకులు నాయకులుగారు కార్యంతరమున సభ ముగియకప్పుడే పోవలె. ముట్టచే రావు బూద్దరు వేంకటరెడ్డిగారు అధ్యక్షస్థాన ములకరించిరి వీరి యుపసంహరణకార్యములు ముద్రాపాననిరసన పొగాకువాడుటను మానుటనుగురించి ఎంతయోబోధప్రదమై యున్నారెను. అతిథులకు పుష్పమాలాది సన్మానములు జరిగెను.

ఆంధ్రసోదరసమాజము.

గతసోమవారమునాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు శ్రీకృష్ణ దేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయమందెరమునందు వైసమాజముపక్షమున సంవత్సరాది సమావేశము జరిగెను. సుమారు 75 మందిశ్రీలు సభకు నగరముమొక్క నానాభాగముల నుండి విచ్చేసిరి. నెకంద్రాబాదు వాస్తవ్యులగు విదుషీమణియ సమాజాభిమానురాలును నగు శ్రీమతి మారేమండ కృష్ణబాయి మృగారు సభాధ్యక్షుల వహించిరి. ప్రార్థనాగీతములు పాడబడెను. శ్రీమతి సంఘసేవకలరముగమ్మ (యాదవ)గారు శ్రీనిధ్యనుగురించి వ్యాసమును జదివరి. శ్రీమతి పండిటి సత్యవతిబాయి గారు శ్రీలక్ష్మీప్రభోగమును గురించి విపులముగా చక్కని పుసన్యాసమును గావించిరి. సుప్రసిద్ధవైద్యులగు డాక్టరు రామస్వామినాయకులుగారి పుత్రికారత్నంబిమె. ఆంధ్రఆంగ్లభాషలందు మంచివిజ్ఞానమును సంపాదించుటచే నిచ్చటి మహిళాసభలం దెక్కువ కృషి సలుపుచున్న నీకన్య హైద్రాబాదు నకు వచ్చి దెచ్చుచున్నది.

వయోన్యధురాలగు శ్రీమతి టి. వరలక్ష్మమ్మగారు "యువతీధర్మముల"ను గురించి బోధప్రదమైన ఉపన్యాసము చేసిరి. అధ్యక్షురాలు భక్తిరసప్రధానమైన సుత్రమపద్యములను ఊదివి సభ్యురాలై నానందపరచుటను గావించిరి అటుపిమ్మట శ్రీలక్ష్మీ యభ్యుదయమును గురించి నాటి ఉపన్యాసములలోని విషయములను క్రోడీకరించి విమర్శించుటయేగాక స్వయముగా విపులీకరించి వ్రాసిన వ్యాసమును జదివరి. సభ్యురాలైన డాక్టరు ఫలతంబూరిది సన్మానములు జరిగెను. శ్రీమతి నడింపల్లి సుందరమ్మగారు అధ్యక్షురాలికిని, తదితరులకును కృతజ్ఞతాభివందనముల నర్పించిరి. సభ జయప్రదముగా సాయంకాలము 8 గంటలకు మారుమ్రగంటలకు ముగిసెను.

తాభివందనముల నర్పించిరి. సభ జయప్రదముగా సాయంకాల మారుమ్రగంటలకు ముగిసెను.

ఓకుమాల రంగారావుగారు కీర్తిశేషులైరి

సుప్రసిద్ధాంధ్ర న్యాయవాదులు, హైద్రాబాదు ప్రేటూరిఫార్మ్ అసోసియేషను కార్యదర్శులు, ఓకుమాల మక్తదారులు నగు శ్రీయుత ఓకుమాల రంగారావుగారు అకాలమృత్యువువారత బడినది తెలుపుటకెంతయు చింతిల్లునున్నాము. వీరు ఆంధ్రజనసంఘస్థాపకులు. కొంతకాలమువరకు కార్యదర్శిగా పనిచేసిరి. ఇచ్చటి ప్రజాహితేయసంఘం దెక్కువకాలం పనిచేయుచుండిరి. పట్టుదలగలవారు పూనినకార్యమున కెన్నియంతరాయములు గలిగినను సరకునొక కృషిసలుపు స్వభావమును గలిగియుండిరి. హైద్రాబాదులో రాజకీయ సంస్కరణ సభను స్థాపించి తద్విషయములం దభిమానమును జూపిరి. గత బుధవారము నాడు ఉదయము చూడు గంటలకు చూడు నాలుగు గంటల వరకు మాత్రమే వ్యాధి బాధితులైయుండి చనిపోయిరి. శృణానవాటికవరకు న్యాయమూర్తి కేశవరావు వాసుననాయకు జాగీర్దారు, మాడపాటి హనుమంతరావు, బూర్గుల రామకృష్ణరావు బి. ఏ. ఎల్. ఎల్. బి. గార్లును తదితరులును వచ్చియుండిరి. వీరి ఆత్మకు శాంతిగలుగుగాక!

ప్రభుత్వసభాధ్యక్షులు పర్యటనము

మహారాజా సర్కివైకాపసాదు బహద్దరుగారు మొదట జిల్లాలోని నిజాము సాగరు ప్రాజెక్టు పనులను జూచుటకు వెళ్లిరి. అచ్చటి క్రైస్తవ మిషనరీవారు జేయుచున్న పనినిగూడ వీరి సందర్శమున జూచి చాల సంతోషించిరి. పాఠశాల బాల బాలికల ఆటపాటలు స్కూలు ఉద్యమాభివృద్ధి వీరి దృష్టి నాకర్షించెను సహకారసంఘముల పక్షమునబహిష్కరణసభలు జరిగెను. రైతులు సమావేశమై నిరాహారముగా కష్ట సుఖములను తెలుపుకొనగలిగిరి. రాజ్యభారమును వహించిన మంత్రిపుంగువులతో ప్రజలు ధారాళముగాకలియుటకవకాశము చిహ్నులు ప్రజామోదమునకు కారణమయ్యెను. తెలుగు భాషయందొక రైతు ఉపన్యసించుట జూచి నింతభారాళముగా నుపన్యసించునట్టి శక్తిగల రైతులు జిల్లాలయందున్నారాయని మంత్రిగారు తమ ఆశ్చర్యమును గనబరచిరి! చంద్రునికి నూలిపోగన్నట్లు మహారాజా బహద్దరువారికి పుష్పమాలాది సన్మానములు రైతుల పక్షమున జరిగెను. తెలుగులో మాట్లాడలేనందుకు చింతిల్లుచు మహారాజా బహద్దరుగారు ఉర్దూభాషలో సహకారోద్యమాభివృద్ధిని గురించి హితోపదేశము గావించిరి. వీరియుపన్యాసమును కార్యదర్శులగు మాల్వీసయ్యుల మహమ్మదు మెహదీగారు తెలుగుభాషలోని కనునాచుచేసిరి. వీరు నూతనముగా నీవదవియందు నియోజితులైరి. ఇంతకుపూర్వము సహకారసభయందు పనిజేయుచుండేవారు. ప్రజల తేమమునే గోరునట్టి వీరికిట్టి బాధ్యతాయంతమైన పదవి లభించుటెంతయో శుభావహంబు. మొత్తముపైన ప్రభుత్వ సభాధ్యక్షుల పర్యటనము జయప్రదముగా జరిగెను. స్థానిక కార్యాలయములను పరిశీలించి వీరు తిరిగి స్వస్థానమునకు జేరిరి.

గుల్బర్గా న్యాయవాదులు

విద్యాశాఖాధికారులగు హెడ్ మాస్టరు, డివిజనలుమాపరింపెండెంటు, డిప్యూటీ డైరెక్టరులైన మానవత్వ పుధావా తెచ్చిరి. ఉస్మానియా హైస్కూలు బహుమాన ప్రధానోత్సవ సందర్భమున న్యాయవాదులనుగురించి నిందాపూర్వకమైన ప్రహసనము బాలరచే ప్రదర్శింపబడుటయే దీనికికారణము. పండిత జీవబర్రావు, మాల్వీ ఆక్బరు ఆలముగార్లు దావాచేసినవారు. గుల్బర్గాయం దొకనూతనసంఘటనము గలిగినది. న్యాయాధిపతి అభియోగమును విచారించుటకు ప్రత్యేకమైన యేర్పాట్లుచేయవలెనని హైకోర్టువారిని గోరిరట.

శ్రీయుత టి. వరదరాజుగారు వీరు కరీంనగరం జిల్లాలోని పెమ్మి ఫలములకు వెళ్లి ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తికి కృషి సలిపిరి. రజ్జువన్ నెలవులలో వీరు ప్రజాహితకార్యముపట్ల శ్రద్ధవహించుటచే ప్రశంసాపాత్రులగుచున్నారు. మాజీ రాబాదు కరీంనగరము, జగత్కల్, కిరికిల్లమున్నగు ఫలములందున్న గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకులందు నూతనోత్సాహమును గల్పించిరి.

వింత

బూర్గులయను గ్రామమునందు ఆదిమాంధ్రయువతి ప్రసవించి ముగ్గురుమగశిశువులను గనెను. వీరందరు సురక్షితముగా నున్నారు.

ఆంధ్రరాష్ట్ర రైతుసహాయసభ

వై కీర్తి కతో యీవెల 9-వ తేదీని ఆంధ్రప్రదేశ్ ముందు వ్రాయబడిన వ్యాసము హిందూకు చాల ఆనందమైనది. తనకీర్తిమైననే ప్రతిసంఘమును ఆధారపడియున్నదన్న మూలముత్రమును రైతులు గ్రహింపవలసి యున్నది. రైతుసంఘసహాయమును సొందని సంఘమెదియులేదు. అట్లయ్యి ఈసంఘము మలకదనముగ జూడబడుచుండుటకు రైతుమండలియే కారణమగుచున్నది. మన రైతుసంఘము తెలివిగలిగిన ఇతరసంఘముల కొరకే సృజింపబడునట్లున్నది.

ఈశ్వరస్మృతిలోని ప్రాణికోటి కీర్తను ఆహారదాతయగుట ప్రపంచమున కీర్తను దేవసముదయ్య నిష్కలప్రజ్ఞతేజనడుగున్నాడు. రైతుసీతికి చక్కబడుటకు క్రమమగు రైతుసంఘములు ప్రతిజిల్లాకును ప్రతిష్ఠించుటయు, కులకక్ష లంతరించి వృత్తి ప్రభావమును సంఘాభిమాన మేర్పడుటయు అవసరముగనున్నది. రైతులపక్షమున నొక ఆంధ్రరైతాంగప్రతికయు ఆంధ్రరైతు సంఘమును ఆనశ్యకము.

పుట్టుభూ పెరుగుచున్న జలలకు ఆహారము నిచ్చువాడును విధింపబడిన, విధింపబడబోవుచున్న పన్నులచెల్లుబడికి ముఖ్యుడైనామును, ఏర్పచియున్న ఏర్పడబోవుచున్న రైల్వే కంపెనీలకును పంటలుపండ నిపారిశ్రామిక దేశములకును, యీరైతే ఆధారభూతుడనుసంగతి ప్రభుత్వము మరచి, రైతుల ప్రాముఖ్యమును గమనింపకున్నది. ఆంధ్రదేశరైతులు తమ పూర్వపురస్కృత్యమును గోల్పోయి పన్నులభారమున కృశించి శిశ్యులవృత్తులుగ నున్నారు. వారిలో విద్యగాని ధనముగాని సాంఘికబలముగాని ప్రోత్సాహముగాని లేక నానాటి అభిగతికి వచ్చుచున్నారు. ఆంధ్రావని ననేక జీవనములుండియు పాలములకు నీరులేదు. అనేకసంఘముల కార్యాలయ్యు వీరికి తిండిలేదు. ప్రతిజిల్లాయందును డెల్టారైతులను బాధించుపనుస్థలు వేసవేలుగలవు. దేవనాశ్యమును మెట్టరైతుల దుర్భరస్థితి పెచ్చుపెరుగుచున్నది. అస్థాండు డెల్టారైతులసీతి అధ్యాన్నముగ నున్నది. కాన వెంటనే రైతులు మెల్లగాంచి ఆంధ్రదేశమునందంతలును జిల్లాసభలు జరుపుటయు, ఆంధ్రరైతాంగ సభజరుపుటయు, ఆంధ్రరైతాంగప్రతికను నెలకొల్పుటయు అవసరమైయున్నది. వెంటనే ఆయాజిల్లాల రైతునాయకులు కార్యక్రమమును నిర్వహణజేసి శమసంఘము ముద్రించుటకు కోరుచున్న.

(ఒకానొక ఆంధ్రరైతు)

అఖిలభారత పద్మశాలీయ మహాసభ

అఖిలభారత పద్మశాలీయ యైనదన మహాజనసభ సింహపురి గ్రామము (నెల్లూరు)నందు శ్రీమత్ప్రభవనామ సవత్సరం చైత్రమాసమున శ్రీమాన్ సేపూరి లక్ష్మీనరసయ ఎం. ఎ.ఎల్. టి. గారి అధ్యక్షతక్రింద కులసృతికరమైన సంస్కారార్థావిషయకోపన్యాస తీర్మానములతో జరుపబడును.

శ్రీమత్ప్రభవనామసవత్సరం చైత్ర శు ౧౩ లు గురువారం 14-4-1927 తేదీ ఉదయం 8 గం|| మొదలు 12 గంటల వరకును, సాయంకాలం 3 గం|| మొదలు 6 గంటల వరకును.

శు ౧౪ శుక్రవారం 15-4-1927 ది. డిల్లీ. డిల్లీ.

శు ౧౫ శనివారం 16-4-1927 ది. డిల్లీ. డిల్లీ.

తే 14-4-1927 ది సాయంకాలం 4 గంటలకు సేతపరిశ్రమల ప్రవర్తనము చెన్నరాజధాని మంత్రిగారు మ|| రా|| రా|| శ్రీ గౌంవనీయులగు ఎ. రంగనాథమొదలియారు గారిచే బ్రారంభింపబడును. గనుక మనవారిలో నెవరైనను సకల సేతపరిశ్రమశాఖకు సంబంధించిన విశేషకరముగ సేతపనులను గాని, సేతపనికి సంబంధించిన యువకరణములనుగాని ప్రదరనముకొరకు తీసికొనిరా బ్రార్థించుచున్నాము. సమయానుకూలము ననుసరించి శ్రేష్ఠముగ సేత పనులకును, సేతపరిశ్రమపాకరణములకును బహుమానములు తగులితీని యవ్వబడును.

కార్యదర్శి.

గజ్జికి రైలుము

వెల డబ్బీ 1-కి రు 0-4-0; వి. పి. సహా 0-9-0 గజ్జి, చీడ శరీరములకు వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్నపిల్లలకు విశేషబాధను గలిగించుచున్నది. ఈతైలుమును నాలుగు పూటలు రాచిన గజ్జి, చీడ, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును. తప్పక పనిజేయును.

దంతచూర్ణము

డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0; 12-కి 1-4-0 ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లతోములులను చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్లనుండి రక్తముకాఁకుండును. నోటచుర్గంధము లేకయుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

రాజమహేంద్రవరములోని

వైశ్య సేవాసదనము

(స్వకీయవిలేఖరి)

వైశ్య సేవాసదనముయొక్క సప్తమవార్షికోత్సవము ఈ నెల 5, 6 తేదీలందు సేవాసదనభవనమున జరిగెను. మొదటి దినము శ్రీమతి పులవర్తి కమలావతీదేవిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. రెండవనాడు ఒంగోలు వాస్తవ్యులైన వైశ్య శ్రీ సంఘమునకు విశేషముగ పాటుపడుచున్న శ్రీమతి శిఖరం కమలాంబగారి అధ్యక్షతను నిర్వహింపబడెను.

శ్రీమతి కమలాంబగారు తమ యువవ్యాసమునందు స్త్రీవిద్యావైశ్యకతనుగూర్చి ముచ్చటించిరి. స్త్రీలకు ఉన్నత విద్యలను గరవవలె నోయు మాతృభాషలను ప్రోత్సహింపవలె ననియు, హిందీని సామాన్యభాషగ నేర్పవలయుననియు సంగీతము, వట్టు, చేతిపనులు, నంట వైద్యము, మొదలగునవి స్త్రీల కత్యంతవశ్యకములనియు హెచ్చరించిరి. రజస్వలానంతరవివాహములను చేయవలయు ననియు, గౌరవగారివయోని మేకచట్టును ఆచరింపవలసియుండుననియుమాడ జెప్పిరి.

అమెరికన్ దళ పాఠశాలయందు చదువుచున్న బాలికలు కామంతల నాటకములోని ప్రధానాంకమును సంస్కృతమునం దభినయించిరి. శకుంతల, దుష్కంతపాత్రలను ధరించిన లక్ష్మీకాంతమ్మ, రాఘవస్వయం చక్ర-నభినయించిరి. అనంతాచారియినవలకూడ ప్రశంసనీయుముగ నిర్వహించిరి.

కంచర్ల సీతారామమ్మ, అద్దేపల్లి రాఘవమ్మ అను బాలిక లిరువురును పిల్లలై శ్రావ్యముగ గానముచేసిరి. కోలాటము, ప్రహసన ప్రదర్శనము ప్రేక్షకులను బాగుగ నాకర్షింప జాలి యున్నవి.

పాఠశాలలో చదువుచున్న చిన్ని బాలికలచే కృష్ణ, యశోద, గోపికా సంవాదము ప్రదర్శింపబడెను. బలిజేషల్లి సీతామహాలక్ష్మి బాలకృష్ణ పాత్రను అత్యంతము శ్లాఘనీయుముగ నభినయించెను. నాటకకళయందు బాగుగ నా రిలేసిన నటకులవలె నీ బాలిక ప్రదర్శింపగలుగుట ఎంతయు సంప్రదనీయుము. బాలగోపాలని చిరునగవులను, కొంతెతనము కప్పిపుచ్చగల చాకచక్యములను బాగుగ ప్రదర్శింపగలిగెను.

కుశలనాటకములోని యొక భాగముమాడ ప్రదర్శింపబడెను. సీతాపాత్రను శ్రీమతి పందిరి సత్యవతిగారు ప్రదర్శించిరి. విరివివర కీపాఠశాలయందే ఆంధ్రసాహిత్యమును బాగుగ నభ్యసించియుండిరి. విరివివర్యన మానాటి కార్యక్రమమున కొంతయు వశ్యుపెట్టుచున్నది. పీఠత్యంతవై పుణ్యముతో సీతపాత్రను ప్రదర్శింపగలిగిరి. సేవాసదనమువారిక వెండి పత్రరహను శ్రీమతి సత్యవతిగారికి బహూకరించిరి. కుశపాత్రను వహించిన సీతారామమ్మమాడ చక్కగ నిర్వహించెను.

పరీక్షలయందు ప్రీతి లైన బాలికలకుబహుమానము లొసగబడెను.

సదననివాసినులచేతను, బాలికలచేతను తయారుచేయబడిన సామానులు ప్రదర్శనము కావింపబడెను. ఊలుసంచులు, హామకలు, చిత్రపటములపై చమికీపనులు పేము సామానులు మొదలైనవి అందముగ తయారుచేయబడెను.

ప్రస్తుత మిందు 18 మంది సేవాసదననివాసినులుగ నున్నారు. అందు 8 గరు పెద్దవారును, తక్కినవారు పాఠశాలయందు వేర్వేరు తరగతులయందు చదువుబాలికలును కలరు. ఈ బాలికలందరును ఇతర గ్రామములనుండి వచ్చినవారు. సదనము నందు మిషనుకుట్టు ఊలుకుట్టు నేర్పుకొనుటకు ప్రతిదినము గు మారెరువదిమంది పాఠాంగనలు వచ్చుచున్నారు. సంగీతము నేర్చుకొనవారు 25 మంది కలరు. ఇష్టలు పురాణపఠనముమాడ కావింపబడుచున్నది. సదన పాఠశాలయందు 70 మంది బాలికలు విద్య నభ్యసించుచున్నారు. ఇందు ఆరుతరగతులవరకును కలవు.

సేవాసదనముయొక్క ఆదాయ వ్యయములమాడ బాగగనే యున్నవి. ఈ సంవత్సరాదాయము రు. 512-5-6. ఖర్చు రు. 4376-1-1. దీనినిబట్టిమాడ సదనము నింకను అభివృద్ధి పరచుటకు అవకాశములు అనుకూలముగనున్నవి తెలియుచున్నది. శాశ్వతనిధికి గుమారు ఆరువేల రూపాయలు వసూలయ్యెను.

సేవాసదనమువారు స్త్రీవిద్యాభివృద్ధికి పాటుపడుట మిక్కిలి ప్రశంసనీయుము. అయినను, విద్యాపద్ధతులయందు సంశోధనము కావలసియున్నది. స్త్రీలను ప్రతివత్సరమునూల నుగతయారుజేయగలయట్టియు, వారికిస్వాతంత్ర్యాభిప్రాయముల నొసగగలట్టియు విద్య గరవవలసి యుండును. ఇందట్టి యున్నతవిద్య నొసగుటకు తగినఅవకాశములను కలుగజేయుట చాల అవసరము. జాతీయతాభావమును పెంపొందింపజేయుటకు ప్రయత్నములు సలుపవలయును. గృహవైద్యమును నేర్చుట మాడ సదనముయొక్క యుద్దేశములలో నొకటి. కాని యింత వరకు నాకాఖ యేలకో స్థాపింపబడలేదు. సదనకార్యనిర్వాహక వర్గమువారు త్వరలో పూనికొనవలసియుండును. స్త్రీలకు చక్కగ వలనడగల చిత్రవళమాడ నిందు పేక్షింపబడుచున్నది. గుంటూరులోని శారదానికేతనయందలి బాలికలు చిత్రకళ నభ్యసించుటయందు మంచితూహలమును జూపుచున్నారు. సేవాసదనమువారుమాడ చిత్రకళాశాఖను నెలకొల్పవలసియుండును. ఇందు పేజేటింగు సాసయిటి హిందీభాషయు లేమండట ఆశ్చర్యము. సదనకార్యనిర్వాహకులు రాబోవు సంవత్సరమందు దింతకంటె బాగగ నిర్వహించెదరని ఊహింపవచ్చును.

సేవాసదనముకై నిరంతరము పాటుపడుచున్న శ్రీమతి బత్తులకామాక్షమ్మగారు శ్లాఘ్యులు.

* * *

శ్రీవీరేశలింగజయంతి

ఏప్రిల్ 9:—ఈనెల 14 వ తేదీన కీ॥ శ్రీవీరేశలింగంపంతులుగారి 79 వ జన్మదినోత్సవము రాజమహేంద్రవరములో జరుపబడును. ఆనాడు ఉదయము 8 గంటలకు వీరేశలింగంపంతులుగారితోటయందు ఈశ్వరోపాసన జరుగును. సాయంత్రము 5-80 గంటలకు పురమండరములో మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీచిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహంపంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరుగును. కీ॥ శ్రీ వీరేశలింగం పంతులుగారు సర్వవిధముల ఆంధ్రులకు కీర్తిసంపాదించిరి. నేడు ఆంధ్రదేశమందు సర్వతోముఖముగ గన్నట్టుచున్న విజ్ఞానమునకు శ్రీపంతులుగారే పునాదులనైచిరి. ఆంధ్రులు భావికాలములో యింకను ఎక్కువగా అభివృద్ధికిరావలెనన్నచో ఆంధ్రజాతీయ నాయకులను సంస్మరింపవలెను. బాలబాలికలకు వీరభూజ అలవాటుచేయవలెను. అందుచేత ఈనెల 14 వ తేదీన ఆంధ్రదేశమందు దన్నిట్లు వీరేశలింగజయంత్యుత్సవములు జరుపుటకు ప్రయత్నములు జరుపవలెను.

శ్రీరామనవమియుత్సవములు

ఈసంవత్సరము శ్రీరామనవమి సంవత్సరమున భద్రాచలమునందును ఈపురమునందును ఇతరప్రాంతములందును గూడ ఉత్సవములు అసాధారణముగా జరుగును. గతపదనయిదు దినములలో ఈపురమునుండి వడచలమీదను మోటారులాంచుల మీదను సుమారు లక్షకుమించిన ప్రజలు భద్రాచలమునకు పయనమై పోయిరి. ఇతరమార్గముల ద్వారా భద్రాచలముచేరువారి సంఖ్య యింకా హెచ్చుగానుండును.

ఈపురమందు అనేకచోట్ల పండల్లుచేసి ఆలంకారములు చేయుచున్నారు. ఈఉత్సవసందర్భములో జనసమృద్ధము హెచ్చుగానుండుటచే గోదావరినదిలోని నీరు మాన్యమగుననియు, ప్రజలు జాగ్రత్తగానుండు టావశ్యకమనియు, మాపురపాలక సంఘాధ్యక్షులగు డాక్టరు గురుమూర్తిగారు హెచ్చరించుచు ప్రకటన చేసిరి. నీటిని శుభ్రపరచుట ముఖ్యవసరమని ప్రకటించిరి.

ఈశ్రీరామనవమి ఉత్సవములలో సానిమేళములను రప్పించు దురభ్యాసము 1922-23, సంవత్సరములలో తగ్గెను. కాని తరువాత ఈఅలవాటు పునరన్వరింపబడెను. విజ్ఞానవంతులును భక్తపారాయణులు అగు ప్రజలు ఇట్టి పవిత్రముగ ఉత్సవముల నీవిధముగా జేయుట లజ్జాకరము. ఇక ముందయు నను ఈ అభ్యాసము వదిలివేయుటకు తగు ప్రయత్నములు జేయవలెను.

(స్వకీయవిలేఖరి)

నర్సాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

కళావంతులసంఘము

ఏప్రిల్ 10:—మొన్నటిదినమున శ్రీయుత పాలావర్షుల లక్ష్మీనారాయణగారి యాధిపత్యమున మాగ్రామమున జరిగిన

నౌకసభలో కళావంతులసంఘమున కొక యువసంఘము మాగ్రామమున స్థాపింపబడిన దని తెలుసుకొనుట కొంతేని సంతసించుచున్నాను. ఇకముందు ఆడపిల్లలను పడుపున్నట్టి పెంచుకోమనియు వారికి వివాహములను జేయుమనియు మొదలగు నియామకములను అనాడు సభలో పదముగ్గురు సంతకములనిడిరని తెలిసినది. అందులో కొందరు స్త్రీలుమాడనున్నట్లు విన్నాను.

నకిలుగుమస్తాయి

ఈమధ్య నరసాపుర వకీలుగుమస్తాయి సంఘ పంచమార్గి కోర్టున సభ శ్రీయుత బండారు అప్పారావునాయుడు, బి. ఎ. ఎమ్. ఎల్. గారి యాధిపత్యమున జయప్రథముగా జరుపబడెను. సంఘముతత్వపున ముంత్తే వెంకటప్పయ్యగారివల్ల సంఘసాంసత్వరికనివేదిక చదువబడెను. పిమ్మట మాసభజ్ఞిగారగు శ్రీయుత పాలూరి రామారావుగారును న్యాయవాదులలో శ్రీయుత వల్లూరి వెంకట్రావు గారును ఇంకా ఇతరులును గుహస్తాలలో సూరంప్రాశి సుబ్బారావుగారును సంఘాభివృద్ధిని గురించి ఉపన్యసించిరి. అధ్యక్షుల ఉపన్యాసముతో సభ ముగిసెను.

ప్రాణాయామం

బ్రహ్మశ్రీ మండలిక వెంకటశాస్త్రిగారు రెండుమాడు రోజులనుండి మాపురమండరమునంద మంత్ర తంత్రయోగశాస్త్రములయందు పురజనుల కభిరుచికలగనట్లుగా శ్రీయుత పాలూరి రామారావుగారి యధ్యక్షతక్రింద ఉపన్యసించుచున్నారు. వీరిది తూర్పుగోదావరిజిల్లా ఇందుప్పల్ గ్రామ మని విన్నాను. వీరు ఉభయభాషావేత్తలు. దేశములోని ఉత్తరదక్షిణభాగముల యందు విస్తారము సంచారము గావించిరి. పైనచెప్పిన శాస్త్రాలెలంబునకు ప్రాణాయామము ముఖ్యముగాన దానినిగూర్చి ప్రధమమున విస్తరించి క్రమముగా తక్కినసంగతులను బోధజేసిరి. సన్యాసవర్తలును దైవజ్ఞానాపేక్షులును సహజమైన ఉత్తమస్వభావులును అగు మారామా రావుగారి సద్గుణలములన ఇట్టి శాస్త్రవేత్తలు పండితోత్తములు అయిన అనేకులనల మేము ధన్యులముకాగితిమని చెప్పుటలో అతిశయోక్తియెంతమాత్రములేదని మనవి జేయుచున్నాను.

“Bynin”
TRADE MARK
Amara

జగద్వ్యాపితకీర్తిగలగొప్పటానికు
ఇది దేహమున కత్కల్పకాలములో కత్తిని
ఉత్సాహము నిచ్చును, అజీర్ణము ఆకలి
కేమి, చే బాధపడు వారలకు అకలిని
గల్గించి జీర్ణకత్తిని పెంపొందించును

లైనిక్ అమరా ప్రతి గృహమునను
ఉండవలెనదే. 8455

కియా దేశమునందలి అన్ని ముఖ్య
మైన ఉగ్రాణములయందును మందు
లమ్మువారి కడను దొరకును.

Allen & Hanburys Ltd.
LONDON

Special Representative for India:
A. H. P. JENNINGS,
Block E, 2nd Floor, Clive Buildings,
CALCUTTA

ప్రపంచశాంతి.

విషవృత్తితాపాయువులు - భారతదేశభక్తి

(వి. ఎస్. శర్మ బి. ఏ., బి. టి. గారు)

(2)

తూర్పుదేశీయులను కలవరపరచుచున్న స్వాతంత్ర్యోద్యమము నేడు భారతభూమియందు నైతము ప్రవేశించినది. భారతీయులు తమరాజ్యపాలనమున తమకుగల బాధ్యతలను గ్రహించుచున్నారు. కాని వాని నిర్వహించుటకు తమకు స్వాతంత్ర్యము లేనందులకు చింతింపచున్నారు. విదేశీయులలో అంతు ముఖ్యముగా దక్షిణాఫ్రికా, ఫిజి, మారిషస్, కెనియా ప్రాంతములలో తమజాతీయులకు విదేశీయులు జూపుచున్న నిరాదరణను గాంచి క్రోధపూరితులగుచున్నారు. ఆమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో తమవారికి జూపుచున్న పక్షపాతమునకు కించితులగుచున్నారు. భారతీయునికి ఎచ్చటకు వెళ్లినను స్వాతంత్ర్యము నిండుచున్నదని గ్రహించినారు. విదేశీయునికి పూర్వమువలె మనదేశములో పెట్టిగొరవమునలేదు. అంతయేగాదు? బద్దద్వేషము ప్రబలించుచున్నది. విదేశీయసమస్య వచ్చినపుడు తమలోగల అంతఃకలహములను మరచిపోవుచున్నారు. రాజకీయకక్షాను మూలద్రోశుచున్నారు. మతద్వేషములను మానుచున్నారు. విదేశీయుని పెద్దశత్రునివలె గాంచుచున్నారు. ఇది భారతీయ ధర్మమునకు విరుద్ధమని అందరికిని తెలియును. కాని ప్రవాహము నాపుట కష్టతరము. విదేశీయులు ఈ పరిస్థితులను గ్రహించుకలయును. తమలోపనులను మానుకొనవలయును. తాము తూర్పుదేశీయవాసులపట్ల నిరంతరము జూపుచున్న దృక్పథమును మానుకొనవలయును. తూర్పుదేశీయులు నైతము తమవలె మనుజులనియు తిమిషివలె వారికి సయితము సహజసేదమును స్వాతంత్ర్యములు గలవనియు తామేరితిని స్వాతంత్ర్యలక్ష్యిని బూజించుటకు గర్వపడుచుందురో అటులే వారసయితము తమస్వాతంత్ర్యమాత్రమే నేమిచి సర్వమును సమర్పింపగలెట్టివారనియు తెలిసికొనవలయును. వారిపట్ల మిత్రత్వము జూపవలయును వారినిద్రోవకుండాగోడవిన స్వాతంత్ర్యపతాకమును వారికి మరల నిచ్చి సత్కరించవలయును. అప్పుడే జాతీయధ్యమాయముగను అంతఃకలహములు మందగించును నాడే ప్రపంచశాంతి చిరస్థాయిగా నెలకొల్పబడగలదు.

హాస్ట్యుగారి యుద్ధమును విమర్శించుచు శ్రీశిర్డీ కృష్ణమూర్తిగారు పాశ్చాత్యప్రతికూలకీర్తనాగోష్ఠివ్యాసమును వ్రాసిరి. శ్రీకృష్ణమూర్తిగారు చాలకాలము పాశ్చాత్య ప్రపంచమున నివసించియున్నారు. యూరోపు అమెరికాఖండములలోని రాజ్యములన్నిటిని పలుసార్లు దర్శించియున్నారు. అచ్చటి ప్రజల ఆచారవ్యవహారములను చక్కగా గ్రహించుటకు వారికిగల అవకాశములు తూర్పుదేశీయవాసులలో నెదిరికిని లేవనిచెప్పిన నొకవింతగాను. ఇకతూర్పుదేశీయవాసులలో వారికి గల పరిచయము చెప్పనక్కరలేదు. పాశ్చాత్య ప్రాద్విక నాగరికతను సమన్వయముచేసి నూతననాగరికతను సృష్టించుటలో అనేకసాధనోపాయముల నవలంబించుచున్న ఆస్ట్రేలియా ఖండవాసులపట్ల వారికి గల పరిచయము అపారము వారెచ్చటనున్నను ప్రపంచమునందలి సమస్తదేశములలోని ప్రజోద్ధయముల నిజతత్వమును సతతము దెలుపుటకు వారి నాయకత్వముక్రింద నాగరికతాబీజములుగల ప్రతిదేశమునను సంస్థలుగలవు పలుకుబడిగల మిత్రులుగలరు. తూర్పుదేశీయులు పాశ్చాత్యులనండి, తమభావోదయమునకు ఎన్నియో విషయములను నేర్చుకొనవలయుననియు, అటులే పాశ్చాత్యులు సయితము మనవారినుండి గ్రహించవలసిన నిజతత్వములు పెక్కులుగలవనియు, ఎప్పుడో సహాయసంప్రదిని ప్రపంచవాసులు బడయుదురో అప్పుడే నేడు మానవుల కలవరపరచుచున్న క్లిష్టసమస్యలన్నియు పటాపంచలుగాగలవనియు అప్పుడే ప్రపంచమున చిరస్థాయితిగుణ శాంతి సంసాధింప బడగలదనియు, సనాతనధర్మము సర్వతోముఖముగ ప్రకాశించగలదనియు వీరి యాశయము. ఈధర్మోద్ధరణమునకు తమజీవిత సర్వస్వమును ప్రపంచమునకు సమర్పించియున్నారు. అట్టివారు హాస్ట్యుగారి యుద్ధమును గరిచి తెలుపుటభిప్రాయము ఎంతఅమాల్మమైనదో చెప్పట అనవసరము.

శ్రీకృష్ణమూర్తిగారి వ్యాసములోని అభిప్రాయము నిండు తెలుపుచున్నాను.

హాస్ట్యుగారి నూతనయే అంగీకరింపబడిన యెడల ఆశియాఖండవాసులు తమ యోగక్షేమమున ప్రశ్నోకసంధి నొకనానాదేశసమితివలె (టిగ్ ఆఫ్ నేషన్సు) దానిని తప్పక స్థాపించుకొందురు. అందు రషియా జపాను వైనా ఈశివు తుగ్గి

హిందూదేశము మొనవాడేమియా ఆస్ట్రేలియాను మున్నగు తూర్పుదేశములన్నియు చేరగలవు.

ఇప్పటికే రషియా రాజ్యము ప్రపంచములో నధిక భూభాగము నాక్రమించుకొని పాలించుచున్నది. రాజ్యము నానాటికి పెరుగుచున్నది. రాజ్యప్రజల నివాసాస్థమై క్రొత్తప్రదేశములను తప్పక ఆక్రమించుకొనగలదు. చీనా, జాతీయతత్వమును వెల్లెబ్బముటకు నిరంతరము పోరాడుచు అంతఃకలహములను సంపూర్ణముగా నివారణచేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. ఈశివుదేశము పాశ్చాత్యదేశముల సంపర్కమువలన వాణిక్షణమును వారి నాగరికతత్వమును గ్రోలుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. ఇంక తుగ్గిసంతతి చెప్పనక్కరలేదు. పాశ్చాత్యనాగరికతలో అగ్రగణ్యులగు గాంధీయనునియు వాంఛించు కోరికలు, వానిని ఆచరణలో వెల్లెబ్బము అవలంబించుపద్ధతులు చెప్పనక్కరలేదు గదా? ఇక భారతదేశమునకు జూడుదు. ఆర్యధర్మము కొట్టకొలది ప్రజలరక్తనాళములలో నేటికిని లేజోనంతముగ వికసించుచు భారతభూమింతయు పవిత్రవంతము జేయుచున్నది. స్వాతంత్ర్యోదయను నకు నిరంతరము వాంఛించుచున్నది. మొస పాటోమియా ఆస్ట్రేలియాను, అరేబియా, జపాను, పాసిఫిక్ నాదేశము సీరియా, అస్సీనియా, ఉత్తరాఫ్రికా దేశములను మనము మరచిపోగలమా? దేశీయులలోగల స్వాతంత్ర్యోత్సాహము ఎల్లింప తరముగాదు.

తమస్వాతంత్ర్యమును రక్షించుకొనుటకు నూతనసంస్థ అత్యవసరమని వీరు ప్రారంభించిన లోకమునకు చాటినను ఈరాజ్యముల సమ్యేకమును వలన నుండుముందు లోకమునకు సంభవించు కష్టములు ఎల్లింపకతరముగాదు. లోకమంతవలన వినియుండి కనియుండిని మోరసంగ్రామము నీనాటికయినను తప్పక సంభవించగలదు. వర్తద్వేషము విపరీతముగ ప్రబలగలదు. తెల్లవారిక ప్రక్కను, నల్ల, తామ్రము పసుపు కిందివర్ణముల వారందరుకలిసి నొక్కను హోరా హోరిగ పోరాడుకొనుచుందురు. ఆశియాఖండమున వేరువేరు ప్రజాజాతులన్నను అందరి యాదర్శము లొక్కటియే. అందరి దృక్పథము నొక్కటియే. ఎల్లప్పుడు నేయేరితిని అమెరికా యూరోపుఖండవాసుల నిరోధించవలయునా యన్నపట్టుదల తప్ప మరేమియు వారి మనఃప్రపంచమునకు నచ్చజాలదు.

ఎందుల కీకాఖలు? ఎందుల కీకష్టములను ప్రపంచవాసులు అనుభవించవలయునో తెలియజేస్తుంది. నిజవృత్తితో మారనాలోచించి చూచిన ఇంగ్లీషుమాటలాడు వారికిని, ఇతర భాషల మాటలాడు వారికిని భేదము లత్యల్పములు. హిందువులకును క్రైస్తవులకు గల భేదమేమి? చీనావారికిని అమెరికావారికిని గల తారతమ్యమేమి? అందరును కలిసి ప్రపంచమున నివసించుటలో వచ్చిన కష్టమేమి? రంగున భేదము గలవని ఆచారవ్యవహారములలో వ్యత్యాసమున్నదని ఒకరిని గొప్పగా, ఒకరిని చిన్నగా చూచుట అవసరమా? హిందూదేశమున ఉన్నతవలమున జెందిన బ్రాహ్మణుడు శ్వేతముఖునయిన సరే తనకులమునకు జెందని మరేజాతివారి నయిన సరే చండాలులని తలకంటగించును. తెల్లవారే గొప్పవారని ప్రత్యేకముగా గొందరు నేరీతిని జాతులను విడదీయుచుదురో, ఆరీతిని ఆబ్రాహ్మణులు సయితము వర్ణభేదములను పెంపొందించుటలో నొక్కరిని చెప్పవచ్చును.

మానవుల ఆచారవ్యవహారములు, పూజాపునస్కారములు వారికి బాల్యమున నీయబడు శిక్షణమునుబట్టి ఆచారదేశములలో మారుచుండును. మానవుడు జపానీయుడైనను చీనాజాడైనను రష్య నైనను హిందునైనను లేదా కొందరు తలంచునటుల "దేవునిచే సృష్టించబడిన ఇంగ్లీషు మాటలాడు జాతులకు" జెందినవాడైనను ఇతరులకు వలె సమానములైన కోరికలుగలవు. సమానములగు ఆశయములు గలవు. సమానములగు ఆశలు నిరాశలుగలవు. కష్టముఖములు గలవు. మనము అసియా ఖండవాసులమైనను పలువిధములగు భాషలతో దేవుని పూజించు వారమైనను పాశ్చాత్యులు ఇంగ్లీషుభాషలో భగవానుని నేమించుచున్నను అందరి ప్రార్థనలు ఒక్కదేవుకే చేరుచున్నవి. నాకు కందివర్ణ జేమియున్నందువలన మరొకనికి తెల్లదేవామున్నందువలన వానికన్న నాకు ఆకలి తక్కువగా నుండునా? అలపులో చలిలో భేదముండునా? కష్టముఖములన్నియు, మానవుని చర్యము యొక్క రంగు బట్టియే నిర్ణయింపబడునా? నేను కందివర్ణపుచొక్కాను తొడుగుకొన్నా ననుకొనుము. మీరు గోధుమరంగుచొక్కాయను వేసికొని వారనుకొనుదు. అన్నికష్టముఖములను అనుభవించు లోని మనుష్యునియొక్క తత్వము నీయుదువులు మార్చగలవా? నీవు చక్కని టోపిని పెట్టుకొనినను నేను తలపాగా ముట్టుకొనినను మూర్ఖత్వం అందరికిని సమానముగానే ఈయబడుచున్నది. నూనోడియ చూర్మాస్త్రములు అన్నిదేశ

ములకు అనుదినము సమానముగానే ఈయబడుచున్నవి. పాశ్చాత్య ప్రాద్వికములు లేకపోయిన ప్రపంచము వికాసవంతముగా నేమాత్ర ముండజాలదు.

తరువాత నేటి ప్రపంచ క్లిష్టసమస్యలను కృష్ణమూర్తిగారుచర్చించుచు, మానవుని వైపెదురులతో నేమాత్రము ప్రపంచపడక, మానవులందరిలో సంఘీభావము కలుగజేయునట్టి సంఘీభావములనియు, మనమందరి నీదృక్పథమున నేటి సందిగ్ధకాలమున గాంచినగాని, మానవజాతి కృతార్థత గాంచజాలదని మనువుచున్నారు. ఇంగ్లీషు జాతులవారి నెవరు సమ్యేకన పరమటకు పూనుకొనుచున్నారో, వారియుందు రాబోవు ప్రపంచ వివాశమునకు బాధ్యులై యుండవలయును. వారే, నేడ్వ కాకపోయినను రాబోవు యుగముననైనను తమ అనివేకమునకు విచారించవలసి యుండును.

తదనంతరము హిందుదేశము యొక్క భావోదయమునుగరించి కృష్ణమూర్తిగారు చర్చించుచు, ఇతర భాషీయులకున్నను, భారతభూమికి సంభవించబోవు కష్టములు అపారములనియు, భారతభూమి, తూర్పుదేశవాసుల కందరికిని చుక్కానివంటిదనియు, అందువలన, ఇతరులకన్న, భారతాంబయే పలుబాధల ననుభవించవలసి యుండునని నభిప్రాయపడుచున్నారు.

హిందూదేశగోష్ఠి

తూర్పుదేశ వాసులలో ససంఖ్యాకులు తమధర్మములను విడనాడుచున్నను భారతభూమిమాత్రము, సనాతన ధర్మములను చంపుకొనలేదు. ఇతరులవలె పాశ్చాత్య పద్ధతులకు వాసోహమియలేదు ప్రాచీనకాలమునాటి ఆచారములు, ధర్మములు, వ్యవహారములు, నేడింకను జీవనంతయులై యున్నవి. ఇంగ్లీషు జాతి భారతాంబ కాలుచేతులకు శృంఖలముల తగిలించినను, తన్నితరులు వెట్టుబాధల నివారణచేసికొనుటకు శక్తివంతురాలు కాకపోయినను తననిజధర్మముల నింకను ప్రామాణ్యముతో నిలుపుకొనినది. కాని పాశ్చాత్యులకు, ప్రాద్వికీయులకు జరుగబోవు సంగ్రామమున బలవంతుల నోటి కొక్కనిమిషములలో కబళమగు నట్టి స్థితిలో భారతభూమి నేటి పరిస్థితులే ముందునైతము కొనసాగుచుండి నుండుటలో నేమియు విపరీతములేదు

యుద్ధములు ఎచ్చట జరిగినను, దాని కొనసాగించు శక్తియు, నివారణజేయు సామర్థ్యమును భారతభూమికి గలదు. ఈ రాజ్యతంత్రమున అనాదిగ భారతభూమికిగల కీర్తి వర్ణనాతీతము. ఈ నిజతత్వము అందరికిని తెలియును. అందు ముఖ్యముగా పాశ్చాత్యులకు చక్కగా తెలియును. తమ సంపర్కమునలన భారతీయులు పాశ్చాత్య నాగరికతకు వ్యాపారములైరినియు, తన కోరికప్రకారము వారి నాడించుచున్ననీయు ఇంగ్లీషుభాషీయులు తలంచుచున్నారు. కాని వారు అనవసరమున భ్రమలలోనైయున్నారు. పాశ్చాత్యుల నాగరికతనేడు భారతదేశమున వైపూతగనున్నదిగాని, భారతీయుల రక్తనాళములలో నేమాత్రము ప్రవేశించలేదు. భారత శక్తి ఈ వ్యాపారమువలన నశించలేదు. నిపురు కప్పిన నిప్పువలె అజ్ఞాతసామముననున్నది. ఇట్టి నాగరికతలను భారత భూమి అనాదినండి చూచినది. వాని యధార్థ పరిస్థితుల గాంచినది, గాంచినది. తన కన్నుల ముందరనే ఎన్నో నాగరికతలు నశించుట చూచినది. కాని తాను చావలేదు. చిరంజీవియై విలసిల్లుచున్నది. ముదిరుతాను బ్రహ్మాండరణమునకుగాను చేయవలసిన నేనెక్కుగాను తన శక్తి సంపదలను దాచుకొనియున్నది. నేడు తగినంత భాగ్యము లేనందువలనను, తగినంత అధికారబలములు ఇతరులవలె లేనందువలనను నేటి సమస్యలో మధ్యన ర్పియ్యెయ్యండి నేపచేయు అవకాశమును సాదజాలకున్నది.

భారత స్వాతంత్ర్యనాకను నడపుధర్మలు నేటి క్లిష్టపరిస్థితులలో అతిజాకరూకతతో ప్రసరించుచుండవలయును. అజ్ఞాదిగా విజయో సేతముగ విలసిల్లుచున్న భారత ధర్మములను పాశ్చాత్యులవలె, భోగపరాయణులకు వినియోగించుకొని, వైకిరావలయునను వాంఛను పెట్టుకొనినయెడల, మనదేశమును వాశముచేసిన వారగుదురు. పాశ్చాత్యపద్ధతులకు మించిన పద్ధతుల నవలంబించి, యొకచేయి వైకి తలవలయునని, తూర్పుదేశీయులలో ననేకులు వాంఛించుచున్నారు. ఇందులకు కానరాని సాధనోపాయములను శిక్షణావిధానమును బడయుచున్నారు. సనాతనముగా ఇట్టి విధానములకు భారతభూమి ఏమాత్రమును తినరాజ్యచక్రమున తావిచ్చియుండలేదు. ధనధాన్యములు, భోగపరాయణములగు రాజ్యవైభవములు, కలహములు ఇవన్నియు స్వాధ్యపరాయణులు వాంఛించునని. బుద్ధుప్రాయములు. తూర్ణులరములు. స్వాధ్యత్యగమున నడుపబడు రాజ్యములే, నాగరికతే కాక

మదరాసు ల్యాండు రెవెన్యూ

సెటిల్ మెంటు బిల్లు

చిత్తు చట్టము ప్రజాభిప్రాయముకొరకై ప్రకటించబడెను

మదరాసు భూమిశిస్తుల సెటిల్ మెంటు చిత్తు చట్టము ప్రజలకు తెలియజేయుటకుగాను ప్రకటించబడినది. దీనివార్యా మీయిన నూతనలు జేయవలెననీ 1927 మే 1 వ తేదీలోపు వ పంపవలెను.

బిల్లు

ఇకముందు క్రొత్తగా రయిత్వో సెటిల్ మెంటుక్రింది కి వచ్చు భూములపైని శిస్తు విధించుటకును యిదివరకే శిస్తునిర్ణయింపబడిన రైత్యోక్తికాదుభూములకు శిస్తునిర్ణయము మార్పులు, రైత్యోక్తికాదు జేయుట అనవరతమనిదోచి యీ చట్టము గావించుటకు గవర్నరు జనరలుగారి ఆనుజ్ఞ యిదివరకే బడయుటచే యీ చినువీతిని కాపాడము జేయబడెను:—

- (1) ఈ చట్టము 1925 సం॥ మదరాసు ల్యాండు రివెన్యూ సెటిల్ మెంటు చట్టము, అనబడును.
(2) ఈ చట్టము మూడువోల్ల తప్ప మదరాసు రాష్ట్రమునం దితరభాగము లన్నింటికి యిదియనునదియును. (అ) 1851 మదరాసు ల్యాండు రివెన్యూ అమలుజరుగుచోట (ఆ) మిని కోయిలో సహా లక్కదీని ద్వీపములు (ఇ) గుజరాము విశాఖ పట్నం గోదావరి మన్యస్థలములందు. (ఓ) ఇది వెంటనే అమలు లోనికి వచ్చును.

2. ఈ చట్టమునం దుపయోగపడు పదములు సాధారణముగ యాదినవ దెలిసిన అర్థము గలిగియుండును.

- (1) 'ఎస్టేటు' అనగా మదరాసు ప్రాప్రయిటరీ ఎస్టేటుస్ విలేజీసర్వీసు చట్టము, 1894 చట్టమునందు నిర్వచించినట్టిది, తాత్కాలికముగ నిర్ణయింపబడిన జమీందారి.
(2) 'హోల్డింగ్' అనగా ఎస్టేటునందు చేరని భూభాగము ఒకరుగాని యొక్కవమంది సమష్టి స్వాధీనమునందున్నది.
(3) 'పట్టాదారు' అనగా ఎస్టేటునందు చేరని భూభాగమునకు యజమానిగా రిజిస్టరు కాబడినవాడు గ్రామతెక్కా అహ్ చేరినవాడు సెటిల్ మెంటు ఉద్యోగిచే గుర్తింపబడినవాడు.
(4) 'ప్రిస్క్రిబిటు' అనగా యీ చట్టము ననుసరించి లేదా యీ చట్టమును సరించి జేయబడిన నిబంధనల ననుసరించి
(5) సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు అనగా రివెన్యూ సనసు చరించి నియమింపబడిన సెటిల్ మెంటు ఉద్యోగి.

తముచ, ధర్మదేవతా నిలయములు, శాంత్యాశ్రమములని భారతీయులు తెలంచిరి. ఈశాంతిదేవత వారాధించి, పరిత్రులకుకై అన్ని దేశములవారు భారతభూమిపై అనాదిగ దృష్టినివహించుచిరి. ముందును ఈధర్మసందేశమును చాటి ప్రపంచవాసుల కృతార్థులజేయుటకై మనము నిలచియున్నామను నిష్కాయమును ఏ మాత్రమును మరచిపోకూడదు. మనప్రాణము ఈ ధర్మతత్వములోనే దాగియున్నది. దీనిని చంపు కొంటిమా, మనప్రాణ మపుడే పారిపోగలదు. మనమపుడు జీవచ్ఛవములు గాగలము. నశించిన ఇతర నాగరికత దేశములలో మనము నైతము గలియగలము.

కాని యిట్టివిపరీతపరిస్థితులు మనకు సంభవింపగలనా? భారతీయులు దిక్కుమాలినవారై అన్యూల పంపల నాశ్రయించవలసియుండునా? మన గతిమోక్షములు మనచేతులలోనే గలవు. దానిని తాత్కాలిక లాభముకొరకు వినియోగించుకొని చావలయునా? లేక ప్రాణిజలనలె లోకకల్యాణమునకు వినియోగించుకొని సమస్తలోకవాసుల కానందముకలగజేయవలయునా? అనుప్రశ్నను మనమే దూరముగా నాలోచించవలయును. మనమే దానికి తగినరీతిని జవాబియవలయును.

ధర్మసత్తము పోవలయునా లేక అధర్మసత్తము ననుసరించవలయునా? అధర్మసత్తము ననుసరించినవారి గతి యేమైనదియు, వారివలన తాత్కాలికముగా ఆహుకాలములలో మున్నోమికి, అందువలన ఇతరదేశములకు సంభవించిన కష్టము తేలికగనుండునొప్పునో యొక్కసారి మన ఇతిహాసములను వాచిన తేటతెల్లమును. అన్యటన్యట జిత్తించిన దుర్గములు పూడైన పెనుకొలత నిద్రగనములు.

ఇది యగకాలము. మన పరీక్షదినములు సమీపించుచున్నవి. వానిలో సెటిలమనా? లేక ఓడమనా?

(6) గ్రామము అనగా ప్రభుత్వమువారిచే గ్రామముగ గుర్తింపబడిన కొంత విస్తీర్ణము.

3. ఎస్టేటునందు చేరని భూమియంతయు ప్రభుత్వమువారికి భూమిశిస్తు కట్టవలసియుండును. ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగ గ్రాంటు జేసినను లేక తాత్కాలిక కాపనముల ననుసరించి వచ్చు తొలగించినను అట్టి స్థలములపై ఆ నిర్ణీతకాలమునందు మాత్రము శిస్తు వసూలు జేయబడదు.

4. భూమి నుపయోగించు విధమునుబట్టి శిస్తు నిర్ణయించబడును. (1) వ్యవసాయమునకు (2) వ్యవసాయముగాక యితర పనులకు వినియోగించుట.

5. వ్యవసాయపు పనుల కుద్దేశించి శిస్తు నిర్ణయింపబడిన భూమి వ్యవసాయేతరకార్యముల కుపయోగించినచో వెంటనే దానిపై వ్యవసాయేతర శిస్తు నిర్ణయించబడును

వ్యవసాయమున కుద్దేశించి శిస్తు నిర్ణయింపబడిన స్థలముపై వ్యవసాయము జేయుటకై మన సదుపాయముగ నుండుటకై చిన్నయింట్లు కట్టుట పాకలుచేయుట చేసినచో అది వ్యవసాయేతరకార్యముగ గణింపబడదు.

- 6. (1) ఈ చట్టము అమలు జరుపుటకు ప్రభుత్వము వారుయెవరినైనను, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగనియమింపవచ్చును.
(2) స్థానిక ప్రభుత్వమువారి అధికారముక్రింద అట్టి ఉద్యోగి వారు నిర్ణయించు చూపరాయుగు నిర్ణీతకాలమునందు సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు అధికారములను విధిని నిర్వహించుచుండును.
(3) స్థానిక ప్రభుత్వమువారు సబుస్క్రీప్టు (1) (2) ననుసరించి తమ అధికారమును రివెన్యూ బోర్డునకుగాని అన్యులనిదోయి యితర ఉద్యోగులకుగాని బహిష్కరింపవచ్చును.

2. వ అధ్యాయము

మొదటి సెటిల్ మెంటు

7 ఎస్టేటులో భాగమున్నటువంటిన్ని అదివరకు రయిత్వో సెటిల్ మెంటుక్రింద చేర్చబడనటువంటి స్థలముపై భూమిశిస్తు యేలేటుప్రకారము వసూలు జేయవలెనో స్థానిక ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించి ప్రకటించవచ్చును.
8. ఏదనుస్క్రీప్టు ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు భూమిశిస్తు నిర్ణయించినపిదప సెట్ల మెంటు ఆఫీసరు (ప్రిస్క్రిబిటు) చేయబడిన నిబంధనల ననుసరించి ప్రతిగ్రామమునందు యెంతమంది భూములుగలవో రిజిస్టరు తయారుజేసి యీ చినువీతిని విభాగించును.

(1) ఆ గూచోట్ల సాగుననుసరించి వ్యవసాయముజగునున్న భూములలో మొరక లేక ఒకపంటపల్లములేక రెండుపంటపల్లము భూములుగను. (2) గ్రామస్థుల కందరికి ఉపయోగపడు స్థలమును పోరంబోనియు, (3) ఎవరిక్రిందనులేని భూములను వ్యవసాయమున కుపయోగపడుననచో అ సెనుకాబడినవిగను, ఉపయోగపడనివిగనో అ సెనుకానివిగను విభజింపవలెను.

9. (1) భూములుగలవారు స్వయముగగాని, సక్రమముగ నిర్ణయింపబడిన తమఏజంటుల ద్వారాగాని సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు ఎదుటలేక ఆయన నూచించు దినవ ఉద్యోగుల ఎదుటకు హాజరయి అవసరముగ సమాచారము చెల్లపవలెనని సెట్ల మెంటు ఆఫీసరు ఆహ్వానము ప్రకటించవచ్చును.

(2) 1 ఏ సబుస్క్రీప్టు ప్రకారము గ్రామములోగాని యితర నిర్ణీత చూపరాయుగుగాని ప్రకటన గావించినచో ఆ గ్రామము లేక ఆ చూపరాయుగున్న భూములు గలవారందరికి ప్రకటించినట్లేయగును

10. (1) భూములుగలవారందరిని శిస్తులేట్ల నిర్ణయించుటకుగూర్చి తమ అభిప్రాయముచెల్లప ఆహ్వానించుచుగూడ సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు ప్రకటించవచ్చును.

(2) పై సబుస్క్రీప్టు ననుసరించి తన వద్దనున్న చిన్న పములను విచారించి సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు ఆహ్వానింప సెటిల్ మెంటు విధానము యేర్పాటుజేయును.

11. ఈవిషయమై స్థానిక ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించు నిబంధనలకు లోనయి, సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు వ్యవసాయపుభూముల శిస్తు నిర్ణయవిధానము యేర్పాటుజేయునపుడు యాదినవ నూనల ననుసరింపవలెను:—

- (1) భూమిసారమునుబట్టి వేరువేరు తరగతులకు విభజించును.
(2) ఆ భూములలో ఏవంటు ప్రమాణముగ నైకొని శిస్తునిర్ణయింపవలెనో ఆతడు నిర్ణయించును.

(3) ఏతరగతిభూమిలో ఎంతపంట పండునో అంచనా జేయవలెను.

(4) పంట విలువగల ఒకేరీతిగనుండు భూములను ప్రత్యేకతరగతిగ నెంచుచు, జాబితాలు తయారుజేయవలెను.

(5) నన్న లేమిచేగాని భూమిలోని కొంత భాగము విస్తారముగనుచేగాని కలుగు నష్టమునకుగాను పంటలో ఎంత తగ్గింపువలెనో అంచనాజేయవలెను.

(6) సెట్ల మెంటు జరుగు సంచత్సరమునకు 20 ఏండ్లపూర్వమునుండి కరవు సంతృప్తములుగ ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించినది గాక రియతు పాని పంటలలో ప్రమాణముగ నైకొనిన పంట సగటున ఏ ధరకు విక్రయింపబడెనో దానిబట్టి పంట ధర నిర్ణయించును.

(7) అట్లు నిర్ణయించిన ధరలోనుండి బండ్లఖర్చులను వర్తకుల లాభమునకుగాను నూటికి ఏమాత్రము తగ్గించనలెనో అంచనాజేయును

(8) పిమ్మట మొత్తము పంటలో (5) వ క్లాజుప్రకారము తగ్గింపవలసినది ఖనహాయించి మిగిలినపంటను (7) వ క్లాజు ప్రకారము బండ్లఖర్చులు మున్నగునానికి మినహాయించిన పిమ్మట వచ్చు ధరనుబట్టి డబ్బులోనికి మార్చును.

(9) 8 వ క్లాజు ప్రకారము లెక్కజేసిన పంటయొక్క డబ్బు నిలువనండి భూమినున్నట్లు కను ఖర్చును తగ్గించును.

(10) గ్రామములను (ఆ) బజారులను వర్గరగ నుండుటనుబట్టి (ఆ) రవానా సదుపాయములను బట్టి రెండు తరగతులుగ విభజించును.

(11) నీరు సరఫరాజేయు జలాశయములను నాటివాటి ప్రమాణములనుబట్టి విభజించును.

(12) ఏ తరము భూమియొక్కనికరపుపంట డబ్బుగలిగిన యెంతయందునో ప్రత్యేకముగ చెల్లుపును పట్టిజేసి, నిరకరపు పంటయొక్క విలువలో సగమునకు మించునంట ప్రభుత్వమువారు ఎకరమునకు ఏ మాత్రము శిస్తు వసూలు జేయవచ్చునో నూచించును.

(13) భూమిశిస్తు నిర్ణయించునపుడు పట్టాదారు స్వంత ఖర్చులపై భూమిని బాగుజేసికొని విలువ హెచ్చించుకొనుటకు అవకాశ మొసంగవలెను.

కాని, ప్రభుత్వమువారివద్ద నీరు పుచ్చుకొని భూమిని పల్లపుపంటలకు లేనినట్లుగా మార్పుట ఈ కెక్స్ నుక్రింద నూచింపబడిన అభివృద్ధిగ నెంచబడదు.

(14) (అ) రెండవగ్రూపు లేక దీనివగ్రూపు గ్రామములందరి మొరక భూములు మొదటిగ్రూపులోని అదేతరగతి భూములదిగున చేర్చబడును. (ఆ) చెరువుదీనివనందు రెండవ తరగతిలోని పల్లపుభూములు మొదటి తరగతిలోని అదేతరము భూముల దిగున చేర్చబడును.

(15) ఆసలమునుండి యిదివరకు యేవయిన రాబడియున్నచో ఆరాబడితో సరిపోల్చిజూపును, యిప్పుడు విధించిన శిస్తువలన ఏమి రాబడించునో స్టేటు మెంటు తయారుజేయవలెను.

12. సెట్ల మెంటు ఆఫీసరు యాదినవ విషయముల గూర్చిపూడ సమాచారము తెలిసికొని రిపోర్టుజేయును:—

- 1. కాలపత్రములందు విక్రయపత్రములందు దెలియజేయబడు భూమివిలువ.
2. ఆసలముయొక్క ఆర్థిక నితి.
3. వ్యవసాయేతర కార్యముల కుపయోగించు భూమిపై శిస్తువిధించునపుడు దానిపై యేమాత్రము రెంటువచ్చుచున్నదో అంచనాజేసి దానిబట్టి నిర్ణయించవలెను. (స శేషము)

విజయనగరము:

జగత్ప్రసిద్ధపండితులు, కవింద్రులు నను శ్రీమదనవాసి శిరోమణి కాశ్యప్తాచార్యులవారు, శ్రీ సు. మ. సంస్కృత పాఠశాల నాగ్నీకోత్సవమున కన్యకృతి సమీక్షారు. పిమ్మట పాఠశాల యాచరణక్రింద కొన్ని యువన్యాసముల వ్రాసంగ నంగీకరించిరి. తేదీ: ప్రచురింపబడును.

(ఒక విలేఖరి)

నోటిసు

4597

మాజిశిక్షితులను ధారాశ్రమై కమిషను పధతులపై విక్రయించుటకు ఏజెంట్లు కావలెను. సమాచారము యితర పత్రికలకు ఇంగ్లీషులో వ్రాయుడు.
THE WEST COAST WVG. ESTT. Cannanore, Malabar.

బలహీనము, వరముల బలహీనము

రక్త హాని

1228

మొదలగు వాటికి.

Deschiens' syrup

వీరపును ఉపయోగించుము.

ఇది, ఆరోగ్యమును, బలము, నియంత్రణను, 30,000 వైద్యులు ఒప్పకొనియున్న వారు. డెస్చియన్, పారిస్
అను మార్కును, గమనించుము. ఎక్కడను చిక్కును.

To be had of all Chemists (Wholesale) C. T. HARI & Co., 174, Broadway Madras.

ఆటంక వరచుటకు దురుపుట

ఒకసారి } ఈ రెండు సుగుణములు గలిగినట్టి } దీని
దీనిని } లోకమయహర స్థూరిమాత్రలు } నిజమును
ఉపయోగించి }

Regd
Trade Mark

అమూల్యమైన ఓషధులు, కస్తూరి కుంకుమపువ్వు మొదలగునవిచేర్చి కాస్తాక్రముగా తయారుచేయబడినవి.
అంబులముతోగాని, విడిగాగాని ఉపయోగింపవచ్చును.

సాధారణముగా పలువిధ జ్వరములు, జలుబు, దగ్గు, అశీర్ణము, పిల్లలపడికము, ప్రకృల ఈడ్పు, అశీర్ణ
శ్లేషి, క్షేగు, కడుపుబ్బరము, బలహీనత, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధము, అశీర్ణచే గలుగు కడుపునొప్పి మొద
లగువాటికి వజ్రాయుధము నంటిది. అనుపాన ప్రత్యేకముగా పంపబడును. కాల, దేశ, లింగ వయస్సు భేదము
లేక అనేక సం॥ రమలనుండి వాడబడి, ప్రశంసించబడుచున్నది. పసిబిడ్డలకు, బాలింతలకు అమృతమువంటిది.
250-800 మాత్రలుగల బుడ్డి 1 కి ధర 0 4 0, పోస్టుఖర్చు 0 4 0, పోస్టుఖర్చుతో సహా 6 కి ధర 1 8 0,
12 కి 2 18 0, 25 కి ధర 5 8 0.

ముఖ్యగమనింపు:— మా కస్తూరి మాత్రలవలన గలుగుచున్న అమోఘమైన గుణమును చూచి
బజారునందు అనేక కృత్రిమ కస్తూరి మాత్రలు విక్రయించబడుచున్నది.
మా పోషకంబులై మా వర్తక గుణమును చూచి రేయడు. ప్రతివూరిలోను ప్రతి దుకాణమునందు దొరకును.
బివగరత్న పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, ప్రొఫెసరు,

శ్రీ సీతారాఘవవైద్యశాల, మైసూరు

108

నీ వెండుకలను పరిశుభ్రముగ నుంచుకొనుము

నీ దేహముకెట్లు ప్రతిదినము పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నించుదువా? నల్ల నీరన్నగునాడ మురికిగాకుండ పరి
శుభ్రపరచ ప్రయత్నింపవలసి యుండును. నీ శరీరస్థైర్యములందు చుండు మున్నగు కల్మషపదార్థములుకూడ
యుండిన నీ వెండుకలు పరిశుభ్రముగ లేవని గ్రహింపవలసి యుండును. ఈయందు
నల్ల రాలు చేరునప్పుడు నీవు పేక్ష వహించిన అతిత్వరలో నీ కలయంతయు కరువుల
మయము గాగలదు. గతక నీ శరీరస్థైర్యము యిట్టి వాటికి లోనుగాకుండ కాపాడుకొన
వలచినచో ప్రతిరోజును

కామినీయా తలనూనె (రిజిస్టరు)

ఈ నూనె ముందును చేరనీయదు. ఒకవేళ నీ కలయందు నాచుండినరే ప్రవేశించి
యుండిన వెండుకాదుసాగు తీనూనెను రాచుటతోనది అంతరింపవలసినదే. వెండుకల
కడుపులోనికి సరాసరిపోయి పరిశుభ్రపరచగలిగిన అమోఘమైన దినుసులనేక మిందు
చేర్చబడినవి. ఇందు చేరిన యితర నూనెలు, మూలకలు నీ వెండుకలను, తుమ్మెద
రెక్కలవలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టపంచెలవలె నుండునట్లు చేయగలవు. 50,000
మందికి పైగా దీని నుపయోగించి దీని శ్రేష్టత్వమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము

లాసంగి యున్నారు. దీనిని మించినది మరొకటి లేదని పొగడొందిన కామినీయా ఆయిలు.
సీసా రు 1-0-0 తపాలచార్జి 0-6-0 3 సీసాల ఖరీదు రు. 2-10-0 లు తపాలు చార్జి 0-12-0.

నమూనాను వాడి చూడుదు.

సువాసన ద్రవ్యములకు రాజు

ఓటోదిల్ బహారు (రిజిస్టరు)

అతివపుకయు, ఎందుకు పనికివచ్చినవియు నగు అనేక సువాసనద్రవ్యములు బజారు
నందుగలవు. ఓటోదిల్ బహారు నుపయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్టత్వమును, మంచి సువాస
నకు అచ్చెరువవకతీరవు. మల్లె మున్నగు అత్తరుల కేవిధముగను తీసిపోదు.
నేడే ఆర్డరును పంపుడు.

1/2 ఔన్సు ఓటోదిల్ బహారు రు. 2-0-0
1/4 " " " 1-4-0
1 ట్రాము " " 0-12-0

నమూనా సీసా 0-2-0 రెండణాల పోస్టు చీట్లు పంపిన పంపబడును.

వాసనకాన్దులు. డజన్ 0-10-0 తపాల్ ఖర్చు ప్రత్యేకము

పోలు ఏజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
285, జుమ్మామసీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి. నెం 2.

126

AMRUTANJAN BEST INDIAN PAIN BALM.

Price Annas 10 only.
**AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.**

సువర్ణ సుందరసము సనా మేహములకు సా
శివ. క్షి. శి. క్షి. శి.
సుందరశాస్త్రీగారిచే కనిపెట్టబడినది. ఎటువంటి సనా మేహ
ములైనను గుడుర్చును. ఇక ఔషధ అనువరము. 50 మాత్రలు
ర్య. 5/ వాడువిధము వాడుతో పంపబడును. 2126
ఆర్రసాయనశాల, ముక్కాల్, కృష్ణ

ఇంద్రజాలమహేంద్రజాలము

ఈ గ్రంథములో జర్మనీగారడి, హస్తాశువము, ఆంగ్ల ఇంద్ర
జాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, చీట్లు
పేక తమాసాలు, వినోదవిద్యలు మనుష్యుని మాయముచేయుట,
మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, శరీరము
లేని తలచేత మాట్లాడుచుట, గాలిలో మనుష్యుని నిల్పుట మొద
లు విచిత్రములున్నవి. దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. వెల రూ. 4.
చమత్కార గణితము:— (ఔస్టులియన్ కమిటీ
వారిచే అప్రూవు కాబడినది.) ఇందులో విచిత్ర వినోద మనో
గణితములు, సమస్యలు, చిక్కుప్రశ్నలు, యుక్తి తమాసా
లెక్కలు, గణితావధానము గలవు. జ్ఞానము మనోబలము
ఇచ్చు రసవంతపు లెక్కలున్నవి. ప్రతివానిదగ్గర నుండవలసిన
పుస్తకము. వెల రూ. 1 వి. పి. చార్జి అ. 5.
6 కి రు 5. 12 కి రూ 9. పోస్టజి యినాం.) 2118
పి.ఆర్. జనార్దననాయుడు, బంగ్లం. (గుంటూరుజిల్లా)

మానసోల్లాసిని మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)
వెలసులభమ! (పోస్టుఖర్చులప్రత్యేకము) గుణమధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి పైతృకాకల
కిమాత్రలు దివ్యామృతము. అశీర్ణము, అరుచి, అపులింతలు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు,
వేళ్లు, అనులు మొదలగువారియందు గలిగిడి నొప్పులను
బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.
ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనేమాయును
ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ
మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
చిరునామా:— (107?)
ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకురు, కృష్ణాజిల్లా.
మదనకామేశ్వరివ్యాము

బలహీనులపాటికి కల్పవృక్షము— మేహము, నిక్కాక,
నిస్సత్తువ, శుక్లనష్టము, అతియాత్రము మొదలగువాటిని హరించి
మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతోషమును
గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తులముల డబ్బీ రు. 1-4-0
పాలగుగంధి లేహ్యము— రక్తశుద్ధికి శ్రేష్టమయినది.
సనామేహము, మేహపాదలు, మచ్చలు, యితరచర్మరోగములు
క్షిణనొప్పులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలుచాలును.
20 తుల డబ్బీ రు. 1-4-0 వి. పి. ఖర్చులు వేరు. 75
పి.కె.పి. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా.